

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ.

Τιμάται γρ. άργ. 2.

Τιμάται γρ. άργ. 2.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 29 Δεκεμβρίου 1891.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτική 'Επιθεωρήσις.—Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.— Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους.— Αἱ ρωσικαὶ Μεγαλοπόλεις.— Κόδομος ὠπτηρία (ποίημα).— Πρωτοχρονιά (ποίημα).— Ποικίλα.— Ὁ Πλάστης Προγόνων (διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Νέον μετὰ μικρὸν ἀποσπάται φύλλον ἀπὸ τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, ὅπερ προστίθεται εἰς τὴν καθόλου ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν μῆ καὶ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ διπλῆ ἐπιτελεῖται πράξις, ἥτις τοσοῦτῶ μάλλον τὴν λύπην τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὡς ἀνθους τοῦ ἀγροῦ ἐξανθοῦντος, κινεῖ, ὅσῳ ἀκατανόητον τὸ τῆς αἰωνιότητος διατελεῖ μυστήριον. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας λήγει τὸ 1891 καὶ ἄρχεται τὸ 1892, ὅπερ πάντες εὐχονται ὅπως μὴ φέρῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ λήγοντος. Τὸ 1891 δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔτος προκαλέσαν τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸν φόβον οὐ μόνον τῶν διαφόρων τῆς Εὐρώπης λαῶν, συνεπεία τῶν παρατεινομένων στρατιωτικῶν παρασκευῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν βουλευτικῶν καὶ τῶν ἡγετῶν. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἰανουαρίου διεδίδοτο φήμη, καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος, πτοούμενος τὴν κατὰ τῆς χώρας αὐτοῦ δυσμένειαν, ἐσκέψατο δῆθεν περὶ γενικοῦ ἀφοπλισμοῦ, καὶ οἱ τῆς Εὐρώπης διπλωματικοὶ κύκλοι ἐταστικὸν τὸ οὖς πρὸς τὸ Βερολίνον ἔτειναν ὅπως ἐξακριβώσωσιν ἐὰν ἀληθείας εἶχετο ἡ διάδοσις παρὰ τὴν διάψευσιν τοῦ **Ἐπιδήμου Μηνύτορος** τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Μετὰ δύο ἑβδομάδας περίπου ὁ μέγας δούξ τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκος Φερδινάνδος ἀπήρχετο εἰς Πετρούπολιν, καὶ φόβος τοῖς ἐν Βερολίῳ κατελάμβανεν ἐπὶ τε τῇ διαβεβαιώσει ὅτι ἡ Α. Υ. εἰδικὴν ἔχει παρὰ τῷ αὐτοκράτορι Ἀλεξάνδρῳ ἐντολὴν καὶ ἐπὶ ταῖς κρίσεσι τῶν κυριωτέρων τοῦ ρωσικοῦ καὶ αὐστροουγγρικοῦ τύπου ὀργάνων ὅτι ἡ κυβέρνησις τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, ἀπαυδήσασα ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτῇ δαπανῶν συνεπεία τῆς μετὰ τῆς Γερμανίας συμμαχίας, κρείσσονα ἠγεῖται τὴν βελτίωσιν τῶν πρὸς τὴν Ρωσίαν σχέσεων καὶ τὴν ἀποσόβησιν οὕτω τοῦ κινδύνου ρήξεως πρὸς τὴν γείτονα ταύτην. Σὺν τῇ παρουσίᾳ τοῦ

ἀρχιδουκὸς ἐν τῇ ρωσικῇ πρωτεύουσῃ ἐπέρχεται ἡ τοῦ ὑπουργείου Κρίσπη παραίτησις, ὅπερ διεδέχετο τὸ τοῦ μαρκησίου Ρουδίνη τῇ 26 ἰανουαρίου, καὶ τὸ γεγονός συνεταιράττε τὰ κέντρα τῶν συμμάχων κρατῶν ἐπὶ τῷ φόβῳ μὴ ἡ τοῦ κ. Κρίσπη ἀποχώρησις ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἐν Ἰταλία σκηνῆς ἐπενέγκῃ ἀνατροπὴν τοῦ οἰκοδομήματος τῶν νέων Χεόπων καὶ ἀνατρέψῃ τὴν μετὰ τοσοῦτου μόχθου ἀνεγερθεῖσαν πυραμίδα, τὴν παραμένουσαν ἔτι παρὰ τὴν πώσιν τοῦ τὰ θεμέλια αὐτῆς θέντος. Εὐτυχῶς τῇ 27 ἰανουαρίου ὁ νέος πρωθυπουργὸς τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου ἐκίρυσεν ἐν Μοντεσιτόριο καὶ ἔγραφε πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀντιπροσώπους τῶν βασιλείων ὅτι ἡ νέα κυβέρνησις ἐμμένει σταθερὰ εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν πολιτικὴν καὶ ἥκιστα διανοεῖται νὰ μεταβάλλῃ ἢ ἀλλοιώσῃ τὰς ὑφισταμένας διεθνεῖς συνθήκας καὶ συμβάσεις, τὰς ἀποσκοπούσας εἰς τὴν παράτασιν τοῦ συμμαχικοῦ ἔργου. Αἱ τοῦ μαρκησίου Ρουδίνη δηλώσεις καθυσύχασαν ἀρκοῦντως τοὺς ἐν Βερολίῳ καὶ Βιέννῃ, καὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας συνῆπτε τὰς πρώτας περὶ ἐμπορικῶν συνθηκῶν διαπραγματεύσεις, αἵτινες ἀπέληγον τῇ 21 ἀπριλίου εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῶν σχετικῶν συμβολαίων. Ταῦτοχρόνως ἀνεκινεῖτο τὸ ζήτημα τῆς ἀνανεώσεως τῆς τριπλῆς συμμαχίας, ληγούσης τῷ 1892, καὶ τὴν 16 ἰουνίου παρετεινέτο αὕτη ἐπὶ ἐξαετίαν. Τὸ πρᾶγμα ἔτι μάλλον καθυσύχασε τὸν γερμανὸν μονάρχην, ὅστις ἔχων ἐν τοῖς θυλακίοις αὐτοῦ τὸ σχετικὸν ἔγγραφον ἀπήρχετο παρὰ τῇ μάμῃ αὐτοῦ εἰς Λονδίνον μετὰ δέκα ἡμέρας καὶ παρεῖχεν ἀφορμὴν εἰς πλείστας ὄσας φήμας περὶ προσχωρήσεως δῆθεν τῆς μεγάλης Βρετανίας εἰς τὴν τριπλὴν συμμαχίαν. Οἱ τοσοῦτο τῆς Ἀγγλίδος σφοδροὶ πολέμοι, οἱ τὴν ἔχθραν αὐτῶν κατὰ παντὸς ἀγγλικοῦ διατρανώσαντες ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τοῦ ἀειμνήστου Φρειδερίκου, οὗ τὴν θεραπείαν ἐνεπιστεύθη ἡ σύζυγος εἰς ἀγγλὸν λαρυγγολόγον, ἐπιλαθόμενοι πως τὸ κατὰ τῶν Σαξῶνων μῖσος τῶν Τευτόνων, μυρίας ὄσας εἶχον καταβάλει ἐπὶ τῇ ἐν Λονδίῳ παρουσίᾳ τοῦ μονάρχου αὐτῶν προσπαθείας ὅπως συμπαρασύρωσι καὶ τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὸ συμμαχικὸν ἔργον. Ταῦτοχρόνως μοῖρα τοῦ γαλλικοῦ στόλου ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ζερβαὶ ἀπέπλεεν ἐκ τῶν λιμῶν τῆς Γαλλίας καὶ τῇ 11 ἰουλίου κατέπλεεν εἰς Κρονστάδην, ὅπου οἱ γάλλοι ἀξιωματικοὶ θερμοτάτης ἐτύγνον δεξιώσεως καὶ ἐπαγιοῦτο ἡ γαλλορωσικὴ συμφωνία, ἥτις, ἐπὶ συμφερόντων πραγματικῶν βασιζομένη, πολλῶ στερεωτέρα τυγχάνει τῆς τριπλῆς συμμαχίας

παρὰ τὰς σχετικὰς γραπτὰς συνθήκας καὶ τὰς ἀμοιβαίας διαβεβαιώσεις τῶν κυριωτέρων ἰθύνοντων. Τὰ ἐν Κρονστάδῃ γεγονότα, τὰ ἐπαναληφθέντα ἐν τε Πετρούπολει καὶ ἐν Μόσχᾳ, ὅπου τὴν γαλλικὴν ἐκθέσιν αὐτοπροσώπως ἐπεσκέπτετο ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, ὁ Γ' παρὰ τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου πεποιθήσιν, καὶ ἐπεσφράγιζε τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας συναδέλφωσιν τῆς χώρας αὐτοῦ, βαθέως ἐλύπησαν τοὺς συμμάχους, γινώσκοντας καλῶς ὅτι Γαλλία καὶ Ρωσία συμπράττουσαι εὐχερῶς ν' ἀντιμετωπίσωσι πᾶσαν ἐπιθετικὴν κίνησιν. Αἱ ἀνταλλαγεῖσαι φιλοφρονήσεις, αἱ ἐπαναληφθεῖσαι μετὰ μικρὸν ἐν τε Χερβούργῳ καὶ ἐν Ἀλγερία κατὰ τὴν παρουσίαν ρωσικῶν θεωρητικῶν, ἀνέτρεψαν τὰ σχέδια τῆς γερμανικῆς διπλωματίας, ἥτις, βλέπουσα τὴν Ρωσίαν ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀφιερωμένην εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ πολιτευομένην ὡς ἐπολιτεύετο τῷ 1875 Ἀλέξανδρος ὁ Β', ὅτε ὁ πρίγκιπ Βίσμαρκ, ζητήσας νὰ κηρύξη τὸν πόλεμον κατὰ τῆς ἀνακυψάσης Γαλλίας, προσέκρουσε κατὰ τῆς ῥητῆς ἀρνήσεως τοῦ τσάρου, ἔγνω μετριοπαθεστέραν νὰ μετέλθῃ πολιτείαν πρὸς τὴν Γαλλίαν, καὶ τῇ 10 Σεπτεμβρίου κατέρριπτεν ἐν μέρει τὸ ἀλσατιανὸν τεῖχος διὰ τῆς ἄρσεως τῶν περὶ διαβατηρίων μέτρων. Ταῦτοχρόνως ἡ ἀνασσα Βικτωρία ἐξέφραξε πρὸς τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν τὸν πόθον τοῦ ἐπιθεωρῆσαι τὴν ἐν Κρονστάδῃ γαλλικὴν μοῖραν, ἥτις καὶ ἐκ τοῦ λυμένος τούτου ἀπάρασα κατηνθύνθη εἰς Πορτσμούθην, ὅπου θερυῆς ἐτύγχανον δεξιώσεως οἱ γάλλοι ἀξιωματικοί.

Ἡ ἐν τῷ ἀγγλικῷ λυμένῃ παρουσία τοῦ γαλλικοῦ στόλου ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς Κρονστάδης, ὡς ἀπόσπασις ἐν μέρει τῆς Γαλλίας ἀπὸ τοῦ στενοῦ μετὰ τῆς Ρωσίας δεσμοῦ· τὰ κυριώτερα τῶν γαλλικῶν ὀργάνων, ἀνασκευάζοντα τὰς ἰδέας ταύτας, διεβεβαίουν ὅτι ἡ ἐν Πορτσμούθῃ παρουσία τοῦ γαλλικοῦ στόλου ἦτο ἀπλῆ ἐκπλήρωσις πόθου καὶ ἀνταπόδοσις τῆς ἐν γαλλικοῖς ὕδασι παρουσίας ἀγγλικῆς μοῖρας, καὶ ὑπεδείκνυον οὕτως, ὅτι μέγα ἐπετελέσθη ἐν Κρονστάδῃ γεγονός, τὰ μέγιστα βαρύνον ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐν Εὐρώπῃ καταστάσεως. Οἱ ἐν Γερμανία ταῦτα ἀκούοντες ἀνεζήτησαν τὸ φάρμακον τῆς ἐπιγενομένης τῇ τριπλῇ συμμαχίᾳ καταστάσεως ἐν τῇ μετὰ τῆς Ρωσίας προσεγγίσει καὶ ἐδουλοκάλιζοντο ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ὁ ῥώσος αὐτοκράτωρ, ἐπανακάμπτων ἐκ Κοπεγχάγης, ὅπου εἶχε μεταβῆ παρὰ τῷ ἐστεμμένῳ πενθερῷ, ἤθελε διέλθει διὰ Βερολίνου καὶ ἀνταποδώσει τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὸν γερμανὸν μονάρχην ἀντεπισκεψίν. Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἐπύρχετο ὁ πρόωρος τῆς βασιλοπαίδος τῆς Ἑλλάδος, τῆς μεγάλης δουκίσσης Ἀλεξάνδρας, θάνατος τῇ 11 Σεπτεμβρίου, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος διήρχετο τὴν Γερμανίαν καὶ μετέβαιεν εἰς ἀπόδοσιν τοῦ τελευταίου ἀσπασμοῦ εἰς προσφιλῆ νύμφην· πάντες τότε οἱ ἐν Βερολίνῳ ἐπίστευον ὅτι ὁ τσάρος διερχόμενος τὴν Γερμανίαν ἤθελεν ἀντεπισκεφθῆ τὸν Γουλιέλμον, ἀλλ' ὁ ῥώσος μονάρχης ὄχυροῦτο ὅπως σθεν τοῦ ἐπιχειρήματος ὅτι δεινὸν εἶχε νὰ ἐκπληρώσῃ καθῆκον πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ὅτι τὸ πένθος ἀπεῖργεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς παρουσίας ἐν τῇ γερμανικῇ πρωτεύουσῃ· μετὰ τὴν ἐν Πετρούπολει ταφὴν τῆς ἑλληνίδος βασιλοπούλας ὁ τσάρος ἐπανέκαμπτεν εἰς Κοπεγχάγην· ὅπου ἔμεινε μέχρι τῆς 19 Σεπτεμβρίου, νέα δὲ πάλιν κατελάμβανε ἐλπίς τοὺς περὶ τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον ὅτι ὁ τσάρος, ἡ Α. Μ. ἐπιστρέφωσι ὀριστικῶς εἰς τὰ βασίλεια αὐτοῦ, ἤθελεν ἀντεπισκεφθῆ τὴν Α. Μ. Ἀτυχῶς καὶ ἡ ἐλπίς αὕτη φρούδη ἀπέβαινε, τοῦ τσάρου διελθόν-

τος τὴν Γερμανίαν ἄνευ ἀντεπισκέψεως πρὸς τὸν μονάρχην αὐτῆς, καὶ κατευθυνθέντος εἰς Λειβαδίαν, ὅπου τῇ 28 ὀκτωβρίου ἐτέλει τοὺς ἀργυροὺς αὐτοῦ γάμους ἐν στενῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ συνεπείᾳ τοῦ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρας πένθους. Οἱ γερμανοὶ κραυγὴν τότε πολέμου ἔβαλλον κατὰ τοῦ ρωσικοῦ δανείου τῶν 500000000 φράγκων, ὅπερ ἐκαλύπτετο ἐν Παρισίοις μόνον ἐπτάκις καὶ πλέον, καὶ μετὰ πολλῆς τῆς σπουδῆς ἐπεδίδοντο εἰς τὴν ὀριστικὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν. Ἐνόμιζον οὕτως ὅτι παρασκευάζουσιν ἀντίτροπον τῆς ἐν Κρονστάδῃ γαλλορωσικῆς συναδελφώσεως, ἢν ἔβλεπον παγιούμενην ἐπὶ μᾶλλον διὰ τῆς ἐν Παρισίοις παρουσιαστοῦ ῥώσου ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργῶν κ. Γίερς τῇ 7 Νοεμβρίου, μετέτρεπον καὶ αὐτὴς τὴν πρὸς τὴν Ρωσίαν γλῶσσαν, ἐφαίνοντο ἠπιώτεροι πρὸς αὐτήν, καὶ ὁ γερμανὸς μονάρχης, δεξιούμενος τὸν κ. Γίερς τῇ 13 Νοεμβρίου, ἐπειράτο νὰ ὑποδείξῃ ὅτι δὲν ἐλπισμόνησεν ἄς ἐλάμβανε παρακαταθήκας παρὰ τοῦ πάππου, ὅστις, ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου εὐρισκόμενος κλίνης, συνεβούλευε τὴν πρὸς τὴν μεγάλην τοῦ Βορρᾶ δύναμιν φιλίαν καὶ συμπάθειαν· ὁ τοῦ τσάρου ὑπουργὸς ἐφεκτικὴν ἐτήρει πολιτείαν, ὑποδεικνύουσαν ὅτι τὰ ἐν Κρονστάδῃ γεγονότα παραμένουσιν ἀναλλοίωτα, οἱ δ' ἐν Βερολίνῳ καὶ Βιέννῃ ἐξεδικοῦντο τὴν Ρωσίαν καὶ τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν τῇ 24 Νοεμβρίου. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐθεώρησεν ἡ ἐν Εὐρώπῃ διπλωματία ὡς πολυσήμαντον, ὡς ὑποδεικνύον τὴν ἐν ἐμπορικῶν ζητήμασι ὑπεροχὴν τῆς Γερμανίας, ὡς παγιοῦν τὴν τριπλῆν συμμαχίαν, καθ' ἣ ἐδύλωσεν αὐτὸς ὁ ἀρχιγραμματεὺς φὸν Καρπίθης ἐν τῇ Λευκῇ αἰθούσῃ τῇ 3 Δεκεμβρίου, ἐπεκύρωσε δ' ὅτε κόμης Καλνόκης καὶ ὁ μαρκήσιος Ρουδίνης ἐν τοῖς οἰκείοις κοινοβουλίοις· πράγματι ὁ τελωνειακὸς συνασπισμὸς τῶν συμμαχῶν κρατῶν κρατύνει λίαν τοὺς πολιτικοὺς δεσμούς, ἔσχε δ' ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν μεταβολὴν τῶν ἐν Γαλλίᾳ φρονημάτων κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἐλευθέρας ἀνταλλαγῆς παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τισὶ κύκλοις τάσιν τοῦ προστατευτικοῦ συστήματος, ὡς καὶ τὴν ἀπονομὴν τοῦ τίτλου τοῦ κόμπος εἰς τὸν ἀρχιγραμματεῖα Καρπίθην. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖον καὶ σπουδαιότερον σνᾶμα τῶν κατὰ τὸ λῆγον ἔτος, ὅσα ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς γερμανικῆς διπλωματίας δύνανται νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν παγίωσιν τῶν συμμαχικῶν δεσμῶν καὶ νὰ διασκεδάσωσι τοὺς φόβους τῶν ἐν Βερολίνῳ. Διὰ τῆς συσφίξεως τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ἡ Γερμανία ἐζήτησεν οὐ μόνον τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ρωσίαν νὰ περιαγάγῃ εἰς οἴαν θέσιν Ναπολέων ὁ Βοναπάρτης περιήγαγε τὴν μεγάλην Βρετανίαν διὰ τοῦ ἠπειρωτικοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀλλὰ σνᾶμα ν' ἀνακτήσῃ τὴν πολιτικὴν ὑπεροχὴν, τὴν ἀπολεσθεῖσαν νῦν διὰ τῆς παραγκωνίσεως τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ, τοῦ ἀναδείξαντος τὴν μικρὰν Πρωσίαν καὶ ἐπαναθέντος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν βασιλέων αὐτῆς τὸ σιδηροῦν στέμμα τοῦ Βαρβαρόσα ἐν τῇ μεγάλῃ τῶν κατόπτρων αἰθούσῃ ἐν Βερσαλλίαις.

Τοιαῦτη ὑπὸ γενικὴν ὄλως ἐποψὴν ἡ διεθνὴς ἐν Εὐρώπῃ κατάστασις ἡ ἐγκλείουσα, οὐκ ὀλίγους τοὺς κινδύνους καὶ ἡ παρουσιάζουσα ἐν μέρει τὴν αὐτὴν χροιάν, ἦν τῷ 1885. Καὶ τότε ἡ Βουλγαρία συνετάρατε τὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ πραξικοπήματος τῆς 6 Σεπτεμβρίου καὶ νῦν προκαλεῖ ἀνψυχίας διὰ τῆς πολιτείας αὐτῆς πρὸς τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἰθαγενεῖς, παρὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας καὶ τοὺς ὀργανικοὺς νόμους. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκδιώκεται ὁ γάλλος ὑπὶκοος κ. Σαδούρν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπα-

γορεύεται ἡ διδασκαλία τῆς γλώσσης, εἰς ἣν ἡ μὲν βουλγαρική γλῶσσα ὀφείλει τὰ τῆς ἀλφαβήτου αὐτῆς στοιχεῖα, ὁ δὲ βουλγαρικός λαὸς τὸν ἐξανθρωπισμὸν καὶ πολιτισμὸν αὐτοῦ δυνάμει τῶν μόχθων τῶν ἐλλήνων μοναχῶν Μεθοδίου καὶ Κυρίλλου τῶν προσλαβόντων τοὺς βουλγάρους εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὀρθοδοξίας. Ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτα ἡ καχεκτικὴ γραφαί, ἡ εἰρήνη δηλαδὴ τῆς Εὐρώπης, ποδῆρον ἔχουσα χιτῶνα περιέρχεται πάντοτε τὰς κυριώτερας ἐν Εὐρώπῃ πρωτεούσας, καὶ δεήσεις ἀναπέμπει ἐν τῷ ναῶ τοῦ Ἰανουῦ πρὸς θεραπείαν αὐτῆς, ἀπειληθείσης καὶ διὰ νέου ἔλκουσ, διὰ τῆς φοβεραῆς τῆς ἐργασίας ἐναντίον τοῦ κεφαλαίου πάλης, ἥτις μικροῦ δεῖν κατέληγεν εἰς ἀπαίσια ἀποτελέσματα κατὰ τὴν πρώτην μαίον, τὴν θεωρουμένην νῦν ὡς κοινήν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐργασίας ἐορτήν· ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνες καὶ κυβερνηταὶ οὐκ ὀλίγας διευτυπώσαντο εὐχὰς ὑπὲρ τῆς θεραπείας τῆς εἰρήνης, μόνος δ' ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Ἰωσήφ, καίπερ ἐπαναλαβὼν τῇ 11 νοεμβρίου κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν προεδρείων τῶν ἀντιπροσωπειῶν τὰς τετριμμένας ἐν τοιαύταις περιστάσεσι φράσεις περὶ διατηρήσεως τῆς γενικῆς ἐν Εὐρώπῃ ἡσυχίας, ἔγνω καλὸν νὰ ὑποδείξῃ ὅτι ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν ταύτην εἰρηνικὴν κατάστασιν ἐνυπολανθάνει πολλὸς κίνδυνος, ἐπιβάλλων πᾶσι σύντονον τὴν προσοχὴν καὶ τὴν μέριμναν.

Εὐχνηθῶμεν ὅπως τὸ νέον ἔτος ἀποβῇ αἰσιώτερον τοῦ μετὰ μικρὸν ἀποχαιρετίζοντος ἡμᾶς 1891, ὅπερ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος παραδιδόμενον ἐσημειώθη δι' ὑπουργικῶν μεταβολῶν ἐν Ρουμανίᾳ, ἐν Πορτογαλίᾳ ἐν Ἰσπανίᾳ, διὰ θανάτων πολλῶν ἐπισήμων προσώπων τῆς ἐλληνίδος βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρου, τοῦ πρώην αὐτοκράτορος τῆς Βραζιλίας Δὸν Πέτρου, τοῦ ἀοιδίου πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε', τοῦ λόρδου Λάιτον, τοῦ δουκὸς Δεβονσάιρ, τοῦ σὴρ Οὐάιτ, διὰ τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐμφυλίων σπαραγμῶν, ἐν Χιλῇ, ἐν Βραζιλίᾳ, ἐν Οὐρουγουάῃ, διὰ ρήξεως τοῦ παλαιοῦ κόσμου πρὸς τὸν Νέον, τῆς Ἰταλίας π.χ. πρὸς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἐπὶ τῇ κακοποιήσει τεσσάρων ἰταλῶν ὑπνκῶν ἐν Νέα Ἀγγλίᾳ, δι' ὁμοτήτων κατὰ τῶν Εὐρωπαίων ἐν Σινικῇ, διὰ μεγάλης σιτοδείας ἐν Ῥωσίᾳ, διὰ παροδικῆς διαφωνίας ἐν Ἀσίᾳ μεταξὺ τοῦ Ἐλέφαντος καὶ τῆς Φαλαίνης συνεπείᾳ τοῦ ἐν Παμείρῳ ὀροθετικοῦ ζητήματος, διὰ τῆς ἀνανεώσεως τέλος πολλῶν κοινωνικῶν ζητημάτων, κρατησάντων ἐν διπνεκεῖ φόβῳ κυβερνήσεις τε καὶ λαοὺς.

ΤΟ ΕΤΟΣ

ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

§. 3. Ὁ ἀστήρ τῶν Μάγων.

Τίς ἄρα γὰρ ὁ ἀστήρ τοῦ Μεσδίου, τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων, ὃν οἱ Μάγοι ἰδόντες ἐν Ἀνατολῇ ἐθεώρησαν ὡς σημεῖον ἀναγγέλλον τὴν γέννησιν αὐτοῦ; Βεβαίως θεωρητέος ὁ ἀστήρ οὗτος ὡς οὐράνιον τι φαινόμενον, οὐ ἡ φύσις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ ἐκ μόνων τῶν λόγων τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου.

Τὸ ὅτι τὸ ἑκτακτον τοῦτο φαινόμενον ἠρμηνεύθη ὑπὸ τῶν Μάγων ὡς σημεῖον ἀγγέλλον τὴν γέννησιν τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων ἀποδεικνύει πρῶτον τὰς ἀστρολογικὰς αὐτῶν ἐρεῦνας καὶ

δεύτερον τὴν γνώσιν τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων, αἵτινες γενικῶς διαδεδομένα ἐν Ἀνατολῇ ἦσαν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Τακίτου καὶ τοῦ Σουετωνίου, παραδόσεις ἀγγέλλουσι ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἄνδρες ἐξ Ἰουδαίας ἀναχωροῦντες θὰ ἐδέσποζον τοῦ κόσμου· *percrebuerat Oriente toto, vetus et constans opinio esse in fatis, ut eo tempore Judaea profecti, rerum potirentur* (Συέντ. Οὐεδ. IV. Τακίτου Ἰστ. V, 13. Ἰωσήπου Ἰουδ. πόλ. VI, 6, 4). Οἱ ἐν τῇ διασπορᾷ Ἰουδαῖοι πανταχοῦ τὰς περὶ Μεσδίου ἐλπίδας αὐτῶν διέδωκαν. Ἀραβες καὶ Πάρθοι, Σῖναι καὶ Ἰνδοί, Αὔγυπτιοι, Ῥωμαῖοι καὶ Ἕλληνες, οὐδεὶς ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐλπίδων τούτων διετέλει· ἐπόμενον ἄρα ὅτι καὶ οἱ Μάγοι ἐκείνοι τῆς χώρας τοῦ Βαλαὰμ διετίρησαν τὴν ἐνθύμησιν τοῦ ἀστρου, ὅπερ ὁ πρόγονος αὐτῶν εἶδεν ἀνατέλλον ἐξ Ἰακώβ. Ἡ πίστις ὅτι ἀστήρ θ' ἀνιγγελλε τὴν γέννησιν τοῦ Μεσδίου δὲν προέρχεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν Μάγων, ἀλλ' ἀποτελεῖ μέρος τῆς περὶ Μεσδίου δημώδους πίστεως τῶν Ἰουδαίων.

Οἱ Μάγοι ὁμιλοῦσι περὶ τούτου ὡς περὶ πράγματος γνωστοῦ καὶ παγκοσμίως προσδοκωμένου. «Εἶδομεν» λέγουσι «τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ». Οἱ μετ' αὐτῶν ὁμιλοῦντες, ὁ Ἡρώδης καὶ τὸ συνέδριον, οὐδαμῶς παρ' αὐτῶν διδάσκονται τὰ περὶ συναφείας τοῦ ἀστέρος μετὰ τῆς γεννήσεως τοῦ Μεσδίου· ἀλλ' ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς τοῦ ἀστέρος ἐμφανίσεως, ἢν οἱ Μάγοι φέρουσιν, ὁ Ἡρώδης ταράσσεται καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ ἡ γενικὴ αὐτῆ πίστις κατ' οὐδὲν μειοῖ τὸν ἱστορικὸν χαρακτῆρα τῆς εὐαγγελικῆς ἀφηγήσεως, ἀλλὰ μᾶλλον προσεπικυροῖ αὐτὸν.

Πᾶσα ἡ ἐθνικὴ ἀρχαίότης, ἡ εἰς τὴν ἀστρολογίαν ἐπιτεδομένη, ἐπίστευεν ὅτι ἑκτακτοὶ ἀποκαλύψεις, καὶ μάλιστα περὶ τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, παρέχονται ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἀστέρων, τῶν κομητῶν καὶ τῶν ἀστερισμῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἦσαν ἀππλλαγμένοι τῆς δυνάμεως ταύτης τῆς ἀστρολογίας. Ἐπίστευον ὅτι οὐράνιοι φαινόμενον τὴν γέννησιν τοῦ Μεσδίου αὐτῶν θ' ἀνιγγελλε καὶ ταύτην ἀεὶ τὴν ἐρμηνείαν ἔδιδον εἰς τό : «Ἀνατελεῖ ἀστρον ἐξ Ἰακώβ» (Ἀριθ. ΚΔ', 17).

Ἡ εἰς τὸ ἀστρον τοῦ Μεσδίου πίστις ὑψίσταται παρ' αὐτοῖς καὶ μετὰ τὸν Ἰησοῦν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ Σοχάρ, βιβλίου τοῦ α' μ. Χ. αἰῶνος. Ἡ διαθήκη τῶν δώδεκα πατριαρχῶν λέγει «Καὶ ἀνατελεῖ ἀστρον αὐτοῦ ἐν οὐρανῷ ὡς βασιλέως». Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀδριανοῦ, ὅτε ἐπιφαίνεται ὁ ψευδὴς Μεσδίας, ὁ λαβὼν τὸ ὄνομα υἱοῦ τοῦ ἀστέρος (Βῆρ-Κοκβάχ), ὅπως συσχετίσῃ ἑαυτὸν πρὸς τὸ 17 ἐδάφιον τοῦ ΚΔ' κεφαλαίου τῶν Ἀριθμῶν, διατί οἱ Ἑβραῖοι μετὰ τοσαύτης σπουδῆς περὶ αὐτὸν συνέδραμον; Διότι ἀκριβῶς ἐπίστευον ὅτι θὰ ἴδωσιν ἐκπληρουμένην ἐν αὐτῷ τὴν ἀρχαίαν τοῦ Βαλαὰμ προφητείαν.

Ἡ μυθικὴ σχολὴ ἐθεώρησε τὸν ἀστέρα ὡς ἀπλοῦν ἐπιπόνημα πρὸς παροχὴν νέου τίτλου εἰς τὸν Μεσδίαν.

Ἡ ὀρθολογιστικὴ σχολὴ ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος προὔτιμνε νὰ θεωρήσῃ αὐτὸν ὡς ἀστρον ὅμοιον πρὸς τὸ ἐπιφανὲν τῷ 1604 μεταξὺ Ἑρμοῦ καὶ Κρόνου κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ Ὁφιοῦχου, κατὰ τὴν ὄραν τῆς συνόδου τῶν τριῶν πλανητῶν Διὸς, Κρόνου καὶ Ἑρμοῦ. Ἡ σύνοδος αὕτη, ὑπολογισθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ διασήμου Κέπλερ καὶ κατόπιν ὑπὸ τῶν ἀστρόνομων, ἐπαναλαμβάνεται καθ' ἐκάστην ὀκτακοσιετηρίδα.

Ἡ καθολικὴ σχολὴ, μὴ ἀπορρίπτουσα τὴν ἀστρονομικὴν ταύτην ἐνδειξιν, δὲν ἐνόμισεν ἐν γένει ὅτι αὕτη σχετίζεται πρὸς τὸ κείμενον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου. Ὁ ἀστήρ, ὡς ἐκ τούτου φαίνεται, εἶναι ἑκτακτος. Βαίνει πρὸ τῶν Μάγων καὶ «προῖγεν αὐτοὺς ἕως οὗ ἔσται ἐπάνω οὗ ἢν τὸ παιδίον». Ἐκ τοῦ κειμένου δὲν ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ διακρίνωμεν δύο ἀστέρας, τὸν μὲν φυσικῆς τάξεως σημήναντα τοῖς Μάγοις ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅθεν ἤρχοντο, τὸν δὲ ὑπερφυσικῆς τάξεως προάγοντα αὐτοὺς οὗ ἢν τὸ παιδίον. Εἶναι ὁ αὐτὸς ἀστήρ, ὁ ἀστήρ ὃν εἶδον ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Αὐστηρῶς ὅμως τοῦ κειμένου ἐρμηνευομένου, ὁ εὐαγγελιστῆς ὁμιλεῖ σαφέστατα περὶ φαινομένου ἐκτὸς τῶν φυσικῶν νόμων, ὅπερ ὁ Θεὸς ἔστρεψε καλῶν τοὺς Μάγους εἰς ἀναγωγὴν τοῦ Μεσδίου.

Ὅπως δὴποτε, καίτοι ὁ Ματθαῖος, κατὰ τὴν καθολικὴν σχολὴν, δὲν ἀποδεικνύει τὸ ὑπὸ τοῦ Κέπλερ μελετηθὲν ἀστρονομικὸν φαινόμενον, ἐγένετο ὅμως ἀφορμὴ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ.

Ἀπὸ τῶν πρώτων τοῦ 17ου αἰῶνος, ἐνῶ ἐν Γερμανίᾳ οἱ θεολόγοι ὀφθορῶς πρὸς ἀλλήλους ἤριζον περὶ τοῦ ἔτους τῆς γεννή-

δεως τοῦ Ἰησοῦ, περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1603 ὀπανιότατον φαινόμενον παρέστη ἐν τῷ οὐρανῷ. Τῆ 5/15 δεκεμβρίου ἐγένετο ἡ σύνοδος τῶν δύο πλανητῶν Διὸς καὶ Κρόνου. Τὸ ἔαρ τοῦ 1604 τῆ συνόδου αὐτῶν προστέθη καὶ ὁ Ἄρης, πρὸς δὲ ὄμα ὅμοιον πρὸς ἀπλανῆ ἄστρα ἐπεφάνη κλιθεὶς ἐν τῶν δύο πλανητῶν πρὸς ἀνατολὰς κατὰ τὸ κάτω ἄκρον τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ὀφιοῦχου. Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἄστρον πρῶτον μεγέθους, ἐκτάκτου λαμπρότητος, ὠχρίασεν ἀνεπαιθῆτως· μόλις ὄρατον κατ' ὀκτώβριον τοῦ 1605 ἐξέλιπεν ἐπὶ τέλους τὸν μάρτιον τοῦ 1606. Ἡ σύνοδος αὕτη, εἰς ἣν οἱ ἀστρολόγοι, ἀναμφιδόλως δὲ καὶ οἱ Μάγοι, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Κέπλερ, μεγάλῃν πάντοτε ἀπόδοκαυ σημασίαν, ἐπαναλαμβάνεται καθ' ἐκάστην εικοσαετίαν καὶ ὑπὲρ τοὺς ὀκτὼ παρέρχονται αἰῶνες ὅπως τὸν κύκλον τοῦ Ζωδιακοῦ ποιήσῃται. Ὁ μέγας ἀστρονόμος συνέλαβε τὴν ἰδέαν ν' ἀναζητήσῃ ἐὰν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ ὀρίζεται, ἐγένετο τοιαύτη τις σύνοδος, αἱ δὲ ἔρευναι αὐτοῦ ἀπέληξαν εἰς τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἀποτέλεσμα ὅτι πράγματι ἡ σύνοδος ἐγένετο τῷ 747 ἔτει ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ἐντός τοῦ δευτέρου ἡμισέως τοῦ ζωδίου τῶν Ἰχθύων, παρὰ τὸ τοῦ Κριοῦ, καὶ τὸ ἔαρ τοῦ ἐπιότου ἔτους 748 ὁ Ἄρης συνῆλθεν ὑπὸ τὸ ζωδίου τοῦτο τῷ Διὶ καὶ τῷ Κρόνῳ.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖ τὸν ἄστέρα τῶν Μάγων ᾧδε. Ἡ τοσοῦτον ὀπανία αὕτη σύνοδος τῶν τριῶν πλανητῶν ἐφειλικύδατο τὴν τῶν Μάγων προσοχὴν τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσῳ τὸ φαινόμενον τοῦτο φαίνεται συνοδευθὲν ὑπὸ τῆς ἐμφανίσεως ἐκτάκτου ἀστέρος. Τεθέντος δὲ ὅτι ὁ ἀστήρ οὗτος ἐπεφάνη τὸ πρῶτον οὐ μόνον καθ' ὃν χρόνον ὁ Κρόνος καὶ ὁ Ζεὺς ἐγγύς ἀλλήλων ἦσαν, ἥτοι κατὰ ἰούνιον τοῦ 747, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ἔνθα οἱ πλανῆται οὗτοι ἦσαν, ὡς τὸ πρᾶγμα ἐγένετο τῷ 1603, 1604, 1605, οἱ Χαλδαῖοι, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τότε ἐν πλήρει ἰσχύϊ τέχνης αὐτῶν, δὲν ἦτο ἐπόμενον νὰ συμπεράνωσιν ὅτι μέγα ἐτελεῖτο γεγονός; (KEPLER, De nova Stella in pede Serpentarii, 1606. — De vero anno quo aeternus Dei filius humanam naturam in utero benedictae Virginis Mariae assumpsit. Francf., 1614).

Ἐὰν ἐκ τῶν ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν ἀναντιρρήτως ἀποδεικνύηται ὅτι τὸ οὐράνιον τοῦτο φαινόμενον ὑπῆρξε τότε, ἀπίθανον βεβαίως εἶναι ὅτι οἱ Πέρσαι ἢ Χαλδαῖοι ἀστρονόμοι, οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μάγοι περιλαμβανόμενοι δὲν παρετήρησαν αὐτό· ἐὰν δὲ παρετήρησαν, φυσικώτατον τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸ μυστηριώδη σημασίαν καὶ ἴδια τὴν γέννησιν τοῦ ἐν Ἰουδαίᾳ προσδοκωμένου, ὅστις ἐμελλε, κατὰ τὴν παράδοσιν, δεσπόσει τοῦ κόσμου. Οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Κέπλερ ἐπανελήφθησαν ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος ὑπὸ τῶν Pfaff, Schubert καὶ Ideler.

Δυνάμεθα ἄρα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, ἐὰν ὁ μετὰ τῆς συνόδου τοῦ Διὸς, τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ Ἄρεως ἐπιφανεῖς ἀστήρ ἐγένετο ὄρατος τῷ 747, ἐπειδὴ οἱ Μάγοι ἀφίκοντο εἰς Ἱερουσαλὴμ μόλις τὸ ἐπιὸν ἔτος, ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ καθοριστέα τῷ 748 ἢ 749 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Ὑπολείπεται ἔτι νὰ ὀριθῆ ἂν οἱ μυστηριώδεις ἐκεῖνοι ἔξενο ἀφίκοντο κατὰ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ἢ μετὰ ἐν ἔτος, ὡς ἐπίστευσάν τινες, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἱερός Ἐπιφάνιος. Τῆς τελευταίας ταύτης ὑποθέσεως ἀποδεκτικῆς γινομένης, ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ δέον νὰ καθορισθῆ ἐν ἔτος πρῶτον, ἥτοι τῷ 5 ἢ 6 ἔτει πρὸ τῆς ἡμετέρας χρονολογίας.

§. 4. Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐν τῶν ἀκριβεστάτων καὶ σπουδαιοτάτων χρονολογικῶν διδομένων πρὸς καθορισμὸν τῆς ἐποχῆς τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ πασῶν ἔτι τῶν ἐποχῶν τοῦ βίου αὐτοῦ εἶναι τὸ 23 ἐδάφιον τοῦ Γ' κεφαλαίου τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ, καθ' ὃ «ὁ Ἰησοῦς ἦν ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος», ὅτε ὁ Ἰωάννης ἐξῆλθεν εἰς τὴν περιχώρον τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν ὑπ' αὐτοῦ βαπτισθῆναι.

Καθοριζόμενον τοῦ ἔτους τῆς βαπτίσεως τοῦ Ἰησοῦ, συγκαθορίζεται καὶ τὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Εὐεπίτευκτον δὲ τοῦτο, ἐὰν βασιθῶμεν ἐπὶ χρονολογικῷ τινος διδομένου τοῦ τετάρτου Εὐαγγελίου, τοσοῦτω θετικώτερον, ὅσῳ ἄσχετον μὲν ἐστὶ πρὸς τὴν περὶ βαπτίσεως ἀφήγησιν, ἀλλὰ συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὰ χρονολογικὰ διδόμενα τοῦ τρίτου Εὐαγγελίου.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, κατόπιν τῆς ἀφήγησεως διαφόρων

γεγονότων (Α', 31—34), ὑπαινισσομένων τὸ τοῦ Ἰησοῦ βάπτισμα, ποιεῖται μνείαν τοῦ πρώτου Πάσχα, ὅπερ ὁ Ἰησοῦς ἐώρασε ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τὴν βάπτισιν αὐτοῦ (Β, 13). Ἀρκεῖ ἐπομένως νὰ ὀριθῆ ὁ χρόνος τοῦ Πάσχα τούτου πρὸς ἐφεύρεσιν τοῦ τελευταίου ὁρίων, πρὸ τοῦ ὁποῖου δέον νὰ θεθῆ ἡ ἐποχὴ τῆς βαπτίσεως. Τὴν πολῦτιμον ταύτην ἐποχὴν δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, διασαφηνιζομένου ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου.

«Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι: Τεσσαράκοντα καὶ ἐξ ἔτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;» (Ἰω. Β, 20). Καθ' ἣν ἄρα ὥραν οἱ Ἰουδαῖοι αὐτὰ τῷ Ἰησοῦ ἔλεγον, τεσσαράκοντα καὶ ἐξ ἔτη παρῆλθον ἀφ' ὅτου ἤρξατο ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ, ἥτις, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἰωσήπος (Ἀρχ. XX, 9, 7), συνετελέσθη μόλις μικρὸν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἰουδαϊκοῦ πολέμου. Προστιθέμενος τὸν ἀριθμὸν 46 εἰς τὸ ἔτος, καθ' ὃ ὁ Ἡρώδης ἤρξατο τῆς ἀνοικοδομῆς τοῦ δευτέρου ναοῦ, θὰ εὐρωμεν φυσικῶς τὸ ἔτος, καθ' ὃ οἱ Ἰουδαῖοι ἔλεγον ταῦτα τῷ Ἰησοῦ. Τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου κατήρξατο ὁ Ἡρώδης (Ἀρχ. XV, 2, 1), κατὰ τὸ 18ον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτος, πιθανώτατα δὲ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἐγκαινίων ἐν μηνὶ Κισλὲβ (734 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης), ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει πρὸ τοῦ Πάσχα τοῦ 735. Προστιθεμένων τῶν 46 ἐτῶν ἠθάνομεν εἰς τὸ πάσχα τοῦ 781, καὶ ἐπομένως ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισίον τοῦ ἔτους 780 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης· ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὸν ἱερὸν Λουκᾶν, ἦν ὡσεὶ τριάκοντα ἐτῶν ὅτε ἐβαπτίσθη, ἐγεννήθη ἄρα κατὰ τὸ 749—750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης.

Ἐνταῦθα δέον ν' ἀνασκευάσωμεν τὴν ἐσφαλμένην ἐρμηνείαν πολλῶν ἐξηγητῶν περὶ τοῦ ἔτους πεντεκαίδεκάτου τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος. Τὸ σφάλμα τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἀδιεξίτητους δυσχερείας ἐν τῇ χρονολογίᾳ τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ σπουδαία χρονολογία, ἣν διδίδει ὁ ἱερός Λουκᾶς, οὔτε εἰς τὴν βάπτισιν τοῦ Ἰησοῦ, οὔτε εἰς τὴν ἐναρξιν τῆς διακονίας τοῦ Προδρόμου δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ. Πράγματι, ἐὰν ὁ Βαπτιστὴς ἐξῆλθεν εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη ἐν ἔτει πεντεκαίδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἐπειδὴ τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι τὸ 782 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ἔπεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἐγεννήθη βεβαίως πρὸ τοῦ 750, ἦτο τριάκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν. Ἀλλ' ὁ Λουκᾶς ὁπίσθως λέγει ὅτι ἦν ὡσεὶ τριάκοντα ἐτῶν, ἐν τίνι δὲ δικαίωματι δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν τὴν τόσον σαφῆ ταύτην διαβεβαίωσιν καὶ νὰ φέρωμεν εἰς ἀντίφασιν πρὸς ἑαυτὸ τὸ τρίτον Εὐαγγέλιον;

Ἡ ὑπὸ τοῦ τρίτου Εὐαγγελίου διδομένη χρονολογία σημειοῖ πράγματι τὸ τέλος τῆς δημοσίου λειτουργίας τοῦ Ἰωάννου καὶ τὴν ἐγκαινίωσιν τῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἦν τὰ τρία πρῶτα εὐαγγέλια συνέδεσαν οὐχὶ μετὰ τῆς βαπτίσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τῆς φυλακίσεως τοῦ Βαπτιστοῦ.

Προκειμένου περὶ τῆς βαπτίσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἐξεταστέον κατὰ ποίαν ἐποχὴν ὁ Ἰωάννης ἤρξατο βαπτίζειν. Τὰ εὐαγγέλια οὐδεμίαν ὀριστικὴν χρονολογίαν παρέσχον ἡμῖν, διότι, ὡς ἐρρήθη, τὸ πεντεκαίδεκατον ἔτος τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου, ὅπερ ἀναγράφει ὁ ἱερός Λουκᾶς (Γ', 1, 2), ἀνάγεται εἰς ἄλλο γεγονός. Οὐδὲν δὲ παράδοξον τοῦτο, διότι οἱ Εὐαγγελιστὰι οὐχὶ τοῦ Ἰωάννου, ἀλλὰ τοῦ Ἰησοῦ γράφουσι, τὸν βίον, καὶ παρεμπιπτόντως περὶ τοῦ πρώτου ὁμιλοῦσι καθ' ὅσον μόνον ἀνάγκη ἦν πρὸς ἐξηγήσιν τῶν πράξεων καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Μεσσίας. Ἀλλ' ὅμως εἶναι δυνατός καθορισμός τις ὡς ἔγγιστα. Ἡ περὶ τῆς βαπτίσεως τοῦ Ἰησοῦ ἀφήγησις δεικνύει ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐβάπτισεν ἤδη ἀπὸ τινος χρόνου ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἦλθε βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ βαπτισθέντος κατὰ τὸ ἔτος 780, ἔπεται ὅτι τὸ κήρυγμα τοῦ Βαπτιστοῦ ἤρξατο πρὸ τοῦ ἔτους τούτου, καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι, κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἰουδαίων, ὁ ἀναλαμβάνων δημοσίον λειτουργίαν ἀπηρεῖτο νὰ ἔχη συμπληρωμένον τὸ τριακοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος, προκύπτει ὅτι ὁ Ἰωάννης, πρεσβύτερος ὢν κατὰ μίαν ἐξαμηνίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἤρξατο τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος 779. Βραδύτερον μόνον ὁ νέος Προφήτης προσεικνύδατο τὴν προσοχὴν τοῦ συνεδρίου, ὅπερ ἀπέστειλεν αὐτῷ ἱερεῖς καὶ Λευίτας ὅπως ἐρωτήσωσιν αὐτὸν τὰ ἐν τῷ τετάρτῳ Εὐαγγελίῳ (Α', 49—27).

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ὀλίγον πρὶν ἢ ὁ Ἰωάννης

συμπληρώσει τὸ τριακοστὸν ἔτος, 779—780, συνέπιπτε παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις τὸ σαββατικὸν ἔτος, ἔτος ἱερὸν, ἔτος ἀναπαύσεως, ἀφέσεως, συγγνώμης (Λευϊτ ΚΕ', Δευτερον. ΙΕ'). Πολλὰ τῶν ἐτῶν τούτων κατὰ τὸν ροῦν τῶν αἰῶνων μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν θύραθεν συγγραφέων. Ἐν τῷ πρώτῳ Μακκαβαίων (5', 49, 53) λόγος γίνεται ὅτι **σάββατον ἦν ἐν τῇ γῆ** κατὰ τὸ ἔτος 159 τῆς χρονολογίας τῶν Σελευκιδῶν, ἢ 590—591 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης· ὁ Ἰωσήπος (Ἀρχ. ΙΓ', 8, 4,) ἀναφέρει τὸ τοῦ 716—717, ἢ δὲ ταλμουδικὴ παράδοσις τὸ τοῦ 821—822. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ πολλαπλασίων τοῦ 7, ὡς δὲ παρατηρεῖ ὁ Wieseler (Chronotogische Synopse, 5, 205), προστιθεμένων 189 ἐτῶν εἰς τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ βιβλίου τῶν Μακκαβαίων ἀναφερόμενον σάββατον ἐν τῇ γῆ, 63 εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου, ἀφαιρουμένων δὲ 49 ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ταλμουδ ἀναφερομένου, προκύπτει τὸ ἔτος 779 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ ἔτους τούτου ἀναμφιβόλως ὁ Βαπτιστὴς ἤκουσε τὸ ρῆμα τοῦ Θεοῦ καλοῦντος αὐτόν, καὶ χρηστὰς συνέλαβεν ἐλπίδας ὅτι θά ἠρμύνευε τοῦτο ἐπιτυχῶς εἰς τὸν λαὸν ἐν ἔτει ἀφέσεως, καθ' ὃ αἱ ἐπίγειοι μέριμναί ὑπεχώρουν εἰς τὰς θρησκευτικὰς ἰδέας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἢ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ ἐγένετο περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔτους τούτου.

Ὡς δὴλον ἐκ τούτων, οἰανδήποτε κἂν τραπῶμεν ὁδὸν πρὸς καθορισμὸν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, εἰς τὸ αὐτὸ ἀπολήγομεν συμπέρασμα. Πάντα τὰ διδόμενα συμπίπτουσιν, τὸ τε ἔτος τῆς τελευτῆς Ἡρώδου καὶ ἡ τῆς οἰκουμένης ἀπογραφή καὶ ὁ ἀσθητῶν Μάγων καὶ τοῦ Ἰησοῦ ἢ βάπτισις.

(Κατὰ τὸν PÈRE DIDON).

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ.

[Ἐορτὴ Σαλπίγγων.—Ἀνθεστήρια καὶ Διάσια.—Strennae.—Ἐορταὶ δωδεκαήμερου παρὰ Βυζαντινοῖς.—Ἐθίμα ἐν διαφόροις χώραις.—Ὁ ἅγιος Βασίλειος, βασιλόπληττα καὶ ἀγιοθασιλειάτικα.—Εὐαρχισμοί, ἐπινομίδες ἢ εὐετήρια ;]

Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους φαίνεται ἑορταζομένη παρὰ τῶν λαῶν ἐξ αὐτῆς τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος. Οἱ Ἰουδαῖοι, ὧν τὸ ἔτος ἦν διττόν, τὸ θρησκευτικόν, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀβίβ ἢ Νισάν (ἀπριλίου), καὶ τὸ πολιτικόν, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ μηνὸς Τιςρί (ὀκτωβρίου), ἐβδόμου κατὰ τὸ θρησκευτικὸν ἡμερολόγιον, ἤγοντὴν ἑορτὴν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους κατὰ τὸ πολιτικόν, ἤτοι τὴν πρώτην τοῦ ἐβδόμου μηνὸς Τιςρί. Τὰ τῆς ἑορτῆς ἐνομοθέτησε καὶ διεκανόνισεν αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς: «Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Ἀλλήσον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων· Τοῦ μηνὸς τοῦ ἐβδόμου ἔσται ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνημόσυνον σαλπίγγων, κλητὴ ἀγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε καὶ προσέξετε ὀλοκαυτώμα Κυρίου». Ἡ ἑορτὴ αὕτη, καθ' ἣν πᾶσα ἐργασία ἀπηγορεύετο, ὠνομασθη ἰδίᾳ ἑορτὴ τῶν Σαλπίγγων, καίτοι καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς τῶν Ἰουδαίων χρῆσις ἐγένετο τῶν σαλπίγγων, ὡς ἐν Ἀριθμοῖς (Ι', 2, 10) λέγεται: «Ποίησον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας ἀργυρᾶς, ἐλατὰς ποιήσεις αὐτάς. . . Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εὐφροσύνης ὑμῶν καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν καὶ ἐν ταῖς νομηνίαις ὑμῶν σαλπιεῖτε ταῖς σάλπιγγιν ἐπὶ τοῖς ὀλοκαυτώμασι καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ὑμῶν». Ἀλλ' ἐξαιρετικῶς ἡ πρώτη τοῦ πολιτικοῦ ἔτους ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Σαλπίγγων, ἀγομένη ἄχρι τοῦ νῦν παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις.

Οἱ Ἕλληνες, ἀρχομένου τοῦ ἔτους, ἤγον τῇ 12 Ἑκατομβαιῶνος τὰ Κρόνια, ἑορτὴν ὑπομιμνήσκουσαν τὸν χρόνον, οὗ σύμβολον ἦν ὁ ἐπώνυμος θεός. Ἀνευρίσκομεν ὅμως παρ' αὐτοῖς ἑορτὰς τινάς, καθ' ἃς ἔθος ἦν τὸ δωροφορεῖν, καὶ μάλιστα παρὰ γονέων πρὸς τέκνα καὶ παρὰ πρεσβυτέρων πρὸς νεωτέρους. Δύο τοιαύτας ἀνευ-

ρίσκομεν κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα, τὴν μὲν ἀρχομένου τοῦ μηνὸς τὰ Ἀνθεστήρια, τὴν δὲ φθινοῦτος τὰ Διάσια. Κατὰ τὴν πρώτην ἐγένοντο ἐν τοῖς ἐπισημοτέροις τῶν Ἀθηνῶν οἴκοις συμπόσια, εἰς ἃ ἐκκλούοντο οἱ φίλοι ὅπως συνορτάσῃ τὴν τοῦ ἔτους ἐπένοδον· ἰδίᾳ δὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ αὕτη ὡς ἡ μεγάλη τῶν παιδῶν ἑορτὴ· πάντες οἱ ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη γεγονότες παῖδες ἄνεστιν ἐστεμμένοι ἐλάμβανον παρὰ τῶν γονέων καὶ τῶν οἰκειῶν ὡς δῶρα πλάσματα πηλοῦ ἐν σχήματι ἁμαξίδων, πλαγγόνων, κορῶν, πλακούντων κτλ. Ἐπίσης δὲ κατὰ τὰ Διάσια ἐδίδοντο εἰς τοὺς παιδᾶς διάφορα ἀθύρματα, ἐν οἷς ἁμαξίδες, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλαις (5, 863) λέγει: «Ὅτ' ἐπρίκμην σοι Διασίους ἁμαξίδων»· ἔνθα ὁ σχολιαστὴς σημειοῖ ὅτι αἱ ἁμαξίδες αὗται ἦσαν πλακούντες.

* *

Παρὰ Ρωμαίους τὸ ἔθος τῶν strennae (ἐπινομίδες, κατ' Ἀθηναίων, ἢ ἀγιοθασιλειάτικα παρ' ἡμῖν) φαίνεται ἀρχαιότατον. Ἡδὴ ἐπὶ τῶν πρώτων τῆς Ρώμης βασιλείων ἔθος ἦν ἀποστέλλειν εἰς τοὺς ἄρχοντας πρὸς ἐνδειξιν εὐλαθείας ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους θαλλὸν ἐλαίας ἐκ τοῦ ἄλλου τῆς θεᾶς Strenia. Ἐντεῦθεν δὲ τινες καὶ τὸ ὄνομα Strennae ἐτυμολογοῦσιν. Ὁ συγγραφεὺς, παρ' ᾧ μακρὰ μνεία τοῦ ἔθιμου τούτου γίνεται, εἶναι ὁ κατὰ τὸν Δ' μ. Χ. αἰῶνα ἀκμάσας Σύμμαχος, ἀναφέρων ὅτι τὸ ἔθιμον τῶν strennae εἰσῆχθη ἐπὶ Τατίου Σαβίνου, ὅστις ἔλαβε πρῶτος τὸν ἐκ τοῦ ἄλλου τῶν Στρένια ἱερὸν τῆς ἐλαίας θαλλὸν ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ὡς ἄριστον εὐετηρίας οἰωνόν (boni annis causa). Τοῦτο δὲ εἴτε διότι οἱ Ρωμαῖοι ἱερὸν τὸν τῆς ἐλαίας θαλλὸν ἐθεώρουν, ὡς οἱ τῶν Γαλατῶν δρυῖδας τὸν ἰξὸν τῆς δρυός, ἢ καὶ αὐτοὶ χρυσῶ ἔκοπτον δρεπάνῳ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, εἴτε διότι τὸ ὄνομα τῆς θεᾶς Strenia, ἐκ τοῦ ἄλλου τῆς ὁποίας τὸν θαλλὸν τῆς ἐλαίας ἐδρέποντο, συνώνυμον αὐτοῖς ἐφαίνετο τῇ λέξει strenuus σημαίνουσα τὸν ἀνδρείον καὶ γενναῖον ἄνδρα.

Τὸ δῶρον strenna μετεβλήθη κατόπιν εἰς σῦκα, φοινίκας καὶ μέλι ὡς σύμβολα τῆς πρὸς τοὺς φίλους ἐπευχῆς ὅπως ἡδέα ζεῖ προσαντῶσι κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος. Βραδύτερον, ὅτε τῶν ἡθῶν ἡ ἀπλότης εἰς τὴν πολυτέλειαν ὑπεχώρησε καὶ οἱ τέως ἐκ ζῦλου τῶν Ρωμαίων θεοὶ εἰς ἀργυροῦς καὶ χρυσελεφαντίνους μετεποιήθησαν, συνεμορφώθησαν αὐτοῖς καὶ αἱ strennae εἰς πολυτιμα μεταβληθεῖσαι ἀντικείμενα, σὺν τῇ ἀποστολῇ τῶν ὁμοίων ἐπηνόχοντο ἀλλήλοις ὄλβον καὶ εὐημερίαν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει. Τέλος ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἐκηρύχθη ἡμέρα ἑορτῆς ἀφιερωθεῖσα εἰς τὸν Ἰανόν, ὅστις διπρόσωπος εἰκονιζόμενος ἔβλεπεν ἅμα τὸ τε οἰχόμενον καὶ τὸ ἀρχόμενον ἔτος. Θυσίαι αὐτῷ ἐτελοῦντο κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὁ λαὸς πασσοῦει εἰς τὸν Ταρπήιον συνέρρεε λόφον, ἔνθα ὁ τοῦ Ἰανοῦ ἕδρυτο βωμός, καινουργη περιβεβλημένοι πάντες ἱμάτια.

Καὶ ὅμως, καίτοι ἑορτὴ ἦν καὶ ἑορτὴ πάνδημος, καθόσον οὐ μόνον εἰς τὸν Ἰανόν ἦν ἀφιερωμένη ἡ ἡμέρα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἥραν, καθὸ νομηνία, ὁ λαὸς δὲν ἐσχόλαζε. Τοῦναντίον ἕκαστος εἰργάζετο ἀποσοβῶν οἰοῖν τὴν ἀκηδῖαν διὰ τὸ ἔτος· τὸ δ' ἔθος τοῦτο παρὰ πολλοῖς καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ.

Ἐπὶ δὲ τῶν αὐτοκρατόρων τοσοῦτον γενικὸν τὸ ἔθος τῶν Strennae ἀπέβη, ὥστε ἅπας ὁ λαὸς μετέβαινε παρὰ τῷ αὐτοκράτορι αἴσιαν αὐτῷ τὸ νέον ἔτος εὐχόμενοι καὶ παντοίων ἀγαθῶν μεστόν, ἕκαστος δὲ προσέφερεν αὐτῷ ἀργυροῦν τι δῶρον, ἀναλόγως τῆς περιουσίας καὶ τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν τάξεως. Καὶ τοσαῦτα μὲν ὁ Αὐγουστος ἐλάμβανεν, ὥστε συνήθιζε ν' ἀγοράζῃ ἐκ τούτων χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ εἰδῶλα, μὴ θέλων νὰ χρησιμοποίησιν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰς τῶν ὑπῆκόων αὐτοῦ δωρεάς. Μισανθρωπότερος δὲ ὁ Τιβέριος καὶ ἀποφεύγων νὰ δεχθῇ τὰς τοῦ λαοῦ ὀχληρὰς δι' αὐτὸν ἐπισκέψεις, ἀπουσίαζεν ἐπίτηδες τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, ἀποδοκιμάζων τὸν Αὐγουστον, ὅστις τοσαῦτα δεχόμενος δῶρα ὤφειλεν ἀναλόγως καὶ νὰ δαπανᾷ ὅπως δι' ἄλλων δωρεῶν ἀποδεικνύη τὴν ἐπὶ τούτοις πρὸς τὸν λαὸν εὐγνωμοσύνην

αυτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα τοῦ νέου ἔτους αἱ τελεταὶ αὐταὶ ἄγαν τὸν λαὸν ἐπηρεάζουσι, ὁ Τιβέριος ἐξέδωκε θέσπισμα ἀπαγορεύον τὰ Strennae παρελθούσης τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Ἄλλ' ὁ διάδοχος αὐτοῦ Καλλιγόλας, τοσοῦτον ἐπὶ φιλαργυρίᾳ ὅσον καὶ ἐπὶ ταῖς λοιπίαις κακίαις διακρινόμενος, ἀνήγγειλε διὰ νέου θεσπίσματος εἰς τὸν λαὸν ὅτι θὰ ἐδέχετο κατὰ τὰς καλένδας ἰανουαρίου τὰ δῶρα αὐτοῦ καὶ διέμενε καθ' ἕκασαν τὴν ἡμέραν ἐν τῷ παλατίῳ αὐτοῦ, ὑπταίαις χερσὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὰ δῶρα τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ δεχόμενος, ἵνα, ὡς ἐποδύρομενος ἔλεγε, δυνήθῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ν' ἀναθρέψῃ καὶ νὰ προικίσῃ, καὶ γυμνοῦς πατῶν μετ' εὐφροσύνης ἐπὶ τῶν συσωρευομένων ἐκ τῶν δῶρων τῶν μετὰ δέους καὶ τρόμου προσερχομένων ὑπηκόων αὐτοῦ χρυσοῦ. Ὁ δὲ μετ' αὐτὸν Κλαύδιος ὁμοίαν ἐτήρησε τῷ Τιβερίῳ πολιτείαν, καὶ βραχυμῆδον τὸ ἔθος εἰς ἀχρηστίαν περιέπεσε, καθόσον μάλιστα αἱ εἰς τοὺς αὐτοκράτορας διδόμεναι strennae μετεβλήθησαν εἰς ἀνταλλαγὴν δῶρων (strennarum commercium), καὶ οἱ αὐτοκράτορες, προθύμως μὲν ἔχοντες λαμβάνειν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δίδοναι δῶρα, ἐξέδιδον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διατάγματα περὶ καταργήσεως τοῦ ἔθους.

Ἡ χριστιανισμὸς, αὐστηρότατος τὸ κατ' ἀρχὰς πρὸς τὰ ἔθιμα ταῦτα, ἄπερ ὑπεμνήσθησκον λατρεῖαν ἥτις ἐπὶ τρεῖς βραβεῖς αἰῶνας ἀπηνῶς αὐτὸν κατεδίωξεν, ἐπεζήτησε νὰ ἐξοστράκισῃ τὸ ἔθιμον τοῦτο τῶν εὐετηρίων δῶρων, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ αἱ τοῦ ἰανουαρίου καλένδαι, καθ' ἃς τὰ δῶρα ἀντηλλάσσοντο, συνέπιπτον πρὸς τὰ saturnalia, τὰς τῶν Ῥωμαίων ἀπόκρως, καθ' ἃς δημόσιοι ἐτελοῦντο χοροὶ καὶ προσωποδοφῶρων ἐσμός τὰς ἀγυῖας κατέκλυζε καὶ παντοῖαι πικρατυπῖαι ἐπεγίνοντο. Ἐβρόντα λοιπὸν ὁ Χρυσόστομος ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἀράς καὶ ἀναθέματα καὶ ἀφορισμοὺς ἐκσφενδονίζων κατὰ τῶν βεβήλων τούτων ἐθίμων, ἀνεκράυαζεν ὁ Τερτυλλιανὸς ὅτι ἰουδαϊκὴ ἦν ἑορτὴ ἢ πρώτη τοῦ ἔτους, ἀμαρτία δὲ καὶ ἐωσφορικὴ πολυτέλεια ἢ δωροφορία, καὶ διαβολικὰ ὁ Αὐγουστίνος τὰ δῶρα ταῦτα ἐχαρκτηρίζεν.

Ἄλλὰ τὸ ἔθος διετηρήθη ἐκχριστιανισθέν, οὕτως εἰπεῖν. Τὰς τοῦ ἰανουαρίου καλένδας ἀντικατέστησαν αἱ μεγάλαι ἐορταὶ τοῦ δωδεκαημέρου, καθ' ἃς, καὶ μάλιστα τῇ 1 ἰανουαρίου, παντοῖα ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκράτορων καὶ ὑπὸ τῶν ὑπάτων ἐγίνοντο δῶρα ταῖς συζύγοις καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, τῷ στρατῷ καὶ τῷ λαῷ. Αἱ ἡμέραι αὗται ἐξελέγοντο ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν βασιλέων ὅπως εἰς τὰς συζύγους ἢ εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν τὸ στέμμα δωρῆσονται. Οὕτω τῇ 9 ἰανουαρίου τοῦ 400 ὁ ἀσθενὴς Ἀρχάδιος ἀνεκέρυττεν Αὐγούστην τὴν ἐξαίσίῳ ὑπερφέρουσαν κἀλλεὶ καὶ ἀγέρωχον Εὐδοκίαν, τὴν τέως μὲν θερμὴν φίλην, εἶτα δ' ἄσπονδον τοῦ Χρυσοστόμου ἐχθρὴν, καὶ μετὰ δύο ἔτη, τῇ 10 ἰανουαρίου 402, Αὐγούστην τὸν ἐκ ταύτης υἱὸν αὐτοῦ Θεοδόσιον τὸν Μικρὸν τῇ 2 ἰανουαρίου 423 ὁ Θεοδόσιος οὗτος ἀνεκέρυσεν Αὐγούστην τὴν σύζυγον αὐτοῦ Εὐδοκίαν ἢ Ἀθηναίδα, τὴν πάγκληρον καὶ παντοῖα παιδείᾳ κεκοσμημένην θυγατέρα τοῦ φιλοσόφου Λεοντίου τῇ 1 ἰανουαρίου τοῦ 613 ὁ Ἡράκλειος στέφει αὐτοκράτορα τὸν ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ συζύγου Ἐπιφανίας ἢ Εὐδοκίας ὁμώνυμον αὐτῷ υἱόν, καὶ τῇ 1 ἰανουαρίου 617 ἀναδεικνύει Καίσαρα τὸν ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς Μαρτίνης υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντίνου τῇ 6 ἰανουαρίου τοῦ 869 Βασίλειος ὁ Μακεδῶν ἀναγορεύει συνυτοκράτορα τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ υἱὸν Κωνσταντίνον καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἐπιόντος ἔτους τὸν δευτερότοκον Λέοντα τὸν Σοφόν τῇ 6 ἰανουαρίου τοῦ 887 ὁ τελευταῖος οὗτος, ὁ φίλεως σύζυγος τεσσάρων διαδοχικῶς ὡραίων γυναικῶν, παινοῖ τὴν τελευταίαν, Ζωὴν τὴν Καρβωνοφίναν, ἥτις ἀεφ' ἱκανὸν αὐτῷ συμβιούσα ἀταινώτος ἦν μέχρις οὗ παιδίον ἐξ αὐτῆς ἐτέχθη τῷ βασιλεῖ τῇ 6 ἰανουαρίου τοῦ 921 Ρωμανὸς ὁ Λεκαππῶν ἀνακηρύσσει Αὐγούστην τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Θεοδώραν καὶ τῇ 1 ἰανουαρίου τοῦ 924 τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς Στέφανον καὶ Κωνσταντίνον.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα παραδείγματα, ἄπερ ἐκ τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας ἐσταχυολογήσαμεν, δεικνύουσιν ἀρκούντως ὅτι ἔθος ἦν τοῖς βασιλεῦσι προσφέρειν κατὰ τὰς τοῦ ἰανουαρίου καλένδας εἰς τὰς συζύγους καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τὸ πολυτιμώτατον τῶν δῶρων, τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα. Ἄλλὰ δὲν ἀπέλειπον οἱ αὐτοκράτορες πολυτίμητὰ νὰ διανέμωσι δῶρα κατὰ τὰς ἐορτάς τοῦ δωδεκαημέρου εἰς τοὺς αὐλικούς, εἰς τοὺς σχολαρίους, εἰς τοὺς μισθοφόρους καὶ εἰς τὸν λαόν ἴσως δὲ ταῦτά εἰσι τὰ ὑπὸ τοῦ κόμητος Μαρκελλίνου *Μηρουστατικὰ* καλούμενα, ἄπερ Ἀναστάσιος ὁ Δίκυρος ἐδωρεῖτο τῷ λαῷ τῇ 1 ἰανουαρίου τοῦ 496 ἐπὶ τῇ ὑπατείᾳ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Παύλου ὁμοίαν δωρεάν ἐποιεῖτο μετὰ τέσσαρα ἔτη τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ὁ αὐτὸς αὐτοκράτωρ εἰς τοὺς ἰλλυριοὺς στρατιώτας. Ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἰουστίνος ὁ Νεώτερος πάντας τοὺς πρὸ αὐτῶν ὑπερέβαλον βασιλεῖς κατὰ τὸ πολυτελές καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν δῶρων τούτων. Τῷ 521 ὁ Ἰουστινιανὸς ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ θείου Ἰουστίνου ὡς ὑπάτου διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο καὶ ὡς στρατηλάτου, διένειμε τῇ 1 ἰανουαρίου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κόμητος Μαρκελλίνου, εἰς τὸν λαόν 288,000 σολῖδια χρυσοῦ (= 4,149,000 φράγκα), πρὸς δὲ ἐδωρήσατο εἰς τὰ ἀμφιθέατρα 20 λέοντας, 30 πίνθηρας καὶ ἄλλα ἄγρια θηρία. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἦν τότε μόλις ὑπερβάς τὸ τριακοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος, ὑπασπιστὰς δ' εἶχε τὸν μέλλοντα σύγγαμβρον αὐτοῦ Σίτταν καὶ τὸν περιδοξὸν στρατηγὸν Βελισάριον, νεανίας τότε καὶ πρώτους ὑπνήτας, πρὸ μικροῦ δ' εἶχε γνωρίσει ἐν τῷ Ἐμβόλω πενομένην καὶ νήθουσαν ὅπως τὰ πρὸς τὸ ζῆν πορίζεται τὴν ὡραίαν Θεοδώραν, ἧς σφοδρῶς ἠγάπησεν. Ἄλλὰ καὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους τοῦ 528 ἔτους ὁ Θεοφάνης ἀναφέρει ὅτι ὑπερέβη πάντας τοὺς προκατόχους κατὰ τὸ πλοῦσιον τῶν δωρεῶν (largitiones), ἄπερ εἰς τὸν λαόν διένειμεν ἐπὶ τῇ ὑπατείᾳ αὐτοῦ. Ἰουστίνος ὁ Νεώτερος ἠκολούθησε τῷ παραδείγματι τοῦ θείου αὐτοῦ τοιαῦτα καὶ τσαῦτα, κατὰ Κόριππον καὶ Θεοφάνην, ἦσαν τὰ δῶρα, ἄπερ τῇ 1 ἰανουαρίου 567 διένειμεν, ὥστε πολλοὶ ἐκ τῶν λαβόντων ἐπλούτησαν, ἐνῶ ἡ ὅσον ὡραία τοσοῦτον καὶ εὐγενὴς τὴν ψυχὴν σύζυγος αὐτοῦ Σοφία, ἢ ἀνεψία τῆς Θεοδώρας, ἀκριβοσωσμένη πάντας τοὺς δανειστὰς καὶ ὅσα τινὲς αὐτοῦ ὤφειλον εἶτε δι' ἐγγράφων ἢ καὶ δι' ἐνεχύρων, κατέβαλε μὲν αὐτοῖς τὰ δάνεια οἰκοθεν, ἔλαβε δὲ τὰ ἐνέχυρα καὶ τὰ ἐγγράφα, καὶ τὰ μὲν ἐνέχυρα τοῖς δεσπότηαις ἀπέδωκε, τὰ δ' ἐγγράφα ἐξήφηνισε. Τὸν Ἰουστίνον ἀπεμιμήθη ὁ διάδοχος αὐτοῦ Τιβέριος τῇ 1 ἰανουαρίου 579. Ὁ Τιμιμωχὸς διένειμε τῇ 1 ἰανουαρίου 970 πάντας τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ εἰς τὰ νοσοκομεία, ἐδωρήσατο εἰς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ Ἀρμενίους τοὺς φόρους καὶ ἐπηύξησε τὰ δῶρα (βῶγας) τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν συγκλητικῶν.

Ἐκτὸς τῶν δωρεῶν τούτων συμπόσια μεγαλοπρεπέστατα ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐδίδοντο, ὧν τὰ ἐπισημώτατα ἦσαν τὸ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων, τὸ κατὰ τὴν Κυριακὴν μετὰ τὰ Χριστουγεννα καὶ τὸ τῆς 2 ἰανουαρίου. Εἰς τὸ μέγα συμπόσιον τῆς 25 δεκεμβρίου ἐκαλοῦντο, οἱ μὲν τῶν ἀνωτέρων βαθμῶν τὴν πρωταίαν, οἱ δὲ λοιποὶ αὐθμερὸν τὴν πρωίαν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ *κλητορολογίου*, πᾶσα ἡ ἀριστοκρατία τῆς αὐλῆς, νοθηλίσσιμοι, κλαρίσσιμοι, ἐμινεντίσσιμοι, ἰλλουστρίσσιμοι καὶ λοιποὶ, ἐρχόμενοι ἐφιπποῖ ἢ ἐπὶ τεθρίππου, ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, ἡγούμενοι, ὀρφανοτρόφοι καὶ ξενόδοχοι, οἰκουμενικοὶ διδάσκαλοι, οἱ βούλγαροι καὶ σαρακηνοὶ προσθευταὶ καὶ ἄλλοι, τράπεζα δὲ ἰδίᾳ παρετίθετο, ἐν ἣ περεκλήθητο δώδεκα πένητες ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συμποσίου μεγάλα ἀνήπτοντο ἀργυραὶ λυχνίαι ἐξηρημέναι ἀπὸ ἀργυρῶν ἀλύσεων, συνδεουσῶν τὰς ἐκ Θεσσαλικῆς μαρμαρίου στήλας ἢ αἰθουσα ἀκτινοβολεῖ ἐκ τοῦ διαχρύσου ὀρόφου, τῶν μωσαϊκῶν τῶν τοίχων, ἄπερ παρίστων ἄνθη, δένδρα καὶ ὑπώρας, τοῦ στίλβοντος μαρμαρίου τοῦ δαπέδου κατὰ τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης τράπεζα, ἀποκοπτικὴ λεγομένη, ἐν σχήματι ἡμικυκλίου, εἶναι ἐπιπεφυλαγμένη εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις

θὰ παρκαθίστη μετὰ τῶν δώδεκα ἀνωτάτων βαθμῶν ἐν αὐτῇ ἐπὶ πλουσιωτάτου ἀνακλίντρον, ὡς ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ τῶν δώδεκα ἀποστόλων αὐτοῦ. Τρεῖς βαθμίδες ἐκ πορφυρίτου λίθου πρὸς αὐτὴν φέρουσι, πρὸ δὲ τοῦ ἡμικυκλίου ὑπῆρχον παραλλήλως δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ δεκαεννέα τράπεζαι μετ' ἀνακλίντρον ἐκ δώδεκα θέσεων, διατεταγμέναι οὕτως ὥστε μηδεὶς τῶν συνδαιτημένων νὰ ἔχη τὰ πόδια ἐστραμμένα εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Παρπέτασμα ἐκ πορφύρας χωρίζει τὸν προθλάμον ἀπὸ τῆς αἰθούσης τοῦ συμποσίου, ἐν ἣ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῆς βασιλικῆς τραπέζης τάσσονται πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως οἱ ἀποστολῆται καὶ οἱ ἀγιοσφοῖται ψάλλται, χρυσᾷ καὶ ἀργυρᾷ φέροντες ὄργανα. Αἰρομένου τοῦ πορφυροῦ παρπετάσματος ἐπιφαίνεται ὁ βασιλεὺς, διδιδίχσιον πορφυροῦν φέρων καὶ λευκὴν τιάραν, καὶ πάντες προσκυνοῦσι τὴν χεῖρα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἔχοντες. Καθεσθέντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον αὐτοῦ, εἰδικὸς ὑπᾶλληλος, ὁ ἀρτοκλήτης, καλεῖ ὀνομαστὶ ἕκαστον τῶν συνδαιτημῶν ὅπως εἰσέλθῃ καὶ διὰ τῆς χειρὸς δεικνύει αὐτῷ τὴν θέσιν, ἣν ὀρεῖται νὰ καταλάβῃ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ.

Ὁμοία σκηνὴ ἐγένετο καὶ ἐν τοῖς δώμασι τῆς αὐτοκρατείας πρὸ αὐτῆς, ἐπὶ χρυσοῦ καθήμενης θρόνου καὶ περιβεβλημένης πλατὺν καὶ βραχὺν μανδύαν, ὅλον ὑπὸ ἀδακνάντων κεκοσμημένον, καὶ τετράγωνον διάδημα μετὰ τριῶν σειρῶν μαργαριτῶν, παρελαύνουσι πρῶτον οἱ ἀγένοιοι αὐλικοί· εἶτα προσκυνοῦσι καὶ ἀσπάζονται αὐτὴν πᾶσαι, ὅσαι ἔχουσιν ἐπίσημον εἰς τὴν αὐλὴν εἰσοδόν, ζῶσται καὶ πατρικίαι καὶ μαγίστρισαι, σενατόρισσαι καὶ κανδιδάται καὶ σπαθαροκανδιδάται, ἀνθυπάτισσαι καὶ κομίτισσαι, σκριβώνισσαι καὶ βεστιτώρισσαι καὶ λοιπαί, σύζυγοι ἢ χῆραι βαθμῶν καὶ ὑπαλλήλων, ἀγγελλόμεναι, ὡς ἔτι καὶ νῦν ἐν πολλαῖς εὐρωπαϊκαῖς αὐλαῖς γίνεται, διὰ τῶν τίτλων τῶν συζύγων αὐτῶν.

Τὸ συμπόσιον ἦν πολυτελέστατον, προέπινον εἰς ὑγίειαν τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπεσφραγίζετο δὲ διὰ τοῦ γοτθικοῦ χοροῦ, δι' ἀκροβατῶν καὶ διὰ ταχυδακτυλοργῶν, μεθ' ὃ οἱ συνδαιτημόνες προελαύνοντες πρὸ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ προσκυνοῦντες ἀπῆρχοντο δώρων πεπληρωμένοι. Δεύτερον συμπόσιον παρετίθετο τοῖς Φαργάνοις, Χαζάραις, Ἀγαρηνοῖς καὶ Φράγκοις τῇ κυριακῇ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν καὶ τρίτον τῇ 2 ἰανουαρίου εἰς τοὺς φοιδεράτους ἢ Γότθους.

* *

Καὶ αὐταὶ μὲν ἐν συνόψει αἱ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων καὶ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἑορταὶ καὶ ἑορταὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Ὁμοίαι δὲ ταύταις καὶ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἐγίνοντο αὐλαῖς, ἐν αἷς οἱ βασιλεῖς, οἱ ἡγεμόνες, οἱ πρίγκηπες καὶ λοιποὶ συνεκάλουν κατὰ τὰ Χριστουγέννα τοὺς ὑποτελεῖς αὐτῶν καὶ μετὰ πολυήμερους εὐχάσι καὶ ἑορτάς ἀπέλυον πολλὰ διδόντες δῶρα. Ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', τοῦ βασιλέως ἡλίου, τὸ ἔθος τοῦτο ἦν γενικόν· αἱ κυραὶ τῆς αὐλῆς καὶ οἱ εὐπατρίδαι ἀντήλασσον δῶρα, ἐπεμπον δὲ πρῶτον τοιαῦτα εἰς τὴν ἐρωμένην τοῦ βασιλέως, ἐξ ἧς πολλὰκις ἡ τύχη αὐτῶν ἐξήρτητο. Τῷ 1679 ἡ κυρία Μοντεσπὰν ἔλαβε λαμπρὰ ἀγιοβασιλεϊάτικα, ἅπερ πολὺν ἐν τῇ αὐλῇ προὔξενον κρότον. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως ἐδώρησατο αὐτῇ χρυσὴν παροψίδα μετὰ σειραδίου ἐκ σμαράγδων καὶ ἀδακνάντων καὶ δύο κυθῶν κεκοσμημένων διὰ τῶν αὐτῶν πολυτίμων λίθων, ὧν ἡ ἀξία ὑπερέβαινε τὰ δεκακισχίλια σκουδά. Πλουσιώτατα δῶρα προσηνέχθησαν αὐτῇ ὑπὸ πασῶν τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς, καὶ ὑπ' αὐτῆς ἔτι τῆς βασιλείσεως.

Θὰ ὑπερεβαίνομεν τὸ μέτρον ἐὰν ἐπεδιδώμεθα εἰς περιγραφὴν πολλῶν καὶ ἄλλων δώρων διαμειφθέντων ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Γαλλίας κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Σημειώσωμεν μόνον τὸ δῶρον, ὅπερ ὁ καρδινάλιος Δυβοᾶ ἔδωκεν εἰς τὸν οἰκονόμον αὐτοῦ, ταπεινῶς πρὸ αὐτοῦ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους παρουσιασθέντα καὶ ἀναμένοντα τὰ ἀγιοβασιλεϊάτικα. «Σοὶ χαρίζω, τῷ εἶπεν ὁ καρδινάλιος, ὅσα μοὶ ἔκλειψας κατὰ τὸ διάστημα τοῦ λήξαντος

ἔτους». Τὸ εὐετήριον τοῦτο δῶρον φυσικῶς δὲν ἦτο πολὺ εὐπρόσδεκτον εἰς τὸν λαβόντα.

Ἄλλὰ καὶ ἐν Σινικῇ καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἑορτίζεται σχεδὸν ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν. Ἀμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ἐγειρόμενοι πάντες τὰς πλουσιωτάτας αὐτῶν περιβάλλονται στολῆς, ἄρχονται αἱ ἀντεπισκέψεις καὶ αἱ ἀνταλλαγαὶ τῶν δώρων, γεύματα παρατίθενται, δημόσιοι τελοῦνται ἑορταί, καθ' ἃς ἐν μέσῳ πυραύλων καὶ πυροτεχνημάτων δίδονται θεατρικαὶ παραστάσεις κλπ. Ἐν Ἰαπωνίᾳ ἡ ἑορτὴ φέρει οἰκογενειακώτερον χαρακτῆρα. Ἐπὶ τῆς ψιχθου τῆς αἰθούσης ἡ σύζυγος κατατίθησι τὰ προσωρισμένα τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς εὐετήρια δῶρα· ἅμα δ' αὐτοῦ ἐλθόντος, τρεῖς ἐπανειλημμένως γονυπετήσασα καὶ εἶτα ὑπεγειρομένη ἀπαγγέλλει τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ εὐχάς, προσκλίνουσα καὶ τὸ σῶμα στηρίζουσα ἐπὶ τῶν χειρῶν, ὃ δὲ σύζυγος ὀκλαδὸν καθήμενος ἐνώπιον τῆς γυναικὸς καὶ τὰς χεῖρας πρὸς τὰ γόνατα τείνων κινεῖ ἥρεμα τὴν κεφαλὴν, ὥστε προσεκτικώτερον τείνων τὸ οὖς, καὶ τὴν ἀποδοκιμασίαν αὐτοῦ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκφράζει διὰ λαρυγγισμῶν διακοπτομένων ὑπὸ στοναχῆς ἢ ὑπὸ συριγμοῦ ὑποκώφου. Ἀποῦ δὲ ἡ κυρία τελειώσῃ, λαμβάνει αὐτὸς τὸν λόγον καὶ τῇ ἀπευθύνει τὰς εὐχάς καὶ τὰ δῶρα αὐτοῦ· ἀκολούθως ἐπέρχονται τὰ τέκνα καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς, καὶ τελευταῖον παρατίθεται τὸ μέγα οἰκογενειακὸν γεῦμα, μεθ' ὃ ἐξέρχονται εἰς τὰς ἐπισκέψεις.

Κλείσωμεν τὰ περὶ τῶν ἑορτῶν τοῦ νέου ἔτους διὰ τοῦ ἐπομένου ἐν Νέᾳ Καληδονίᾳ ἔθους, ὅπερ βεβαίως οὐδὲ κατ' ὄναρ ἠδύνατό τις παρ' ἡμῖν νὰ φαντασθῇ. Τὴν παρκαμὸν τῶν νέου ἔτους ἡ μήτηρ προσφέρει τῷ υἱῷ νεάνιδα, ἣν οὗτος νυμφεύεται ἀλλὰ μέχρι τῆς ἐπιούσης. Τὸ πρῶτὸ ἡ νεαρὰ γυνὴ παραδίδεται εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔνθα . . . καλλιτέχνης μάγειρος παρασκευάζει αὐτὴν ὀπτὴν ἢ βραστήν μετὰ διαφόρων ἐμβαμμάτων καὶ κοσμήσας αὐτὴν ἐν παροψίδι μὲ γαρνιτούραν καρδάμου ἢ σελίνου παρουσιάζει εἰς τὸν σύζυγον ἐν ἐπισήμῳ γεύματι, εἰς ὃ καλοῦνται πάντες οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι. Τοῦτο δὲ τὸ λεγόμενον: «Συντρώγειν τοῖς μέλεσι τῆς οἰκογενείας».

* *

Παρ' ἡμῖν, κομιστῆς τῆς χαρμοσύνου ἀγγελίας τοῦ νέου ἔτους καὶ τῶν εὐετηρίων δώρων εἶναι ὁ μέγας Βασιλεὺς, «ὁ οὐρανοφάντωρ τοῦ Χριστοῦ, ὁ μύστης τοῦ δεσπότη, ὁ ἀστὴρ ὁ φαεινός, ὁ ἐκ Καισαρείας καὶ Καππαδόκων χώρας, ὁ θεοπρεπῶς δογματίας, τὴν φύσιν τῶν ὄντων τρανώσας καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἦθη κατακοσμήσας, τὸ βασιλεῖον ἱεράτευμα, οὐ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος», καθ' ἃ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ψάλλει, τὴν μνήμην γεραίρουσα τοῦ μεγάλου καὶ περικλεοῦς ἱεράρχου, ἐν ᾧ πρῶτον ἐνεσαρκώθη ἡ ἰδέα τῆς ἐναρμονίου συζυγίας τῶν τέως ἀσπνδῶν πολεμίων, χριστιανισμοῦ καὶ ἑλληνισμοῦ, καὶ τοῦ ἐκ τῆς συζυγίας ταύτης καταρτισμοῦ νέου πολιτισμοῦ, ὅστις ἐκράτησε καὶ κρατεῖ νῦν ἀκαταμαχῆτως καθ' ἅπασαν τὴν πεπολιτισμένην οἰκουμένην, οἷον αὐτὸν ὠνειροπόλησε καὶ ὡς τὰς κρηπίδας αὐτοῦ ἔθηκεν ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας πατὴρ καὶ τῆς οἰκουμένης ἀληθὴς διδάσκαλος. Ὁ νεώτερος πολιτισμὸς, ὃν ὁ πολὺς Ρενάν ἐχαρακτήριζε πρὸ τινος λέγων «Πάντες ἐσμέν Ἕλληνες τὴν ἀγωγὴν καὶ Ἰουδαῖοι τὸ θρησκεῖμα», ἐστὶν αὐτὸς ἐκεῖνος, ὃν θαυμασίως ὁ ἐκ Καισαρείας φαεινὸς ἀστὴρ προδιέγραψε λέγων: «Εἰ μέλλοι ἀνεκπλutos ἡμῖν ἢ τοῦ καλοῦ παραμένειν δόξα, τοῖς ἔξω δὲ τούτοις (τοῖς ἑλληνικοῖς γράμμασι) προτελεσθέντες, τηλικαῦτα τῶν ἱερῶν καὶ ἀπορρήτων ἐπακουσόμεθα παιδευμάτων, καὶ οἷον ἐν ὕδατι τὸν ἥλιον ὄραν ἐβίθηντες, οὕτως αὐτῷ προσβαλοῦμεν τῷ φωτὶ τὰς ὄψεις. . . Καθ' ἅπερ γὰρ φυτοῦ οἰκεία μὲν ἀρετὴ τὸ καρπῷ βρούειν ὠραίω, φέρει δὲ τινα κόσμον τὰ φύλλα τοῖς κλάδοις περισειόμενα, οὕτω δὲ καὶ ψυχῇ προηγουμένως μὲν καρπὸς ἢ ἀλήθεια, οὐκ ἄχαρὶ γε μὴν οὐδὲ τὴν θύραθεν σοφίαν περιβεβῆσθαι, οἷον τινα φύλλα σκέπην τε τῷ καρπῷ καὶ ἔψιν οὐκ ἄωρον παρεχόμενα»

Τοῦ μεγάλου τῆς οἰκουμένης διδασκάλου, ὅστις ἀποθανὼν τῇ

1 Ιανουαρίου 379 ἐκδηύετο ἐν μέσῳ τοσούτου πλήθους οὐ μόνον Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ Ἑθνικῶν καὶ Ἰουδαίων, τὸν ἀποικιόμενον ἀντιπρόσωπον τῆς ἀρετῆς καὶ φιλανθρωπίας ἀποκλιόντων, ὥστε πολλοὶ ἐκ τοῦ ὄθισμοῦ καὶ τῆς συγκλονήσεως ἀπέθανον, εὐλαβῆ ἐτήρησε μνήμην οὐ μόνον ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ὁ λαός, ὅστις τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἀποκλειστικὴν σχεδὸν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Βασιλείου θεωρῶν μονοουχί λησμονεῖ τὴν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀγομένην μεγάλην δεσποτικὴν ἑορτὴν τῆς Περιτομῆς. Ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀποκλιούνται αἱ βασιλοῦται, αἱ παρατιθέμεναι πρῶται κατὰ τὴν δεῖπνον τῆς παραμονῆς καὶ κατὰ τὸ ἄριστον τῆς ἑορτῆς, τὰ μεγάλα ταῦτα οικογενειακὰ γεύματα, καθ' ἃ πάντα τὰ τῆς οικογενείας μέλη παρεκλήθητο, καινουργεῖς ἐνδεδυμέναι στολὰς, ἐπρόκειτο δὲ νὰ γνωσθῆ ἡ κατὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος τυχερὸς τῆς οικογενείας ἐκ τῆς ἐν τῇ μερίδι αὐτοῦ εὐρέσεως τοῦ ἐν αὐτῇ θεημιμένου χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ νομίσματος. Ὁ οικογενειαρχὴς κόπτεται μετὰ πολλῆς εὐλαβείας καὶ προσοχῆς τὴν πῆτταν καὶ ἀφ' οὗ κρητήση πρῶτον τὰς μερίδας τῆς Παναγίας καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, αἵτινες κατατίθενται πρὸ τῶν ἱερῶν εἰκονισμάτων, δικνέει εἶτα τὰς λοιπὰς ἐκαστῶ τῶν μελῶν τῆς οικογενείας καθ' ἡλικίαν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀρχόμενος, μὴ λησμονημένων τῶν ὑπηρετῶν ὡς μελῶν καὶ τούτων τῆς οικογενείας ταύτοχρόνως ἐκχέονται ἐπὶ τῆς τραπέζης ποικιλία παντοδαπῶν ξηρῶν ὀπωρῶν, ὧν ἡ ἀγορὰ, παρατεινομένη κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας πρὸ τῆς ἑορτῆς ἡμέρας, ἀπετέλει ἰδιαιτέραν πανήγυριν ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ κλασικῇ ἀγορᾷ τῶν ὀπωρῶν, τῇ τουρκιστὶ *Γεμίς ἰσκειλεσί* καλουμένη. Εἶτα ἐψάλλετο, τοῦ οικογενειαρχοῦ προεξάρχοντος, τὸ τροπᾶριον καὶ τὸ μεγαλυνᾶριον τοῦ Ἁγίου καὶ τὸ δημῶδες ἄσμα

Ἅγιος Βασίλεις ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρεία,

ὅτε ἡγείροντο κατὰ σειρὰν πάντες καὶ τὰς χεῖρας τῶν γονέων φιλοῦντες ἐλάμβανον παρ' αὐτῶν τὰ ἁγιοβασιλειάτικα θεημιμένα πρὸ αὐτῶν ἐν κανίστρῳ, δῶρα, ὡς οἱ παῖδες ἐφρόνου, κοιμισθέντα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, περὶ οὗ ἀπὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν ἤρχιζον διερωτώμενοι πρὸς ἀλλήλους ποῦ ἄρ' ἔγε ἔφθασε τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ πόσον ἔτι ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀπέχει. Ἐπιμελῶς αἱ κρηθῆνοι ἐκράτουν ἐν τῆς πῆττας τῶν τεμαχίων, ὅπερ τὴν νύκτα ἐβλάλλον ὑπὸ τὸ προσκεφάλιον τῆς κλίνης αὐτῶν ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι ὁ ἅγιος Βασίλειος θὰ ἐδείκνυεν αὐταῖς καθ' ὕπνου ἐν κατόπτρῳ, ὅπερ ἐτοποθέτουσαν κατέναντι τῆς κλίνης αὐτῶν, τοὺς μέλλοντας κυρίους τῶν τυχῶν αὐτῶν. Καὶ ἐπειδὴ ἐλάλει καὶ τότε ἡ καρδιά, καὶ ἡ ἀθῶα κόρη ἐβαυκαλίζετο πολλὰκις ἀναπολοῦσα ἀκουσίως ἐκείνον, δι' ὃν ἠσθάνθη τὸ πρῶτον τὴν καρδίαν αὐτῆς πᾶλλουσαν, συνέβαινε ἢ ἀναπόλησις αὐτῆ νὰ συνεχίζηται εἰς ἡδαιαν ὀνειρώξιν ἀμβροσίην διὰ νύκτα καὶ νὰ παρουσιάζη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς τὸ Ἰνδαλμα ἐκείνου. Καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἡγείρετο ἅμα τῇ πρωίᾳ τῆς κλίνης ἢ κόρη, βεβαία ὅτι αἱ πόθοι αὐτῆς θὰ ἐξεπληροῦντο κατὰ τὸ ἀρχόμενον αἴσιον ἔτος, ἀφοῦ ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐδείξεν αὐτῇ ἐν τῷ κατόπτρῳ τὸν μελάνυμφον.

Ἐν τῷ δημῶδει ἄσματι, οὗ περ ἐμνήσθημεν, διήκει ἡ μεγάλη ἰδέα, ἣν εὐλαβῶς ὁ λαός ἐτήρησε περὶ τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τῆς Καισαρείας. Ἀμφιβέλλομεν ἂν τὸ ἄσμα, μεθ' ὅλον τὸ ὄγκικόν καὶ πεπατημένον αὐτοῦ, ἀποδεικνύη, ὡς ὁ ἀοίδιμος ἱστορικός τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους Κωνσταντίνος Παπαρηγόπουλος ἀποφαίνεται, ὅτι «ὁ λαός δὲν εἰμπορεῖ νὰ θαυμάσῃ τοὺς μεγάλους αὐτοῦ ἄνδρας, εἰμὴ καταβιβάζων, οὕτως εἶπειν, αὐτοὺς μέχρι τῆς ἰδίας περιωπῆς καὶ ἀτμοσφαιρας». Ὁ τῆς Ἐκκλησίας μέγας ἱεράρχης προκρίσται ἐν τῷ ἄσματι τούτῳ ὡς κατ' ἐξοχὴν ἀντιπρόσωπος, ὁ δεσπότης καὶ κύριος, οὕτως εἶπειν, τῆς πένας, τοῦ χαρτιοῦ καὶ τοῦ καλαμαριοῦ, ὁ ἔχων τὸν οὐρανὸν χαρτί, τὴν θάλασσαν μελάνην, τὸ χεῖρι του τὸ ἅγιο ἀθάνατο κονδύλι, ὁ ἀνὴρ ὁ οὐχὶ δι' ἄσματων τέρπων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀλφαβήτας διδάσκων, ὁ ἀνὴρ, οὗ τὸ κονδύλι ἔχει τὴν θεόδοτον χάριν νὰ μαντεύῃ καὶ

τὸ χαρτί νὰ ἴμιλλῃ, ἐκαστῶ τὸ αὐτοῦ ἀποδιδὸν καὶ τὰς ἀρμοδίας εὐχὰς αὐτοσχεδιάζων, ὁ ἀνὴρ, ἐν ᾧ συγκεντροῦνται αἱ τύχαι τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ ἔθνους. Τοιαύτη, καθ' ἡμᾶς, ἡ εἰκὼν τοῦ σεπτοῦ ἱεράρχου, οἶαν ὁ λαός ἐν τῇ ἀφελεί μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀγνῇ αὐτοῦ εὐλαβείᾳ ἀνεπλάστατο. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ δὲν βλέπομεν καταβιβάζομενον τὸν ἅγιον μέχρι ταπεινῆς ἀτμοσφαιρας.

Τὸ ἄσμα τοῦτο περιχάεται καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ θύρας εἰς θύραν ὑπὸ ἐσμοῦ ἁγιοπαιδῶν, οἵτινες λαμβάνουσι καὶ αὐτοὶ τὰ ἁγιοβασιλειάτικα των, ἐφαρμοζομένου οὕτως ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους τοῦ θεοῦ τῆς φιλανθρωπίας θεσμοῦ. Ἄλλ' ἤσαν χρόνοι, καθ' οὓς μετὰ τὴν μεγάλην οικογενειακὴν τελετὴν, ἣν ἀνωτέρω διεγράψαμεν, ἐσχηματίζοντο ὅμιλοι ὑπὸ τῶν προϋχόντων καὶ προκρίτων τῶν συνοικιῶν, οἵτινες περιχάγοντες τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄσμα ἐμμελῶς ἄδοντες καὶ τὸ ἀνέον ἔτος μὲ ὑγιεῖαν καὶ εὐτυχίαν» εὐχόμενοι τῷ οικοδεσπότη καὶ τῇ οικοδεσποίνῃ ἐλάμβανον παρ' αὐτῶν πλοῦσια τὰ ἁγιοβασιλειάτικα αὐτῶν σχολείων καὶ τῶν πτωχῶν ἀδελφῶν μας». τοσαύτη δὲ ἦν ἡ φιλοτιμία, ὥστε καὶ ὁ πενέστατος τῶν κατοίκων πικρῶς παρεπονείτο ἐὰν τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην δὲν ἐδέχετο τῶν προκρίτων, οὐχὶ ἐξ ὀλιγωρίας, ἀλλ' ἐξ εὐλαβείας μὴ προσβληθῆ ἡ φιλοτιμία αὐτοῦ μὴ ἔχοντος νὰ δώσῃ καὶ συνηθροίζετο οὕτως οὐκ ἐκαταφρόνητον ποσὸν ἐπαρκούν πολλὰκις εἰς τε ἐβδομαδιαίαν διατροφήν τῶν πενήτων τῆς χώρας καὶ εἰς τρίμηνον τῶν σχολείων συντήρησιν.

Τὴν πρωίαν οικοδεσπόται καὶ οικοδεσποιναι, βαρυτίμους καινουργεῖς περιβεβλημένοι στολὰς καὶ ἐν πλουσίαις μηλωταῖς καὶ σισύραις ἐγκεκροδυλημένοι, μετέβαινον εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς θείας λειτουργίας καὶ τοὺς μετὰ τῶν συντυχόντων ἀντασπασμούς καὶ τὰς ἀμοιβαίας εὐχὰς εὐθὺ εἰς τὸν οἶκον ἐπανέστρεφον, ἐνθα ἀνέμενον αὐτοὺς ἐν ἑορτασίμῳ περιβολῇ τῶν τέκνων ἢ χορεία, οἱ λοιποὶ οἰκίαι καὶ οἱ ὑπηρεταὶ κατὰ σειρὰν προσερχόμενοι ὅπως τὰς χεῖρας τοῦ οικοδεσπότη καὶ τῆς οικοδεσποίνης φιλήσωσι καὶ ἐπευχόμενοι αὐτοῖς λάθωσι μετὰ τῶν εὐχῶν τὰ ἁγιοβασιλειάτικα των, ἀπερ μόνον οἱ παῖδες τὴν ἐσπέραν τῆς προτεροίας ἐλάμβανον. Καὶ παρατίθετο τὸ ἄριστον καὶ ἐπανελαμβάνετο τὸ κόψιμον τῆς πῆττας καὶ τῶν μερίδων ἢ διανομὴ καὶ ἡ παρὰ τοῦ τυχεροῦ εὐρεσις τοῦ ἐν τῇ πῆττα χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ νομίσματος. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ ἄνδρες μετέβαινον εἰς τὰς ἐπισκέψεις, καθ' ἃς παρὰ τοῖς οἰκειότεροις διένεμον ἁγιοβασιλειάτικα εἰς τοὺς παῖδας. Μεγίστην κατεβάλλετο μέριμνα καὶ προσοχὴ ὅπως καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἑορτῆς μήτε λόγος πικρὸς λεχθῆ, μήτε ζημία τις ἐπισυμβῆ ἐν τῷ οἴκῳ, μήτε κλαυθμὸς ἀκουσθῆ ἢ φωνὴ ἔριδος. Ὅδηγίαι καὶ συμβουλαὶ τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ὑπηρεταῖς ἀπὸ ἡμερῶν ἐδίδοντο ὅπως μηδὲν τοιοῦτο κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πράξωσι, διότι αἴτσι θὰ πᾶγγ ὄλος ὁ χρόνος των». Πανταχοῦ ἰλαρὰ ἐπεκράτει φαιδρότης, καὶ ἐπήνθει ἐξαιρετικῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων χήρας ἢ μητρὸς ἀτυχεσάσης ἐν τινὶ τῶν τέκνων, ἐνῶ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἐστῆλαζε τὸ ἄσβεστον δάκρυ.

Τοιαῦτα ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ τὰ παρ' ἡμῖν ἀφελῆ ἔθιμα κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους, ἔθιμα, ἀπερ ἡμέρῃ τῇ ἡμέρῃ ἀπολύονται ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν βίαν τοῦ χειμᾶρονος δίκην εἰσρέοντος ξενικοῦ πολιτισμοῦ, μόλις περισωζόμενα ἐν ἀποκέντρῳ που γωνίᾳ καὶ παραβύτῳ.

* *

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἐν τέλει σχολαστικὴ τις λεσηνεῖα. Τὰ νεολατινικὰ φῶλα ἐσχηματίσαν ἐκ τοῦ λατινικοῦ *strennae* τὰς λέξεις, αἵτινες ἐμφαίνουσι παρ' αὐτοῖς τὰ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἀνταλλασσόμενα δῶρα, ὁ δ' ἡμέτερος λαός ἐπωνόμασε ταῦτα, ὡς εἴρηται, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου Βασιλείου, σχηματίσας λέξιν, ἣν ἡ καθαρῆς γλῶσσα ἀδυνατεῖ ν' ἀποδεχθῆ διὰ τὸ ἀνεπίτευκτον βεβαίως τοῦ σχηματισμοῦ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς. Οἱ παρ' ἡμῖν λόγιοι ἀνεδίφησαν τοὺς συγγραφεῖς ὅπως ἀνεύρωσι κατὰλληλόν τινα λέξιν καὶ προέτειναν ἄλλοι μὲν τὸ *εὐαρχισμοί*,

ἄλλοι δὲ τὸ ἐπινομιᾶς. Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης λέξεως ὁμο-
λογητέον ὅτι οὔτε εὐηχος εἶναι, οὔτε ἐσχηματισμένη κατὰ τοὺς
κανόνας τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς, ἥτις ἀγνοεῖ παντάπασιν, ἂν
δὲν ἀπατώμαι, τὸν εἰς ἰω σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος ἀρχῶ· ἢ
δὲ δευτέρᾳ ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τὸ εὐηχον καὶ τὸν Ἀθήναιον,
ὅστις παρίστανται τινὰ καλοῦντα ἐπινομιᾶ τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων κα-
λουμένην στρήνναν· ἀλλὰ πρῶτον αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀθήναιος εἰση-
γεῖται ὅτι κακὸς ἔστιν ἢ διὰ τῆς λέξεως ἐπινομιᾶς μετὰ-
φρασις τῆς παρὰ Ῥωμαίους στρήννας, ἔπειτα ἡ λέξις ἐπινομιᾶς,
σημαίνουσα τὸ προστιθέμενον εἴτε εἰς τοὺς νόμους, εἴτε εἰς τὴν
διανομήν, ἥμιστα φαίνεται ἐκφράζουσα τὸ πρᾶγμα, δι' ὃ χρῆ-
σις αὐτῆς σήμερον γίνεται. Ὅα προετίμων τὴν λέξιν εὐετηρία
σύμφωνον πρὸς τε τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς καὶ πρὸς τὰς
πῆς εὐφωνίας ἀπαιτήσεις καὶ ἐκφράζουσαν προσφῶς τὸ πρᾶγμα,
ἀφοῦ τὰ ἀγιοθασυλειάτικα δίδονται ἀκριβῶς ἐπὶ εὐετηρία, ὡς οἱ
ἀρχαῖοι τὸ εὐτυχές ἔτο ς ἀπεκάλουν.

Καὶ μετὰ τὴν παρέκθεσιν ταύτην εὐχομαι πᾶσι τε καὶ πά-
σαις εὐετηρίαι καὶ πλούσια τὰ εὐετηρία ἐπὶ τῷ ἔτει 1892.

Σ. Ι. Β.

ΑΙ ΡΩΣΙΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΙΣ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμὸν 8).

Β'.

Μόσχα.—Ἡ Μόσχα (Μόσκαβα), πόλις τῆς κεντρικῆς Ρωσίας (ἐν τῇ
Μεγάλῃ Ρωσίᾳ), πρωτ. κυβερνεῖται ἐπὶ τοῦ Μοσκόβα (παραποτάμου τοῦ
"Οκου), κέντρον συνδιασταυρώσεως τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, αἵτινες
ἄγουσιν εἰς Πετρούπολιν, Νίζνι-Νοβογρόδην, Ὁρενβοῦργον, Ταϊγάνιον, Σε-
βαστούπολιν, Βαρσοβίαν κλπ. ἔχει πληθυσμὸν μὲν 754,000, ἐπιφάνειαν
δὲ 82 τετρ. χιλιαμέτρων καὶ περίμετρον 40 χιλιαμέτρων. Ἔστι δὲ ἔδρα
γενικῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως, ὀρθοδόξου ἀρχιεπισκοπῆς, τμήματος τῆς
ἀγίας ρωσικῆς Συνόδου καὶ τῆς Γερουσίας. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι ξένα
προξενεῖα.

Ἡ πρωτεύουσα ἀναφέρεται τὸ πρῶτον τῷ 1147· ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς
ὁλοκληρώθη ὑπὸ τῆς παρακμῆς τοῦ Κιέβου, ἐρημωθέντος ὑπὸ τῶν Μογ-
γῶλων, καὶ ὑπὸ τῆς καθυποτάξεως τῆς μεσημβρινῆς Ρωσίας εἰς τοὺς Τα-
τάρους τῆς Χρυσῆς Ὁρδῆς. Τῷ 1237 οἱ Τάταροι ἐδήλωσαν αὐτήν, ἀλλ' αἱ
τύχαι αὐτῆς ἐφαίνοντο προορίζουσαι τὴν ὀρθόδοξον Ρώμην εἰς τὸ νὰ κα-
ταστῇ αἰωνία· πράγματι ὑπερἐνίκησεν αὐτὴ τὰ κατ' αὐτῆς προκληθέντα
ἀτυχήματα ἐν τῇ παρόδῳ τῶν χρόνων. Τῷ 1328 ὁ πρίγκιψ Βλαδιμίρ
Ἰβάν Δανίλοβιτς μετέγαγεν αὐτόσε τὴν ἔδραν αὐτοῦ καὶ ἔλαβε τὸν τί-
τλον μεγάλου ἡγεμόνος. Ἐκτοτε ἡ Μόσχα προήχθη εἰς τὴν τάξιν πρω-
τεύουσας. Τῷ 1571 καταληφθεῖσα καὶ πυρποληθεῖσα ὑπὸ τοῦ χάνου τοῦ
Ἀστραχάν, κατελήφθη τῷ 1611 ὑπὸ τοῦ Λαδισλάου, υἱοῦ τοῦ βασιλέως
τῆς Πολωνίας, ἀλλ' ὁ ἀστὸς Μινίν καὶ ὁ πρίγκιψ Πογιάρσκις ἀπηλευθέ-
ρωσαν αὐτήν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Πολωνῶν (1612). Ἡ Ἰδρυσίς τῆς Πε-
τρούπολεως ὑπὸ Πέτρου τοῦ Α' προκάλεσε τὴν ἀπώλειαν τοῦ προνομίου
αὐτῆς ὡς κυρίας πρωτεύουσας (1712). Ἡ κατὰ τὸ 1812 εἰσόδος Ναπο-
λέοντος τοῦ Α' καὶ τοῦ μεγάλου στρατοῦ εἰς Μόσχαν ἔσχε δεινὰς μὲν διὰ
τὴν πόλιν συνεπειὰς, ὀλέθρια δὲ διὰ τοὺς ἐπιδρομῆς ἐπακόλουθα.

Ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Ὄρους τῶν Στρουθίων (λόφου ἐν τοῖς ΝΔ) ἡ καὶ
ἀπὸ τοῦ πύργου τοῦ Ἰβάν Βελίχη (Κρεμλίνου) ἡ πανοραμικὴ ἀπο-
ψις τῆς Μόσχας εἶναι γραφικωτάτη. Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς εὐρείας πόλεως
τὰ μετ' ἐπάλλεων τείχη τῆς ἀκροπόλεως, ἐξ ἧς αἰωροῦνται εἰς τὰ ὕψη
οἱ μεγαλοπρεπεῖς δόμοι καὶ τὰ κωδωνοστάσια τῶν μητροπολιτικῶν αὐ-
τῆς ναῶν, τῶν βυζαντινῶν, γοθικῶν καὶ ἰνδικῶν ἔτι ἔχοντων τὸν ρυθμὸν,

πάντων κατακοσμητῶν διὰ φοιτωμάτων, ἐγκαυμάτων κλπ. δίκην
πανοπλιῶν ἀνανακλιωσῶν ὑπὸ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ὀλόκληρον σειρὰν ζωη-
ρῶν χρωμάτων· τῇ δὲ κακείσε ἄλλα ἐπιβλητικὰ μνημεῖα, ἀνάκτορα καὶ
ναοί, ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν, μετὰ μεγαλοπρεπῶν πυλῶν πρωτοτύπου ἀρ-
χιτεκτονικῆς, ἄσπερ γίγας φαίνεται· πῆξας κατὰ μῆκος τῆς ἐξωτερι-
κῆς περιοχῆς· περαιτέρω τέλος, εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ὀρίζοντος ὄρια,
ἄπειροι μοναὶ ὑπὸ πύργων περιβαλλόμεναι, περικλείουσαι ἐν τῷ περι-
βάλλῳ αὐτῶν σύνολον ναῶν μετ' ἐπιχρῶσων τρούλλων, κωδωνοστασίων,
ἀποληγόντων εἰς κορυφὴν διὰ συμμετρικῶν ἐπεξεργασμένην σχημάτων,
μετὰ πολυχρῶμων στεγασμάτων, καὶ ἀποτελοῦσαι ζώνην κολοσσαίων
οἰκοδομῶν ἐν τῇ πόλει. Ἐν τῷ τμήματι τοῦ κέντρου ἡ πόλις φαίνεται
ἀρχαῖκῃ τὴν ὄψιν καὶ μονότονος ὑπὸ τινος ἐπόψεως, ἀλλ' οὐδέποτε ἀπόλ-
λυσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ παραδόξου αὐτῆς μεγαλείου καὶ τῆς βαθεῖαν
ἐμπειρίας ἐντύπωσιν πρωτοτυπίας, καθ' ἣν ἡ τῆς Ἀνατολῆς μεγαλο-
φυΐα φαίνεται συνδυαζομένη μετὰ τῆς μεγαλοφυΐας τῆς Δύσεως. Ἡ
πρῶτη ρωσικὴ πρωτεύουσα ἀντιτάσσει εἰς τὰς πολυγνάμπτους ρύμας καὶ
τὰς μικρὰς ἀκανονίστους πλατείας τῆς ἀρχαίας Μόσχας, εἰς τὰς μικρὰς
ὁδοὺς καὶ τὰς περιπλόκους ἀδιεξόδους, εἰς τὰς ξυλίνας μονωρόφους ἢ
διωρόφους οἰκοδομάς, εἰς τὰ ἄπειρα ἐργοστάσια καὶ τὰς εὐρείας ἐκτά-
σεις, αἵτινες διαδέχονται ἀλλήλας ἐν τοῖς προαστείοις αὐτῆς, τοῖς ἐπὶ
10 χιλιάμετρα ἐκτεινομένοις, εἴκοσιν ἀριπρεπεῖς ἀρτηρίας, εἴκοσιν ὁδοὺς
μεγαλοπρεπεῖς τὴν ὄψιν, δύο μεγάλας σειρὰς συγκεντρικῶν λεωφόρων,
ἐπιμήκη τετράπλευρα, ἄπερ δύο πλάγια εὐρεῖται ὁδοὶ περιζωνοῦσιν,
εὐρείας πλατείας, πολυαριθμούς ἰδιωτικὸς κήπους καὶ πλεῖστα ἄλλα
καὶ δημοσίους κήπους.

Ἡ Μόσχα εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ ἐπτὰ λοφίσκων, μεταξὺ τῶν ὁποίων
ἀνελίσσεται τὸ τοῦ Μοσκόβα μαιανδρικὸν ρεῦμα ὡς καὶ τὸ τοῦ μικροῦ
αὐτοῦ παραποτάμου Ἰούζα, τοῦ ἀπὸ Ἀνατολῶν καταρρέοντος. Ἐν τῇ
τῆς πόλεως στατιστικῇ ἀναγράφονται 17,000 οἰκιῶν, 450 ναοὶ μετὰ
1300 κωδωνοστασίων, 22 μοναί, 7 γέφυραι, ὧν 5 ἐν αὐτῇ τῇ πόλει,
ἥτις ἔχει προκυμαίαις μόνον πρὸ τοῦ Κρεμλίνου καὶ 17 τροχιδορομικαί
γραμμαί. Οἱ σιδηροδρομικοὶ σταθμοὶ καταλαμβάνουσι πάσας τὰς τῆς
πόλεως προσόψεις, ἐκτὸς τῆς νοτίου αὐτῆς πλευρᾶς. Αἱ ὁδοὶ φωτίζον-
ται διὰ φωταερίου καὶ διὰ πετρελαίου· οἱ ὄχεοί εἰσι στενωτάτοι, ἢ δὲ
στρωσὶς ἄνιτος. Τῶν ὑποσημάτων τῶν ἐργοστασίων μολυνόντων τὸ τοῦ
ποταμοῦ ὕδωρ, οἱ Μοσχοῖται προμηθεύονται πόσιμον ὕδωρ ἐκ τῶν ἀρ-
τεσιανῶν φρεάτων καὶ τοῦ ὑδραγωγείου Μυτίστση (ἔχοντος μῆκος 20
χιλιαμέτρων). Μέρος τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ ζῆ ἐν τοῖς ὑπογείοις ἢ
τοῖς ἰσογαιῖς, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς ἐλαττωματικῆς διοχετεύσεως καθίσταν-
ται ἡμιστά ὑγιῆ. Τὸ θέρος καὶ αὐτὴ ἡ κόνις ἀποβαίνει ἐν τῷ μέρει ἐν
τῶν αἰτίων τοῦ ἀνυγιῶς τῆς πόλεως. Οἱ δυσάρεστοι ὅμως οἱτοὶ ὄροι
τῆς δημοσίου ὑγείας τείνουσιν εἰς βαθμιαίαν ἐλάττωσιν, χάρις εἰς
τὴν πρωτοβουλίαν ἀγρόπνου διοικήσεως.

Ἀνεξαρτήτως τῶν εὐρέων αὐτῆς προαστείων (σλομπούδου), ἅτινα
ἀμυντικῆ περιβάλλει περιοχῇ, ἡ Μόσχα, ἡ ἱστορικὴ ἀνάπτυξις τῆς
ὁποίας ἀναμνησθεῖ τὴν τῶν Παρισίων, ἐκτεινομένη πέραν τοῦ
ἄστεως, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἀκροπόλεως (Κρεμλ, ἢ Κρεμλίνου) καὶ
τριῶν συγκεντρικῶν πόλεων, ἧτοι τῆς Σινικῆς πόλεως (Κιτατ-Γορόδ),
γειτνιαζούσης τῷ φρουρίῳ, τῆς Λευκῆς πόλεως (Μπιέλιχη-Γορόδ), ἐκτει-
νομένης κυκλοτερῶς περὶ τὴν πρώτην, ἐξαιρέσει τῆς ποταμίας πλευρᾶς,
καὶ τῆς Πηλίνης πόλεως (Ζαυλιανόβ-Γορόδ), κληθείσης οὕτως εἰς ἀνά-
μνησιν τῶν ἐκ χύματος ὀχυρωμάτων αὐτῆς. Ἡ τελευταία αὕτη ἀπο-
τελεῖ τὴν ζώνην, ἐν ἣ διαμένουσιν οἱ ἐργάται. Ἡ πρὸς τὴν δεξιᾶν ὄχ-
θην ἐκτεινομένη συνοικία φέρει τὸ ὄνομα Ζεμοσκαρετασιέ (πέραν τοῦ
Μοσκόβα).

Τὸ Κρεμλίνον, ἡ καρδία τῆς Μόσχας, τὸ ἔμβλημα τῆς ρωσι-
κῆς ἐθνικότητος, ὕψεται ἐπὶ λόφου ὕψους 30 μέτρων καὶ περιλαμβάνει
ἐπιφάνειαν 40 ἑκταρίων· χρονολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Τὰ
μετ' ἐπάλλεων τείχη αὐτοῦ, διατετηρημένα ὑπὸ πέντε μνημειακῶν πυ-
λῶν καὶ ὑπὸ ὀκτωκαίδεκα πύργων τὰς πλευρὰς ὀχυρούμενα, ἀπαρτίζου-
σιν ἐξάγωνον περίπου σχῆμα. Διὰ τῆς Ἀγίας πύλης εἰσέρχονται πάν-
τες ἀσκεπεῖς, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ Τσάρου ἐξαιρουμένου. Ἡ ἱερὰ αὐτοῦ πε-
ριοχὴ περιλαμβάνει τὸ Μέγα Ἀνάκτορον, τὸ Θεσαυροφυλάκιον (νέον

δπλοστάσιον), τούς μητροπολιτικούς ναούς τῆς Ἀναλήψεως, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, τὸν Πύργον τοῦ Ἰβάν Βελίκη, τὸν βασιλεῖα τῶν κωδωνῶν καὶ τὸν βασιλεῖα τῶν τηλεβόλων, τὸ μέγαρον τῆς δικαιοσύνης, τὴν Μονὴν τῶν Θαυμάτων καὶ τὴν τῆς Ἀναλήψεως, τὸν Ναὸν τῶν 12 Ἀποστόλων καὶ τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἱερωτικῆς Παναγίας.

Οἱ τρεῖς μητροπολιτικοὶ ναοὶ τοῦ Κρεμλίνου εἰσὶν ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἀξιοσημεῖωτοι. Ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς Ἀναλήψεως (Οὐσπενσκή Σομπόρ) τελεῖται ἡ στέψις τῶν Τσάρων· ἐν αὐτῷ τηρεῖται ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας τοῦ Βλαδιμήρου. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ἔργον τοῦ φλωρεντινοῦ Φιοραβέντη (16 αἰών), ἀνήκει εἰς τὸν λουβαδο-βυζαντινὸν ρυθμὸν, διὰ δὲ τῶν πολυχρῶμων αὐτοῦ τρούλλων εἰς τὴν ἰνδικὴν ἀρχιτεκτονικὴν. Ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου (Ἀρχαγγέλσκι Σομπόρ), μνημεῖον τοῦ 14 αἰῶνος κεκοσμημένον διὰ βυζαντιακῶν τοιχογραφιῶν, ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ταφῆς τῶν ρώσων μοναρχῶν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 19 αἰῶνος. Οἱ ἐν αὐτῷ τάφοι καλύπτονται δι' ὑφασμάτων, ὁ διάκοσμος τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ ἀνεκτίμητον θησαυρόν. Εἰς αὐτὸν ἕκαστος Τσάρος, μετὰ τὴν στέψιν αὐτοῦ προσερχόμενος, ἐπεκαλεῖτο τὰς εὐλογίας τῶν προκατόχων αὐτοῦ. Ὁ μητροπ. ναὸς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (Μπλαγοθετσένσκι Σομπόρ), ἴδρυμα τοῦ 16 αἰῶνος, μετ' ἐπιχρῦσων τρούλλων, δεσπόζει τοῦ Κρεμλίνου. Ἐν αὐτῷ εὐρηται ἑναποθεμιμένη ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Ἱερωτικῆς Παναγίας.

Διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Κλίμακος ἀνέρχεται τις εἰς τὸ ἀρχαῖον τῶν Τσάρων ἀνάκτορον, τὸ Τερέμ ἢ παλάτιον τῆς Τερψιθέας, γεινιάζον τῷ μετὰ μικρῶν προσόψεων ἀνακτόρῳ (Γκρανοβιτάια Παλάτα) καὶ τῷ Νέῳ Ἀνακτόρῳ ἢ Μεγάλῳ Ἀνακτόρῳ. Τὸ τερέμ (χαρέμ) εἶναι οἰκοδόμημα τοῦ 16 αἰῶνος. Τὸ πᾶν ἀναμιμνήσκει ἐν αὐτῷ τὸν φεουδαλικὸν βίον: πολύγναμποι κλίμακες, κεκλεισμένοι διὰ σιδηροῦ κιγκλιδοῦ, καὶ ὄγκωδες πύλαι, σοβαροὶ θόλοι, παράθυρα εἰς ὄξειαν ἀπολήγοντα ἀψίδα, βαθεῖαι ἔδραι. Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ οἱ Τσάροι ἐξέλεγον τὰς συζύγους αὐτῶν ἐκ δύο χιλιάδων νεαρῶν κορῶν. — Τὸ Γκρανοβιτάια Παλάτα, προωρισμένον εἰς ἐορτὰς καὶ ἄλλας τελετάς, ἔχει ἀξιοσημεῖωτον μεγάλην αἰθουσαν, οἱ θόλοι τῆς ὁποίας ὑποστηρίζονται ὑπὸ κεντρικῆς στῆλης. — Τὸ Νέον Ἀνάκτορον, ἔργον τοῦ Τσάρου Νικολάου τοῦ Α', εἶναι ἀπλοῦς τῶν τῶν ρυθμῶν καὶ αὐστηρὸν ἔτι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ· ἐπίχρυσος τρούλλος ὑπέρεκειται αὐτοῦ. Ἐκάστη τῶν ἀπαστραπτουσῶν αἰθουσῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀφιερῶται εἰς τάγμα ἱπποτῶν.

Τὸ Μέγαρον τῶν Πανοπλιῶν εἶναι εἶδος μουσεῖου, τὸ δὲ Θησαυροφυλάκιον τῶν πατριαρχῶν περιλαμβάνει μουσεῖον καὶ βιβλιοθήκην. Τὸ Ὀπλοστάσιον πρὸς ΒΑ τοῦ Κρεμλίνου περιέχει πολεμοφόδια διὰ 200000 ἀνδρας. Παρὰ τὴν πύλην Νικόλσκη, ἐφ' ἧς ὑπάρχει ὀκτάγωνος πύργος καταλήγων εἰς κυανόχρουν κορυφὴν, καθορᾶται κολοσσαῖον τηλεβόλον τὸ Τσάρ-πούσκα, χυθὲν τὸν 18 αἰῶνα καὶ ζυγίζον 196500 χιλιγράμματα. Παρὰ τὸν πύργον τοῦ Ἰβάν Βελίκη, ὀκτάγωνος καὶ αἰωρούμενος εἰς ὕψος 80 μέτρων, ἀποθαυμάζεται ὑπερμεγέθης κώδων, ὁ Τσάρ-κολόλ, ζυγίζων 202,000 χιλιγράμματα. Φοβερὰ πτώσις διέρρηξεν αὐτόν. Μεταξὺ τοῦ Κρεμλίνου καὶ τοῦ Κιτάι-Γορδὸν ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ πλατείᾳ, ἀπέναντι τῆς πύλης τῆς Ἀναστάσεως, ὑψοῦται τὸ μνημεῖον τοῦ ἀστυ Μενίν καὶ τοῦ πρίγκηπος Πογιάρσκη, ἐλευθερωτῶν τῆς πόλεως.

Ἐν τῇ αὐτῇ πλατείᾳ, ἀλλ' ἐν τοῖς ὄριοις τῆς Κιτάι Γορδὸ (Σινικῆς πόλεως), ἐγείρεται ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς Βασίλη-Μπλαγεν-νύη, τὸ ἀξιοπεριεργότερον καὶ τὸ παραδοξότερον ἴδρυμα τῆς Μόσχας, ἰδρυθὲν ὑπὸ ἰταλοῦ ἀρχιτέκτονος ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰβάν τοῦ Τρομεροῦ. Ἡ πολύχρωμος αὐτὴ ἐκκλησία εἶναι σύγκραμα ἑνεακαίδεκα προσκειμένων ἢ καὶ ὑπερκειμένων ἀλλήλας ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ἀνεξαρτήτων αὐτοχρόνων ἀπ' ἀλλήλων. Ὁκτὼ τρούλλοι, ἔχοντες σχῆμα τοῦ ἀνανά, πέπνος, κινάρας, ἀσπράχου κλπ., καὶ πυραμιδοειδῆς κωδωνοστάτιον ἐπιστέφουσι τὸ φανταστικὸν τοῦτο οἰκοδόμημα, ὅπερ μετὰ τοῦ ἐκ σταυρῶν δάσους αὐτοῦ, τῶν κεχρυσωμένων ἀλύσεων, τῶν παραδόξων γλυφῶν καὶ τῶν ζωηρῶν αὐτοῦ χρομογραφιῶν προκαλεῖ θαύμους.

Ἡ Κιτάι Γορδὸ (Σινικὴ πόλις) ἀποτελεῖ σήμερον τὸ ἐμπορικὸν ἄστυ, ἐν τῷ περιθόλῳ δ' αὐτῆς πολυάριθμα παρουσιάζονται ἴδρυματα.

Τὸ Χρηματιστήριον καὶ ἡ Μεγάλῃ Ἀγορὰ (Γοστουνύη Δόρ) ἐν τῇ ἀριθμοῦνται 1200 καταστήματα, ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς Παναγίας τοῦ Κάζάν, ὁ ναὸς τῆς Παναγίας τοῦ Βλαδιμήρου, αἱ μοναὶ τοῦ Ἀγ. Νικολάου καὶ τῶν Θεοφανείων, τὸ τῶν βοϊάρων μέγαρον Ρομανώφ, μέγαρον ἀπλοῦν τὸν ρυθμὸν καὶ γραφικὸν τὴν ὄψιν, τὸ ἱστορικὸν καὶ ἀνθρωπολογικὸν μουσεῖον καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Συνόδου.

Ἡ Βιέλνι Γορδὸ ἢ Λευκὴ Πόλις, ἀποτελοῦσα ἡμικύκλιον περίξ τῆς προηγουμένης, εἶναι κατοικία τῶν εὐγενῶν, τῶν δημοσίων λειτουργῶν καὶ τῶν ἐλευθέρια ἐξασκούντων ἐπαγγέλματα. Αἱ δυτικαὶ συνοικίαι, νέαι καὶ καίμεγαλοπρεπεῖς, ἐπιδεικνύουσι μεγάλας πλατείας καὶ εὐρείας ὁδοὺς, ἐκατέρωθεν τῶν ὁποίων εὐρεῖται ἀνεγείρονται οἰκίαι. Ἡ δυτικὴ αὐτὴ ζώνη περιλαμβάνει μεγάλα δημόσια καθιδρύματα καὶ ἐπιβλητικὰς οἰκοδομάς· τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, τὸ μουσεῖον Ρουμιάντζωφ, τὴν ἐμπορικὴν σχολὴν, τὴν σχολὴν τῶν δοκίμων Ἀλεξάνδρσκη, τὸ λύκειον Νικολάου, τὸν Ἰππόδρομον, τὸ Μέγα Θέατρον καὶ τὸ Μικρὸν Θέατρον, τὰ Ἀρχεῖα τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν, τὸ εὐρύτατον Ἐκθετοκομεῖον, ἰδρυθὲν τὸν 18 αἰῶνα, τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ Σωτήρος, μαρμαρίνον οἰκοδόμημα λουβαροδωβενετικοῦ ρυθμοῦ· ὁ βασιλικὸς οὗτος ναὸς, περατωθεὶς ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ Β', τηρεῖ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πολέμου τοῦ 1812· γιγαντιαῖος κεντρικὸς πύργος καὶ τρούλλος ἐκ χρυσοῦν πετάλων δεσπόζουσι τῶν τεσσάρων προσόψεων τοῦ λαμπροῦ τοῦτου μνημείου.

Ἡ Πηλίνη πόλις (Ζεμλιανόβ Γορδὸ) ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης περικυκλοῖ τὰς δύο προηγουμένας ζώνας καὶ ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης. Λειμῶνες, πεδιάδες, πολυάριθμοι κήποι, ἀγοραὶ, στρατώνες, λαμπρὰ οἰκοδομήματα, βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, μοναὶ, ὁ ἀνδρῆς τοῦ Πούσκιν, ἡ Θριαμβευστικὴ Ἀψὶς Ἀλεξάνδρου τοῦ Α', ὁ Πύργος Σουχαρέφ (ἰδρυθεὶς τῷ 1692), νοσοκομεῖα καὶ διάφορα καθιδρύματα διαδέχονται ἄλληλα ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἐξωτερικῆς ταύτης πόλεως. Ἐπιβλητικὴ μονή, προστατευομένη ὑπὸ τετραγώνων πύργων, ὑψοῦται πρὸς Δ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν Παρθένων.

Τοιαύτη ἐν γενικῇ σκιαγραφίᾳ ἡ Μόσχα ὑπὸ τοπογραφικὴν καὶ ἀρχιτεκτονικὴν ἔποσιν. Ἡ ζωσα Μόσχα ὅμως, ἡ διανοητικὴ, ἡ κοινωνικὴ, οὐδόλως ὑπολείπεται τῆς πρώτης, ἢ μᾶλλον ἡ μία εἶναι τὸ ἔμβλημα καὶ τὸ κάτοπτρον τῆς ἄλλης. Τῶν ἐκπαιδευτικῶν αὐτῆς καθιδρυμάτων ἡγεῖται τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ πρῶτον τῶν ἀνωτέρων ρωσικῶν ἐκπαιδευτηρίων ὑπὸ τὴν ἔψιν τῶν ἐν αὐτῷ σχολῶν, τοῦ ἀστεροσκοπεῖου, τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ συλλογῶν. Τὸ Ἰνστιτοῦτον Λαζαρέφ, σχολὴ ζωσῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἔξ γυμνάσια, μέγα Λύκειον, ἱερατικὴ σχολὴ, θεολογικὴ Ἀκαδημία, Ἀκαδημία τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς χειρουργικῆς, Σχολὴ γεωμετρῶν, Σχολὴ ἀρχιτεκτονικῆς, Σχολὴ ἰχθυογραφίας, Σχολὴ τῶν καλῶν τεχνῶν, Ἰνστιτοῦτον τῶν τεχνῶν, γεωργικὴ καὶ δασονομικὴ Ἀκαδημία, ἐμπορικὴ Ἀκαδημία, ἐμπορικὴ Σχολὴ, θεατρικὴ Σχολὴ, μουσικὴ Σχολὴ (conservatoire), ὁκτὼ στρατιωτικαὶ σχολαί, τέσσαρα ἰνστιτοῦτα τῶν θηλέων, ἑννέα βιβλιοθήκαι, πολλὰ μουσεῖα ὡς τὸ Ρουμιάντζεφ, Γαλιτζίν, Πολυτεχνικόν, Ἱστορικόν, σοφαὶ ἐταιρίαι ἀφιερῶσαι τὰς μελέτας αὐτῶν εἰς τὴν ἀρχαιότητα, τὴν ἱστορίαν, τὴν ρωσικὴν φιλολογίαν, τὴν ἀνθρωπολογίαν, τὰς φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας, φιλανθρωπικαὶ ἐταιρίαι ἐπίσης πολυάριθμοι, κολοσσαῖα νοσοκομεῖα καὶ ἄστυλα ἐν γένει, πολυτελεῖ ἔστιν ὅτε καὶ πλουσίως πεπροικισμένα, μαρτυροῦσι πληρέστατα περὶ τοῦ ποιοῦ τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης. Ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ εἰς μέγαν ἀριθμὸν· λέσχαι ἢ σύλλογοι, ὡς ὁ Σύλλογος τῶν εὐγενῶν, ἡ Ἀγγλικὴ Λέσχη τῶν ἐμπόρων κλπ. ἀποτελοῦσι τὸ ἐντευκτήριον τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος. Τὸ μέγα αὐτοκρατορικὸν θέατρον εἶναι τὸ θέατρον τῶν μελοδραμάτων καὶ μιμορχημάτων, τὸ δὲ Μικρὸν θέατρον εἶναι ἀφιερῶμένον εἰς τὰ δράματα καὶ τὰς κωμωδίας· ἕτερα θέατρα λειτουργοῦσιν ἐν τῷ ζωολογικῷ κήπῳ καὶ ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Ἐρμητηρίου.

Ἡ Μόσχα ὡς βιομηχανικὴ πόλις καὶ ὡς μεγάλη ἀποθήκη τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου εἶναι ἡ βιομηχανικωτέρα πόλις καὶ τὸ ἐμπορικώτερον κέντρον τῆς Ρωσίας· ὁ ἀριθμὸς τῶν συναλλαγῶν αὐτῆς εἶναι

κολοσσαίτος. Διπλοῦν σιδηροδρομικὸν σύμπλεγμα καὶ σύμπλεγμα ποταμίων ὁδῶν ἐξυπηρετοῦσι τὸ ἐμπόριον αὐτῆς καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Ἡ Μόσχα εἶναι πατρὶς πλειάδος διασήμων ποιητῶν καὶ φιλολόγων· τοῦ Ποῦσκιν, τοῦ Λερμοντώφ, τοῦ Γριμπογιέδωφ, τοῦ Ὀστρόβσκη, τοῦ Δοστοιέβσκη, τοῦ Χέρζεν καὶ τοῦ Κάτωφ.

Ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη μεγάλως ἠνθίσαν τὰς περικυκλοῦσας αὐτὴν ἐξοχάς, ἡ μὲν Ἡ Τρόιτσα, τὰ μοναστήρια Δουνκόβι καὶ Νοβοσπασκία, τὰ δάση Μαρλίνα καὶ Σοκολνίτσκιη πρὸς Β, τὰ δάση Πετρόβα καὶ τὸ ἄλλος τῆς δασονομικῆς Ἀκαδημίας πρὸς Α, τὸ ἄλλος καὶ τὸ ἀνάκτορον Νεσκούτσνιη καὶ ὁ λόφος τῶν Στρουθίων πρὸς ΝΔ, τὸ περίπτερον καὶ τὸ ἄλλος Πετρόβσκη πρὸς ΒΔ, προκαλοῦσι ἕνα τῆ ἐνκρῆζει τῆς θερινῆς ἐποχῆς μεγάλην συρροὴν εἰς τὰ τῶν προαστείων τόπια.

(Ἀκολουθεῖ).

ΚΟΣΜΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ.

Πικροστενάξ' ὁ ἄνθρωπος, βαρυβογκῆ ἡ φύσις,
καὶ τρέμ' ἡ γῆ ἔμπρὸς ἔς τ' οὐρανοῦ τὴ φοβερὴν κατάρα·
παντοῦ λαχτάρα καὶ σφαγὴ καὶ τρόμος βασιλεύει.
Ἐ τῆς ἁμαρτίας τὸν βυθὸ ὁ κόσμος βυθισμένος
τὴν ἀρετὴ ἄνημόνευσε, ἀρνίθη τὸν Θεὸ του.
Τοὺς ὄμοιους τῶν οἱ ἄνθρωποι πολοῦνε δὴν τὰ κτήνη,
καὶ ἡ κακία φοβερὴ τὸν κόσμον κυριεύει.
Λυσσομανοῦν οἱ δαίμονες, ἴδαν λύκοι πεινασμένοι,
καὶ σπεύρου μῖσος εἰς τὴν γῆ καὶ πάθη διασκορπίζου.
Ἐ τὴ Ρώμῃ τὴν κυρίαρχο, βασίλισσα τοῦ κόσμου,
ἕνας τὸν ἄλλον σφάζουνε οἱ πρῶτοι εὐπατρίδιαι
κ' αἱματοβάφονται παντοῦ οἱ καρποφόροι κάμποι.
Βαρεῖα στενάξ' ὁ ἄνθρωπος, τοῦ Πλάστου τὴν κατάρα
τόσους αἰῶνας φέρωντας ἔς τὴν δυστυχῆ του ράχ.
Τὴν πλάσι καταπόνεσε βαρεῖα ἡ ἁμαρτία,
καὶ γέρνει κάτω τὸν λαιμὸ ἴδαν καταδικασμένη.
Ἀνθρώπου χερί ἀδυνατεῖ τὴν πλάσι νὰ λυτρώσῃ.

* * *

Πέρασαν χρόνοι· ὁ Θεὸς ἔσπλαγχνίσθηκε τὴν πλάσι.
Ἐ τὴ μυριευλογημένη γῆ, ἔς τοῦ Ἰσραὴλ τὴ χώρα,
ἐκεῖ π' ἀνθοῦν τὰ λούλουδα χειμῶνα καλοκαίρι
καὶ ἡ δροσιὰ τοῦ οὐρανοῦ τὰ χόρτα ἀντριεύει,
ἔς ἕνα χωριό, μικρὸ χωριό, μιὰ κόρη φτωχοπούλα,
ὡδὴν τὸ ρόδο εὐμορφῆ κ' ἄθωα ἴδαν τὸν κρίνο,
ἀναθραμμένη ἔς τοῦ Θεοῦ τὴν πίστι τοῦ μεγάλου,
ὡδὴν τὴν Εὐὰ ἰσθερὴ κ' ἄκακῃ ἴδαν ἐκείνην
ὅταν ἐπρωτοπλάσθηκε ἀπ' τοῦ Θεοῦ τὰ χερί,
μιὰ τέτοια κόρη δροσερὴ, μυριοχαριτωμένη,
μιὰ μέρα ποῦ γονατιστὴ προσεύχονταν ἔς τὸν Πλάστη
κ' ἡ μυστικὴ τῆς δέσμης ἴδαν εὐωδιὰ λιθάνου
ἔς τὸν οὐρανὸ ἀνέβαινε, ὄραμα εἶδε θεῖο.
Ἀνοίχτηκε ὁ οὐρανός, κ' ἄγγελος λευκοφόρος
λουλοῦδι εἴφερε ἔς αὐτὴν δροσάτο, μυρωδάτο,
καὶ: Χαῖρε κόρη, Μαριάμ, τῆς εἶπε, θὰ γεννήσῃς
τὸν λυτρωτὴ τῆς κτίσεως, γιὰ τὸ Θεὸς τὸ θέλει.

* * *

Ἡσύχασαν οἱ πόλεμοι, ἐσίγησ' ἡ ἀντάρα·
θαρρεῖς κοιμᾶται ἡσυχῇ ἡ γῆ, ἡ οἰκουμένη,
ἴδαν στρατιώτης ὕστερα ἀπ' τῶν μαχῶν τῆ ζῆλν.
Κατὶ μεγάλο γίνεται καὶ θ' ἀκουσθῆ ἀξάφνου
καὶ θὰ ταράξῃ βασιλεῖς καὶ θὰ συγχίση ἔθνη.
Ὅλοι ἐλπίζουσι, — τί; — κανεὶς καλὰ νὰ πῆ δὲν ἔξυρει.
Ἐλπίζουσι ὅπως τὰκουσαν κ' ὄσον ὁ νοῦς τους φθάνει
καὶ ὅπως ἡ παράδοσι τοῦ ἔθνους τῶν τὸ λέγει.

Ὁ Αὐγουστος ἔς ὅλην τὴν γῆ μονάρχης βασιλεύει
καὶ τὰ γρυπνο τὸ βλέμμα του τὸν κόσμον προστατεύει.

* * *

Γλυκεῖα βραδεῖα, ἔς τὸν οὐρανὸ φεγγεβολᾶνε τᾶστρα,
γλυκοχαράξ' ἀνατολή, κρυφογελαῖ ἡ φύσις,
μαργαριτάρια τῆς δροσιᾶς γλυκοφιλοῦν τὰ χόρτα
καὶ τᾶσπρο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ λαμπρὰ ἀντανακλοῦνε·
σιγὸ ἀγέρι τοῦ βουνοῦ χαϊδεύει τὰ λουλούδια·
χαμογελαίει αὐγερινός καὶ κρυφοβλέπ' ἡ ποῦλια.
Μ' ἀπ' ὅλα τᾶστρα πλεῖο πολὺ ἕνα καινούργιο ἄστρο,
ἴδαν διαμαντόπετρα λαμπρὴ ἴσα μ' αὐγὸ μεγάλη,
ἀχτίδες ρίχτει φωτειναῖς δὲ μιὰ σπληνὰ ἐπάνω.
Ἐ ἕνα χωράφι παρεκεῖ τὰ πρόδρατα κοιμοῦνται,
πλὴν ἀγρυπνοῦνε οἱ βοσκοὶ καὶ παίζουσι τὴ φλογέρα
κ' ὁ ἦχος τῆς ὀ σιγαλὸς τάρνακτα ποκοιμίζει.
Μὲ μιὰς ἀνοίγ' ὁ οὐρανός, ἀστράφτει, ξαναστράφτει,
καὶ ποταμὸς φωτόχρυσος π' ἀνατολὴν δὲ δύσι
τὸ ἄπειρο στερέωμα τὸ διασχίζει ὅλο.
Καὶ βλέπουσι τότε οἱ βοσκοὶ ἀγγέλους λευκοφτέρους
νὰ καταβαίνουσι καὶ γλυκὰ νὰ ψάλλουσι μ' ἁρμονία:
Ἐ τὴν γῆν εἰρήνην, καὶ χαρὰ ἔς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

* * *

Μέσα δὲ σπύλινο κάθεται μυριόχαρη Παρθένα
καὶ ἔς τὴν ἀγκάλῃ τῆς βαστᾶ χαριτωμένο βρέφος.
Κύκλος φῶτος τὴν κορυφὴ τοῦ βρέφους στεφανώνει,
καὶ λάμπει ἀπ' τὰ μάτια του ἡ θεϊκὴ του χάρι.
Αὐτόνα ἐπερίμενε τόσους αἰῶνας τώρα
ἐλπίζωντας ὁ ἄνθρωπος ὁ καταπονενέμος.
Γεννήθηκε, σωθήκαμε! Γεννήθηκε, χαρῆτε!
Μία μιὰς δίδει διδαχὴ μεγάλη: Ἀδελφώθητε!

Ἐν Κεσσάνῃ, τῆ 25 Δεκεμβρίου 1891.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΦΙΛΑΝΘΙΔΗΣ.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ.

Α'.

Πρωτοχρονιά! γλυκεῖα βραδεῖα
καὶ νύκτα μυρωμένη!
ποῦ μὲ ἀνήσυχη καρδιὰ
καθεὶς σε περιμένει.

Ποῦ δὲ προσμένουν τρυφερὰ
ὀλόχαρα παιδάκια
μ' ἄθωα παιδικὴ χαρὰ,
μὲ χίλια τραγουδάκια.

Γλυκεῖα εἶσαι δι' αὐτά,
εὐλογημένη ὥρα,
ὅπου θὰ πάσῃ διαλεκτὰ
καθένα χίλια δῶρα.

Παιγνίδια καὶ ζαχαρωτὰ
καὶ κοῦκλαις καὶ γλυκύσματα,
ὀπωρικὰ λαχταριστὰ
καὶ χίλια δυὸ χαρίσματα.

Μᾶς φέρεις ἄν χρυσοῦς φανὸς
ὀλόφωταις ἀκτίδες·
φεγγοδολεῖ ὁ οὐρανὸς
μὲ ὄνειρα κ' ἐλπίδες...

Γιατί γιατί, γλυκεῖα δραδεῖα νὰ ἔχης τόση χάρι;
ἔχεις ἀστέρια πλεῖο πολλὰ; ἔχεις διπλὸ φεγγάρι;

Β'.

Ἐσπέρα ἦν παραμονὴς τῆς πρώτης ἔτους νέου·
ψυχρὰ κατέπιπτε χιῶν,
αἱ κέραμοι τῶν οἰκιῶν
ὑπὸ πυκνοῦ ἐκρούπτοντο πέπλου λευκοῦ, ὠραίου.

Ἐσπέρα ἦν· ἐλούετο εἰς νέφη ἡ σελήνη,
καὶ ἡ ἀκτίς τῆς ἡ ὥχρᾶ,
κ' ἡ λάμψις τῆς ἡ μελιχρᾶ,
εἰς τὴν χιῶνα πίπτουσα, τοὺς ρευθασμοὺς ἐκίνει...

Μυστηριώδης σιωπὴ ἦν διακεχυμένη·
ἐφόρ' ἡ γῆ πέπλον λευκὸν
ὥσει μανδύαν νεκρικοῦ·
εἰς σάββανα ἐφαίνετο περιτετυλιγμένη.

Θρασύς καὶ ἀπειλητικὸς βορέας ἐμυκάτο,
κ' οἱ βίαιοί του συριγμοὶ
ἐκαμνον ὥστε οἱ κορμοὶ
τῶν δένδρων νὰ προσκλίνωσι τοὺς κλώνας πρὸς τὰ κάτω!

Καὶ κύκλωθεν ἀφίπταντο πολλὰ κοράκων σμήνη,
καὶ ἡ τραχεῖά των φωνή
κ' ἡ ὄψις των ἡ μελανή
προσέδιδε τι πένθιμον τῇ σιωπῇ ἐκείνῃ...

Εἶναι τοῦ πένθους ἡ εἰκὼν ἡ ὥρα τοῦ χειμῶνος·
ὁ τοῦ ἀνέμου συριγμὸς
εἶναι τοῦ πόνου στεναγμὸς,
ὁ ὑετὸς τὰ δάκρυα... καὶ ἡ σιγὴ ὁ πόνος!...

Γ'.

Ἐμπρὸς εἰς μέγαρον λαμπρὸν ἐνὸς ἀστοῦ πλουσίου
δύο παιδία ὀρφανὰ,
ρακένδυτα, ἐλεεινὰ,
ἐστέκοντο στερούμενα καὶ τοῦ ἐπιουσίου.

Καὶ ἐκρουον ἐπίχρυσον μεγάλῃς θύρας ῥόπτρον·
κ' ἦν ἀπὸ μάρμαρα λαμπρὰ
ἡ θύρα, ἄπερ καθαρὰ,
μὲ λάμψιν ἐσελάγιζον βενετικῶν κατόπτρων.

Καὶ ἐκεῖτο παράθυρον ἐπάνωθεν τῆς θύρας·
προῦκυψε δὲ τὴν κεφαλὴν
ἀνὴρ, χρυσῆν φορῶν στολὴν,
αὐλαίαν χρυσοποιικίλτον ὀλίγον ὑπεγείρας.

Τὸ βλέμμα του συνήντησε τὸ βλέμμα τῶν παιδιῶν,
κ' αὐτὰ μὲ ὕψος κλαυθμηρὸν,
μὲ ἀπελπι καὶ θλιβερὸν
ὄμμα τὸν ἐνπνένισαν, ὄμμα μεστὸν δακρύων.

Εἶπε δὲ τότε πρὸς αὐτὸν τὸ ἐν ἐκ τῶν παιδιῶν
μὲ παλλομένην, ἀλγεινὴν
καὶ ὑποτρέμουσαν φωνήν·

«ὦ!... δός μας ἐν τοῦ ἄρτου σου ἐλάχιστον ψυχίον.

ὦ! ἐφ' ἡμᾶς ἀξιώσον ἐν βλέμμα κἂν νὰ ρίψῃς·
τὴν δυστυχίαν ἀγνοῶν,
φεῦ! ἀγνοεῖς τῶν ἐνδεῶν
τὸν βίον τὸν ἀβίωτον, τὰ βάσιμα τὰς θλίψεις!

ὦ! τὰ δεινὰ μᾶς ἔκαμψαν τῆς μαύρης ὀρφανίας,
καὶ ἦδη προ ἡμῶν δεινῶν,
γιγαντιαῖον, σκοτεινὸν
βαδίζει μελανόπεπλον τὸ φάσμα τῆς πενίας!...

Σὺ, οὔτινος γαλίνιος διέρρουσεν ὁ βίος,
καὶ σε φιλεῖ ἐρατεινὴ
ἡ αὔρα ἡ ἐαρινή,
καὶ βλέπεις ἄνθη θάλλοντα ἔμπρὸς σου αἰωνίως·

Σὺ ὅστις ἀμφιέννυσαι ἐν βύσσῳ καὶ πορφύρᾳ
καὶ μεγαλεῖα καὶ τιμὰς
κατέχεις, τεῖνε ἐφ' ἡμᾶς,
τὰ εὐθραυστα ἀνθύλλα, τὴν ἀρωγὸν σου χεῖρα...

Ἄς μᾶς στεγάσῃ πρὸς στιγμὴν τοῦ οἴκου σου ἡ στέγη...
ὅτι δανεῖζ' εἰς τὸν Θεὸν
ὁ τοὺς ἀπόρους ἐλεῶν
ἡ γλωσσο τῶν Πατέρων μας τῶν θεοπνευστῶν λέγει.

ὦ! ἂν τοῦ πόνου ἡ ἡχώ τὰς ἀκοάς σου φθάνῃ,
τῆς εὐσπλαγχνίας ὁ σπινθὴρ
καὶ τῆς ἐστίας σου τὸ πῦρ
ἐπὶ σμικρὸν τὰ μέλη μας τὰ τρέμοντ' ἄς θερμάνῃ!...»

Συνωφρῶσθη πάραυτα ἡ ὄψις τοῦ πλουσίου,
καὶ μὲ ἀτέραμνον ὀργήν,
μὲ λάμψιν βλέμματος γοργήν
τοιαῦτα μετὰ φλέγματος προσεῖπεν ἀπαισίον:

«Φύγετε, μὴ μιάνητε, ἀπόκληροι τῆς Μοίρας,
διὰ τῶν ψαύλων σας ποδῶν
τὸν τοῦ μεγάρου μου οὐδόν,
τὰ μάρμαρα τὰ στίλδοντα τῆς χρυσοτεύκτου θύρας.

Ματαίως τὰ αἰσθήματα ἐμοῦ ἐπικαλεῖσθε!
Ἄφοῦ δὲν σᾶς προσμειδᾷ
τῆς εὐτυχίας ἡ χροιά,
βεβαίως, σεῖς ἀντάξιοι τῶν δώρων τῆς δὲν εἶσθε.»

Τὰ ὀρφανὰ τὸ βῆμά των ἀπέστρεψαν ἠρέμα·
καὶ μὲ θρηνώδη στοναχήν,
μὲ τεθλιγμένην τὴν ψυχὴν,
πρὸς οὐρανὸν τὸ ἀπελπι αὐτῶν ἀνῆραν βλέμμα...

Ἄπῆλθον!... περὶξ τῶν σφοδρὰ ἡ λαῖλαψ ἐμυκάτο·
καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν γλυκεῖς
ἤχους ἡχοῦ καὶ μουσικῆς
καὶ ἄσματα γηθόσυνα τὸ οὖς των ἠκροῶτο...

Ἔστιαι ἐσπινθήριζον ἐνδον θερμαὶ καὶ φῶτα·
ὦ! ἦρκει μόνος εἰς σπινθὴρ
ἀπὸ τὸ θάλλον τοῦτο πῦρ
νὰ θερμανθοῦν τὰ ὀρφανὰ αὐτὰ τὰ κεκυφῶτα!...

Δ'.

ὦ πλούσιοι! αἱ δάνειοι τῆς τύχης σας δωρήσεις
ποιούς νὰ φέρωσι καρπούς
καὶ ποίους ἱερούς σκοποὺς
νὰ ἐξασκῶσιν ὄφειλον! ποίας ἀγίας χρήσεις!

Ἄντὶ νὰ ἀναλίσκητε τὰ πλοῦττα σας ἀδίκως
εἰς τῆς σπατάλης τὸν βυθόν,
ὄφειλεν ἰσὼς δι' αὐτῶν
μικρὸν ν' ἀνακουφίζηται ὁ πεντησῶν οἶκος!...

Πολύτιμοι ἀδάμαντες, μυθώδεις ἀμφιέσεις,
ὑποκριτῆς πολιτισμός,
ὁ θεοῦλατος συρμός
τὰς πρώτας ἐν τῇ φαύλῃ σας ψυχῇ κατέχουν θέσεις.

Καὶ ἐν τῷ τύφῳ, δύστηνοι, αὐτῷ ὀλιγωρεῖτε
ὅτι ὑμεῖς οἱ εὐτυχεῖς
ἐκλήθητε τοὺς δυστυχεῖς
ἐδῶ νὰ περιθάλλητε καὶ νὰ παρηγορῆτε!...

Δέσπονται ὄσαι ἀνάσσει τῶν ἐσπερίδων εἶσθε,
ὧν ἡ ψυχὴ δὲν συμπονεῖ,
ἀν ὁ πλησίον σας θρῆνῃ·
Γυναῖκες ὀνομάζεσθε; μητέρες σεῖς καλεῖσθε;

Γυναῖκες! ὄχι! φοβεραὶ σεῖς εἶσθε ἐριννύες·
φέρετε χάλυδα ψυχρὸν
καὶ δηλητήριον πικρὸν,
ἀνθ' αἵματος φλεγμαινοντος, ἐν ταῖς στρυγγαῖς καρδίαις.

Βελοῦδα καὶ ἀδάμαντες, εἶδη πολυτελείας,
αὐτὰ καὶ μόνα συγκινοῦν
τὸν ματαιόσπουδόν σας νοῦν
καὶ διεγείρουν τοὺς παλμούς τῆς φαύλης σας καρδίας

Ἐὰν δὲ θνήσκῃ πρὸ ὑμῶν ὁ ἐνδεὴς λιμώττων
τὸν ἔλεόν σας προκαλῶν,
δὲν θυσιάζετε ὀβολόν,
οὐδὲ τῷ ῥίπτει βλέμμα κἂν τὸ ὄμμα σας τυφλώττων.

Γυναῖκες ὀνομάζεσθε, οἴμοι! κ' ὑμεῖς ἐξίσου,
ὡς ἡ Παρθένος ἢ ἐν ἧ
ἐσκιίνωσαν οἱ οὐρανοί,
ἦτις τὴν πύλνῃ ἦνοιξεν ἡμῖν τοῦ Παραδείσου;

Ἄν ἡ γυνὴ ἐπὶ τῆς γῆς, ἴν' ἀγαπᾷ, ἐπλάσθη,
κ' ἡ χεὶρ αὐτῆς ἢ ἀπαλή,
ἵνα τὰ ἔλκη ἐπουλοῖ,
ἐκ τίνος ἡ καρδία σας λοιπὸν κατεσκευάσθη;

Ἄν ἡ γυνὴ ἀπαύγασμα ὑπάρχῃ τῶν ἀγγέλων,
ἀν ἵπναι τοῦ καλοῦ κοιτίς
καὶ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτῆς
τῆς κοινωνίας καὶ παρὸν καὶ παρελθὸν καὶ μέλλον,

τῆς γυναικὸς καὶ τῆς μητρὸς μὴ οἰκειοποιεῖσθε
τοὺς τίτλους τότε τοὺς ἡδεῖς,
σεῖς, ἐριννύες δυσειδεῖς·
δαιμόνων, οἴμοι! κ' ἐχιδῶν γεννήματα σεῖς εἶσθε!

Ε΄.

Ἔ πλούσιοι! τὸ τάλαντον μὴ θάπτετε τὸ θεῖον!
τὸν πλοῦτον, ὄργανον καλῶν,
πλὴν πρόξενον κακῶν πολλῶν,
δεόντως μεταλλεύσασθε καθ' ὄλον σας τὸν βίον.

Εἰς τὴν καρδίαν ὁ χρυσὸς σκληρότητα προσδίδει,
σκληρότητα ἀνευλαβῆ,
ἀνίερρον καὶ ἀσεβῆ,
δι' ἦν μὲ ὄμμα βλοσυρὸν ὁ Πλάστῃς θά σας ἴδῃ.

Ἔ! τί θὰ εἴπῃς, ἄθλιε βροτέ, πρὸς τὸν Θεόν σου,
ὀπότεν παρουσιάσθῃς
ἐμπρὸς Αὐτοῦ νὰ δικασθῇς
καὶ σ' ἐρωτᾷ: τί ἔκαμες, θνητέ, τὸ τάλαντόν σου;

Τί θ' ἀπαντήσῃς; σ' ἐρωτᾷ ὦ, τί θὰ ἀπαντήσῃς;
ὀπότεν ὑπ' αὐτοῦ κριθῇς,
εἰπέ μοι, τί θ' ἀποκριθῇς
τὴν ἀδιαφορίαν σου νὰ δικαιολογήσῃς;

Ἔ! εἰς χρυσὸν ἐλούεσο καὶ εἰς παντοῖα μύρα,
κ' ἐν βύσσῳ ἔλαμπες χρυσοῖ;
Ἄλλ' ἀγνοεῖς ὅτι μισεῖ
αὐτὸς τὸν ἐνδύμενον ἐν βύσσῳ καὶ πορφύρῳ;

Ἔ! εἰς δῶρα πλούσια κατεδαπάνας τόσα;
Ἄλλὰ τὴν χήραν, φεῦ! πρὸς τί
ἐδίωξας; ... ὦ, διατί,
ἦτις ἐμπρὸς σου ἔλεος ἐζήτηι δειλιῶσα;

Τὸν ὀβολόν σας δώσατε προθύμως τῷ πλησίον.
Ἔ! οἷς τοὺς ἄλλους συμπαθῶν
ἐπιτελεῖ τὸ ἀγαθόν,
ἐκεῖνος ἐπουράνιον θὰ ἀπολαύσῃ βίον.

Εἰς τὴν ὁδὸν τὴν σκολιὰν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου
ὄστις φιλόανθρωπος φανῇ
καὶ μὲ καρδίαν εὐγενῆ,
αὐτὸς μακαριότητος θὰ τύχῃ αἰδίου.

Νὰ ἐλαττοῖς μὴ δειλιᾷς τοῦ δυστυχοῦς τὸν θρῆνον·
θὰ σ' ἀνταμείψῃ ὁ Θεὸς
ὁ ἀγαθὸς καὶ κραταῖός·
ἐπουραγίους θησαυροὺς προτίμα τῶν γνῆνων.

Τὸ δάκρυ, ὅπερ συμπαθῆς ὁ ὀφθαλμὸς σου χύνει
μετὰ τοῦ κλαίοντος θρῆνων
κ' εἰς τὴν ὁδὸν συμπονών,
χαρᾶς ἀείρρους ποταμὸς ἐν οὐρανῷ θὰ γείνῃ.

Κ. Α. Η.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἰμφλουέντζα καὶ ἀναδαμαλισμός.—Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπιδημίαν παρατηρήθη ὅτι οἱ δαμαλισμοὶ ἢ μᾶλλον οἱ ἀναδαμαλισμοὶ, ἀναλόγως τῆς συνήθους ἡλικίας τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιδημίας προσβεβλημένων ἀσθενῶν, θὰ καθίστων ἀδύνατον τὴν ὑπὸ τῆς Ἰμφλουέντζας προσβολῆν. Οἱ ἀναδαμαλισμοὶ οὗτοι ἐγένοντο πάντες διὰ τῆς λεγομένης ζωϊκῆς δαμάλιδος. Ἐν τῇ νήσῳ Μαδέρα, ὅπου αἱ παρατηρήσεις αὐταὶ ἐγένοντο μετὰ προσοχῆς, ἐπὶ 112 ἐπιτυχῶς ἀναδαμαλισθέντων οὐδεὶς προσεβλήθη ὑπὸ Ἰμφλουέντζας καὶ ἐπὶ 25 κατοίκων μεμωμένης ἐπαύλεως 12 ἀναδαμαλισθέντες ἔμειναν ἀπρόσβλητοι, ἐνῶ πάντες οἱ λοιποὶ 13 προσεβλήθησαν ὑπὸ ταύτης. Μετὰ τὰς πειραματικὰς ταύτας παρατηρήσεις θὰ ἔρκει ἴσως ἡ ἐμφάνισις νέας ἐπιδημίας ὥστε νὰ λυτρωθῇ ἡ γαλλικὴ Ἀκαδημία τοῦ κόπου τοῦ θεσπίσαι τὸν ὑποχρεωτικὸν ἀναδαμαλισμόν.

Ἄλλως ἰατροὶ τινες, περαιτέρω προβαίνοντες, πιστεύουσιν ὅτι δύνανται νὰ ἐπιθεβαιώσωσι τὴν εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν τῆς τοῦ Ἰεννέρου δαμάλιδος ἐπὶ πολλῶν κολλητικῶν νοσημάτων· οὕτως ὁ δαμαλισμὸς καὶ ὁ ἀναδαμαλισμὸς, τελούμενοι κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἐριζομένης περιόδους, θὰ συνεπήγοντο τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ πάσης προσβολῆς ὑπὸ τοῦ κοκκίτου, τῆς ὀστρακίᾶς καὶ τῆς ἰλαρᾶς. Καὶ ὅμως πόσοι παῖδες πάσχουσιν εἰσέτι ἐκ τῶν νοσημάτων τούτων, καίπερ δαμαλισθέντες προηγουμένως.

Βυζαντινὴ εἰκονογραφία.—Ὁ κ. Σλούμπεργκερ ἀνεκοινώσατο τῇ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας τὴν φωτογραφικὴν εἰκόνα βυζαντινῆς πλακῆς ἐξ ἐλεφαντόδοντος ἀναγομένης εἰς τὸν Θ' αἰῶνα καὶ προερχομένης ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἡ πλάξ αὕτη, ὧν αἱ δύο παρειαὶ εἰσι γεγλυμμέναι, παρέχει μέγα ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον, διότι γορηγεῖ ἡμῖν τὴν εἰκόνα τοῦ αυτοκράτορος Λέοντος τοῦ ΣΤ', τοῦ πατρὸς τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἐν ἡλικίᾳ 21 ἐτῶν τῷ

886, χρονολογίας τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ. Ἔστι δὲ μία τῶν σπανιωτάτων εἰκόνων βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Θ' καὶ Ι' αἰῶνος. Ἐπὶ τῆς μιᾶς τῆς πλακῆς παρειᾶς ἡ Θεοτόκος, παρκατατομένη ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, στέφει τὸν νεαρὸν αὐτοκράτορα. Ἐπὶ τῆς ἐτέρας παρίσταται ὁ Χριστὸς μεταξὺ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Πάβλου. Μακρὰ ἐπιγραφή δίδωσι τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἐπικαλεῖται τὴν θείαν εὐλογίαν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Ἀεροπορία. — Ἐσχάτως ἐν Βιέννῃ κύριός τις, Κρὲς ὀνόματι, ἐπέβαλεν ἐν συνελεύσει ἑταιρίας, ἐνδιαφερομένης ἐν ζητήματι ἀεροπορίας, μηχανήμα πρὸς δυναμικὴν ἀεροπορίαν, ἣ ὁποία πιστεύεται ὅτι δύναται νὰ λύτῃ τὸ ζήτημα τῶν ἀεροπόρων σκαφῶν. Κατὰ τὸν Ἡμερήσιον Γραφικὸν κόσμον μηχανή, προωρισμένη διὰ τὴν ἀεροπορίαν, ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἐδουάρδου Κ. Φρόστ. τοῦ ἐξ West Wratting Hall τῆς Καμβριτζίτης. Τὸ συμβούλιον τῆς Ἀεροναυτικῆς Ἐταιρίας ὡς καὶ ὁ κ. Ἰάκωβος Γκαϊάτταρ, μετέβησαν ἐσχάτως συνεπεῖρα προσκλήτως εἰς West Wratting καὶ ἐπεθεώρησαν τὸ μηχανήμα τοῦτο. Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ κ. Φρόστ ἀναμένει μόνον μηχανήμα, ἰκανῶς ἐλαφρόν, ὅπερ νὰ παρέχῃ τὴν ἀναγκαίαν κινητήριον δύναμιν, τοιοῦτο δὲ περίπου μηχανήμα ἐφεῦρεν ὁ κ. Μάξιμ. Ὁ κ. Φρόστ κατόπιν 25ετούς μελέτης καὶ ἐργασίας εἶρε φυσικὴν ὕλην πυκνὴν ὡς τὸ δέρυμα, ἰσχυροτάτην, ἐλαφροτάτην, εὐκμπτον καὶ δυναμένην νὰ λάβῃ οἰονδήποτε σχῆμα καμπῆς, ἀπαιτούμενον πρὸς κατασκευὴν πτερῶν. Οὕτω κατηρτίσθησαν τὰ περριήματα τῶν πτερῶν τῆς μηχανῆς φυσικώτατα καὶ ἐτέθησαν καὶ τὰ πτερὰ ἀρμονικώτατα πρὸς τὸ ὅλον μηχανήμα, ὅπερ κατεσκευάσθη μετὰ μεγάλῃς ὁμοιότητος πρὸς τὴν διαρρυθμίειν τῶν πτερῶν κορώνης τοῦ πτηνοῦ. Ὅπερ ἐξελέγη ὡς τύπος τοῦ μηχανήματος. Αἱ διαστάσεις εἶναι 30 ποδ. ἀπὸ τοῦ ἀκροῦ τοῦ ἑνὸς μεγάλου πτεροῦ εἰς τὸ τοῦ ἄλλου. Τὸ ὅλον βῆρος εἶναι 650 ἀγγλικῶν λιτρῶν.

Ἡ πόλις τοῦ Λονδίνου. — Κατὰ τινὰ νέαν στατιστικὴν ἡ πόλις τοῦ Λονδίνου περιλαμβάνει :

48 γερύρας ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως, 75 θέατρα, 2.200 ταχυδρομικὰ καὶ τηλεγραφικὰ γραφεῖα, ἀπασχολοῦντα 1,500 ὑπαλλήλους.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 547,410. ἔχει δὲ 1,470 ναυρῶν, 2,100 (:) νοσοκομεῖα καὶ ἄστυα ἐν γένει, 7,600 ζυθοπωλεῖα, 1,800 καφενεῖα, 510 ξενοδοχεῖα, 3,100 ἀρτοποιεῖα, καὶ 2,500 κρεωπωλεῖα καὶ σφαγεῖα.

Οἱ οἰκιακοὶ ὑπηρεῖται ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνέρχονται εἰς 326,000.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Λονδίνου καταναλίσκουσι κατ' ἔτος :

2,200,000 σάκκων ἀλεύρου,

260,000 χοίρων,

450,000 βοῶν

1,600,000 διαφόρων κτηνῶν

8,500,000 ζῶων ἐκ κυνηγίου προερχομένων καὶ πτηνῶν

220,000,000 διαφόρων ἰχθύων

510,000,000 ὄστρεων.

Τὸ Λονδίνον κέκτηται 19,000 ἀμάξας καὶ 1,500 λεωφορεῖα (omnibus).

Ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ ἀνῆρχετο τῷ 1066 εἰς 40,000, τῷ 1700 εἰς 700,000, τῷ 1800 εἰς 900,000 καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1890 εἰς 4,425,000. Πιστεύεται ὅτι κατὰ τὴν προεσχῆ ἀπογραφὴν θὰ ὑπερβῆναι τὰ 5 ἑκατομύρια.

Αἱ ἐτήσιοι δαπάναι τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου ὑπολογίζονται εἰς 400 ἑκατομ. λιρ. στερλινῶν περίπου.

Ο ΠΛΑΣΤΗΣ ΠΡΟΓΟΝΩΝ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμοὶ 8).

— Δὲν ἠθέλησα νὰ φανῶ αὐστηρὰ, ἐξηκολούθησεν ἡσυχῶς ἡ Μιννῆ. Ἀγαπῶ τὴν Κάτ ἐξ ὅλης καρδίας, γνωρίζω ὅτι εἶναι καλὴ, ἔχει γενναῖα αἰσθήματα, εἶναι ἀφωσιωμένη. Τὰ σφάλματά της εἶναι τοιαῦτα, ὥστε εἶναι ἀναπόφευκτα διὰ τὴν κοινωνικὴν αὐτῆς θέσιν. Ἐν τῇ παιδικῇ αὐτῆς ἡλικίᾳ ἐγνώρισε τὴν πτωχίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκτιμᾷ πλείότερον τὸν μυθῶδη πλοῦ- ἐν ᾧ εὐρίσκειται. Βλέπει περὶ ἑαυτὴν ἀνθρώπους ἀσχολουμένους μόνον εἰς τὰ ἐκκομμύρια, νομίζει ὅτι οἱ πλησιάζοντες αὐτὴν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς βλέπουσιν τοὺς περὶ αὐτὴν, δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς κανένα, καὶ νομίζω ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ ἐμισήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, θὰ παύσῃ νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀφιλοκερδίαν τῶν ἄλλων, εἰς τὸν εἰλικρινῆ ἔρωτα. Θὰ διέλθῃ πρὸς τὴν εὐτυχίαν, πιστεύουσα πιθανῶς ὅτι ἀποφεύγει παγίδα καὶ ἐπὶ τέλους θὰ καταντήσῃ πιθανῶς νὰ μετατρέψῃ τὸν γάμον αὐτῆς εἰς κερδοσκοπικὴν ἐπιχείρησιν, προσπαθοῦσα νὰ λάβῃ, ἐὰν δυναθῇ, τὰ πάντα ὑπὲρ ἑαυτῆς. Πάντα δὲ ταῦτα δὲν θὰ προέλθουν ἐκ σφάλματος αὐτῆς, εἶναι ἡ φυσικὴ συνέπεια τῆς κοινωνικῆς αὐτῆς θέσεως, ἧς μέχρι τοῦδε μόνον τὸ θελκτικὸν εἶδε μέρος. Ἦδη ὅμως περιγελά τοὺς ἐπιδιώκοντας αὐτὴν εἰς γάμον, οἵτινες εἶναι πολλοί, νομίζει δὲ ὅτι δικαιοῦται νὰ καθιστᾷ αὐτοὺς ἐρωτομανεῖς, ἐκείνης μενούσης ψυχρᾶς καὶ ἀδιαφόρου.

Ἦδη ὁ Μάρκελλος διηρωτᾶτο ἐὰν μὴ τὸ πρότυπον αὐτοῦ προσεπᾶθησε νὰ θωρακίσῃ αὐτὸν ἐναντίον ἔρωτος γεννωμένου καὶ γελοίου. Μεγάλῃ ἡ καλωσύνη σας δεσποινίς! Κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας διετέλεσεν ὀλίγον ψυχρὸς ἐν ταῖς μετὰ τῆς Μιννῆς συνδιαλέξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως δὲν ὠμίλουν ἄλλ' ἢ περὶ ἀδιαφόρων ὅπως ἀντικειμένων. Τούναντίον ἡ Κάτ, ὅταν ἐπῆλθε ἡ σειρὰ αὐτῆς νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον, προσηνέχθη ὅπως ἐπιχαρίτως, ἀναγκάζουσα τὸν ζωγράφον νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, περὶ τῶν ἐλπίδων, περὶ τῆς φιλοδοξίας αὐτοῦ. Πᾶς τις δὲ ἀγαπᾷ νὰ ὁμιλῇ περὶ ἑαυτοῦ. Ἐκείνη ἤκουσεν αὐτὸν, τὸν παρεκίνησε νὰ ὁμιλῇ, λέγουσα ὅτι ἡ μεγαλειτέρα τῶν δυστυχιῶν αὐτῆς ἦτο ὅτι δὲν εἶχεν ὅσον ἐπεθύμει πείραν τῆς ζωγραφικῆς. Τὰ ἔνστικτα αὐτῆς τὴν ὤθουν πρὸς πᾶν ὅ,τι ὠραῖον, ἡ ἐκπαίδευσίς ὅμως αὐτῆς εὐρισκομένης μεταξὺ ἀνθρώπων θετικῶν, ὧν ἡ κυριώτερα ἀσχολία συνίστατο εἰς τὸ νὰ κερδίζουσι χρήματα, εἶχε κακῶς προπαρασκευάσει αὐτὴν ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐκτιμᾷ τὰ ἔργα διασῆμων ζωγράφων. Ἐζήτει ἀπ' αὐτοῦ συμβουλὰς, προσλαμβάνουσα ὑφὸς μικρᾶς κόρης, καὶ ἤκουεν αὐτὸν μετ' ἐκτάκτου προσοχῆς καὶ καταθελγομένη, ὅταν διηγεῖτο ἱστορίας περὶ τῶν διασῆμων ζωγράφων, ἐζήτει δ' ἀπ' αὐτοῦ κατάλογον τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα ὑπέσχετο ν' ἀναγνώσῃ μετὰ προσοχῆς.

Ὁ Μάρκελλος ἤρχισε νὰ αἰσθάνηται τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μεταλλάσσουσαν κέντρον βαρύτητος μεθ' ὅλας τὰς ὑπὲρ τοῦ ἐναντίου προσπαθείας αὐτοῦ. Αὕτη λοιπὸν ἦτο ἡ αἰκίστρια ; Αὕτη λοιπὸν ἦτο ἡ ἐν πλήρει ψυχρότητι κυρία ἑαυτῆς, ἡ ὁποία διεσκέδαζε βλέπουσα τὸ ἔντομον ἱπτάμενον περὶ τὴν φλόγα ; Νὰ δὲ ἡ ὦρα ! Ἄλλως τε οἱ νέοι τῆς Νέας Ἰόρκης ἠδύνατο, ἐὰν ἔκρινον τοῦτο καλόν, νὰ παίζουσι τὸ πρόσωπον χρυσαλλίδος καὶ νὰ καῶσιν ὅπως εὐχαριστήσωσι μίαν ὠραίαν νεάνίδα. Ἐκεῖνος ὅμως κατήγετο ἐξ ἄλλης γενεᾶς καὶ εἶχεν ὅπως διάφορον ἰδέαν περὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων. Ἡ δεσποινίς Μιννῆ ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὰς συμβουλὰς αὐτῆς δι' ἄλλους, αὐτὸς δὲν εἶχεν ἀνάγκην αὐτῶν ! Ἐν τούτοις εἰδησίς τις ἦλθεν αὐτῷ ἀλλαχόθεν.

Ἐπὶ τινὰ, λίαν ἐνωρίς, ὁ Μάρκελλος πρὶν ἢ ἀρξῆται τῆς

εργασίας αὐτοῦ μετέβη εἰς τὸν κήπον ὑπὸς περιπατήσῃ. Ὁ καιρὸς ἦτο ὥραιος, καίτοι ψυχρὸς ὀλίγον, ὁ δὲ ἥλιος, ἐάν δὲν ἦτο λίαν θερμὸς, ἦτο ὁμως φωτοβόλος καὶ προεκάλει τὴν ἀντανάκλασιν τῶν ζωηρῶν χρωμάτων τῶν δένδρων, ἄπερ διετήρουν ἔτι τὸ πυκνὸν αὐτῶν φύλλωμα. Ὁ νεαρὸς ζωγράφος ἠσθάνετο ἑαυτὸν λίαν εὐτυχῆ καὶ τὴν καλὴν διάθεσιν καὶ εὐθυμίαν αὐτοῦ ἀπέδιδεν εἰς τὴν ὠραιότητα τῆς πρωίας ταύτης καὶ οὐχὶ εἰς τὴν συνέντευξιν, ἣν θὰ εἶχε μετ' ὀλίγον, τὴν τελευταίαν, φεῦ! διότι ἡ εἰκὼν τῆς δεσποινίδος Μάρκερσον εὐρίσκετο σχεδὸν ἐν τῷ τελειοῦσθαι. Ἐπὶ πλέον ὁ κύριος τοῦ πύργου προανήγγειλε τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως μετὰ παρέλευσιν μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἄπκντες, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Μιννῆ, θὰ ἐπανήρχοντο εἰς Νέα Νιόρκην. Τί θὰ ἔπραττε τότε ὁ ζωγράφος; Ἐξαίφνης ὁ ζωγράφος ἔστη ἀποτόμως, τὸ χάρειν δ' αὐτοῦ μειδίαμα ὑπεχώρησεν εἰς σύσπασιν τῶν ὀφρύων.

— Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; ἔκραξέ τις αὐτῷ. Ἦτο φωνὴ παιδική, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδένα ἔβλεπεν, ἐζήτηε περὶ αὐτοῦ, ὅτε γέλως χλευαστικὸς ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν.

Ἐπὶ κλώνου χαμηλοῦ γηραιᾶς μηλέας ἡ δεσποινὶς Μῶδ Μάρκερσον, ἡλικίας ἑνδεκα ἐτῶν, ἐκάθητο ὡς ἐπὶ ἵππου, ἐκίνει τοὺς πόδας αὐτῆς καὶ ἔτρωγεν ἄωρον μῆλον. Ἡ ἐκπληξίς τοῦ Μαρκέλλου προὔξηνεν αὐτῇ ἔκτακτον γέλωτα, γελῶσα δὲ ἐχειρονόμει ἀδιακόπως μὲ κίνδυνον νὰ πέσῃ κατὰ γῆς. Ἡ δεσποινὶς Μῶδ δὲν ἦτο εὐειδής, εἶχε πολλὰς ἐρυθρὰς κηλίδας περὶ τὴν μικρὰν καὶ πρὸς τὰ ἄνω ἀνεστραμμένην ρίνα αὐτῆς, ἡ δὲ κόμη αὐτῆς ἦν ἀτμημέλτος. Ἄλλως τε ὁ Μάρκελλος, ὅστις ἐγνώριζεν ἤδη ἅπαντα τὰ τέκνα τοῦ Μάρκερσον, εἶχε παρατηρήσει ὅτι παρ' αὐτοῖς ἡ ὠραιότης ἡλαττοῦτο καθόσον τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀπέβαινον μᾶλλον ρομαντικὰ καὶ ἀπαιτητικὰ. Περιορίσθη λοιπὸν νὰ παρατηρήσῃ τὴν μικρὰν μετ' αὐστηροῦ ὕφους καὶ σταυρώσας τοὺς βραχίονας, ὅπερ ἐπηύξησεν ἔτι μᾶλλον τὴν θυμηδίαν τῆς μικρᾶς. Ἐπὶ πλέον οἱ ζωηροὶ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς προέδιδον τοιαύτην ἀγχίνουσαν, ὥστε ὁ Μάρκελλος ἤρξατο νὰ διερωτᾶται ἐάν τὸ ἔξυπνον κοράσιον δὲν ἐμάντευε τὰς σκέψεις αὐτοῦ. Αἰφνης ἡ μικρὰ ἔπαυσε νὰ γελᾷ καὶ ἤρξατο δάκνουσα τὸ ἄωρον αὐτῆς μῆλον, ἐν τῷ μεταξύ δὲ παρουσίασασα αὐτῷ τὸ μῆλον ἐκ τοῦ μὴ δηχθέντος ἔτι μέρους εἶπεν αὐτῷ, κλίνουσα καὶ τείνουσα τὴν χεῖρα·

— Πάρτε μιὰ δαγκαματιὰ, εἶναι πολὺ καλὸ.

— Εὐχαριστῶ, δεσποινίς, δὲν ἀγαπῶ τὰ ἄωρα καὶ ζυνὰ ὀπωρικά, οὔτε τὰ μικρὰ κοράσια, τὰ ὅποια ἀναβαίνουν εἰς τὰ δένδρα.

Ἡ Μῶδ ἐξηκολούθησε νὰ δάκνῃ τὸ μῆλον καὶ νὰ παρατηρῇ τὸν ἐπιπληξάντα αὐτήν.

— Ἐμένα ὁμως μ' ἀρέσκει. Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ δὲν θέλω καθόλου νὰ εἶμαι ἀπὸ τὴν πατρίδα σας, ὅπου τὰ μικρὰ κοράσια δὲν λέγουν ἄλλο παρὰ μόνον παπᾶ καὶ μαμμᾶ, ὅπως μιὰ κοῦκλα ποῦ μ' ἔδωσαν διὰ δῶρον τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅταν ἀκόμη ἔπαιζα κοῦκλες.

— Καὶ ποῦ ἐμάθετε ὅτι τὰ μικρὰ κοράσια εἰς τὴν πατρίδα μου εἶναι καμωμένα ὡς τῆς μικραῖς μηχανικαῖς κοῦκλας;

— Μοὶ τὸ εἶπεν ἡ Κάτ.

— Ἄ! σὰς τὸ εἶπεν ἡ δεσποινὶς Κάτ.

Ὁ Μάρκελλος ἐπλησίασε πλειότερον καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου, εὐρίσκετο δὲ οὕτως εἰς τὸν αὐτὸν καὶ ἡ Μῶδ ὀρίζοντα, ἥτις ἐξηκολούθει καθημένη ἐπὶ τοῦ κλάδου. Οἱ ζωηροὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἡμικλείοντο μετ' ἀνεκφράστου χάριτος.

— Ἄ! βλέπω καὶ ἐνδιαφέρεσθε τώρα, δὲν θὰ μὲ κάμετε πλέον λόγους καὶ δὲν θὰ μὲ συμβουλευέτε;

— Ἐάν εἴσθε καλὴ, δὲν θὰ σὰς κάμω πλέον λόγους.

— Δηλαδή, ἐάν σὰς ὀμιλῶ περὶ τῆς Κάτ, ἔ; ἐγὼ θέλω πολὺ νὰ ὑπανδρευθῇ, διότι εἶναι εἴκοσι χρόνων καὶ εἶναι κομμᾶτι ὅσον πολλὰ, καὶ ἔπειτα ἡ μεγάλαις πρέπει ν' ἀφήσουν θέσιν διὰ τὰς μικρὰς. Αὐτὸ δὲν εἶναι δίκαιον, σὰς παρακαλῶ; Ὅλοι οἱ περι-

τριγυρίζοντες τὴν Κάτ μὲ κλοπιάνουν, ὅταν τοῖς ὀμιλῶ περὶ αὐτῆς. Ἄλλ' μιὰ ἡμέρα θὰ ἔχω καὶ ἐγὼ ἀνθρώπους νὰ μὲ κλωθογυρίζουν, διότι, νὰ σὰς πῶ, βαρέθηκα πλέον αὐτοῦ ποῦ περιτριγυρίζουν τὴν Κάτ καὶ τὴν Λευκὴν. Ὁ Μάρκελος ἐξεπλάγη καὶ ὠρίσθη συνάμα. Ἡ Μῶδ ὀμίλει περὶ τῶν θαυμαστῶν τῆς Κάτ· μήπως περιελάμβανε καὶ αὐτὸν ἐν τῷ γενικῷ ἐκείνῳ τίτλῳ;

— Αὐτὰ εἶναι τὰ τρέχοντα, ἐξηκολούθησεν ἡ μικρὰ μετὰ γαλήνης λαμβάνουσα δεύτερον ἄωρον μῆλον. Βλέπω καὶ ὀργίζεσθε καὶ σεῖς. Τότε λοιπὸν καὶ σεῖς, κύριε ζωγράφε, δὲν θὰ μάλθητε τίποτε καὶ δὲν μὲ μέλει καθόλου, τὸ ζεύρετε;

— Βέβαια δὲν θὰ μάθω τίποτε, εἶπεν ὁ Μάρκελλος προσλαμβάνων ὕφος ἀδιάφορον, διότι δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ὅποιον πρέπει νὰ μάθω.

— Ἄ! ἔτσι νομίζετε;

Ἡ Μῶδ ἀνέκοψε τότε τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς, ἥτις ἔφερεν εἰς τὸ στόμα αὐτῆς τὸ δεύτερον ἄωρον μῆλον, καὶ παρετήρησεν τὸν Μάρκελλον μετὰ θρήσους ὑποκρύπτοντος ὑστεροβουλίας, ὅπερ ἀνεκούφισέ πως τὸν ζωγράφον. Ἐσκέπτετο ὅτι δύο καλὰ ραπίσματα θὰ ἦσαν καταλληλότερα διὰ τὰς παρειὰς τῆς δεσποινίδος Μῶδ! Συνεκρατήθη ὁμως καὶ ἐξηκολούθησε δι' ὕφους ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀδιαφόρου καὶ οἰονεῖ ὑπεδεικνύοντος τάσεις πρὸς φλυαρίαν.

— Εἶμαι βέβαιος μάλιστα ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε, τὸ ὅποιον ἔχω νὰ μάθω.

Ἡ Μῶδ δὲν ἀπήντησε. Τὸ μῆλον ἀπερρόφα ἔπασαν αὐτῆς τὴν προσοχὴν, ἐν τούτοις ἡ σιωπὴ αὐτῆς ἐξηρέθιζε τὰ νεῦρα τοῦ Μαρκέλλου, ἐφ' ᾧ ἠγέρθη οὗτος καὶ προσεποιήθη ὅτι ἀνεχώρει.

— Ὑγιαίνετε, δεσποινίς! Ὅταν καὶ ἄλλην φορὰν θελήσῃτε νὰ καυχῆσθε ὅτι ἠξέυρετε πράγματα, τὰ ὅποια ἀγνοεῖτε, νὰ ἐκλέξῃτε ἕνα συμπατριώτην σας νὰ τῷ τὰ εἰπῆτε καὶ ὄχι ἕνα Γάλλον.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν προειδοποίησιν καὶ θὰ τὴν ἐνθυμηθῶ. Εἷς Ἀμερικανὸς, ἐάν δὲν ἠξέυρῃ νὰ κίμῃ μουντζούρες, ἠξέυρει ὅμως ὅτι ἡ δεσποινὶς Μῶδ Μάρκερσον οὐδέποτε ψεύδεται. Εἰς τὸν τόπον σας φαίνεται ὅτι τὰ μικρὰ κορίτσια ψεύδονται, πιθανὸν δὲ καὶ αἱ μεγάλαι.

Ἡ δεσποινὶς Μῶδ προσέλαβεν ὕφος ἀγέρωχον, ἐγένετο ὁμως καταπόρφυρος καὶ δάκρυα ἀνέβλυσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

— Δὲν σὰς κατηγορῶ ὅτι ψεύδεσθε, μικρὰ μου, ἀνέκραξεν ὁ ζωγράφος πλησιάζων πρὸς αὐτήν μετὰ ζωηρότητος, ἀλλὰ μόνον διότι καυχᾶσαι ὅτι ἠξέυρεις πράγματα τὰ ὅποια πράγματι ἀγνοεῖς.

— Δὲν εἶναι τάχα τὸ ἴδιο πράγμα; Ἐγὼ ἠξέυρω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἠξέυρω.

— Ἀποδείξέ το λοιπὸν, καὶ τότε ἐγὼ θὰ πάρω καὶ θὰ σοὶ δώσω ὅλα τὰ ἄωρα μῆλα, ὅσα μόνη δὲν δύνασαι νὰ κόψῃς.

— Ξεύρω λοιπὸν ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν Κάτ, διότι καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια τότεῖπεν εἰς τὴν Μιννῆν, ἐγέλα δὲ πολὺ διότι ἐκείνη τὴν ἐμάλωσεν. Τῇ ἀρέσκει ὅτι τὴν ἐρωτεύεσθε, ὅπως ἀρέσκει εἰς ἐμὲ νὰ ἦμαι κακοαναθραμμένη καὶ ν' ἀναβαίνω εἰς τὰ δένδρα. Ὅταν ἡ Μιννῆ τὴν ἠρώτησεν ἐάν ποτὲ θὰ συγκατετίθετο νὰ γείνη κυρία Μαρκέλλου Λεροᾶ, ἐκείνη ἐγέλασεν ἀκόμη πλέον δυνατὰ, ἐνῶ ἡ Μιννῆ ἦτο σοβαρὰ! Τότε καὶ ἡ Κάτ ἔγεινε σοβαρὰ καὶ εἶπε· Τὰ θυμοῦμαι πολὺ καλὰ διότι εὐρισκόμεν εἰς τὸ δένδρον, τὸ ὅποιον ἦτο ἴσια ἴσια ἄνωθεν, καὶ δὲν ἐκινούμεν διὰ ν' ἀκούω καλλιτέρα. Εἶπε λοιπὸν, ὅσον ἄφορᾶ τοὺς ἄνδρας ποῦ τρέχουν κατόπιν ἀπὸ τὰς προίκας, ὅτι ἐκείνη δὲν ἐννοεῖ παρὰ μόνον ἐκείνους τοὺς ἄνδρας, ὅσοι ἔχουσι νὰ προσφέρουν εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ἐκατομμυρίων κατὶ τι περισσύτερον ἀπὸ τῆς βούρτσας ἐνὸς ζωγράφου· καὶ ὅτι μὲ τὰ ἰδικὰ τῆς ἐκατομμυρία θ' ἀγοράσῃ ἴσως καμμίαν ἐστεμμένην κεφαλὴν. Τί θὰ εἰπῇ ὁμως αὐτὴ ἡ φράσις; δὲν τὸ ἐνόησα. Ἐπειτα πλέον δὲν ἤκουσα τίποτε, διότι ἡ Μιννῆ ἔφυγε θυμωμένη, καὶ ἡ Κάτ τὴν ἠκολούθησε διὰ νὰ προσπαθῆσθαι νὰ τὴν

καταπραύνη. Τὰς εἶδα νὰ φιλιούνται, ἀλλὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἤκουσα. Κρίμα, δὲν εἶν' ἔτσι; διότι βλέπω καὶ σὰς ἐνδιαφέρουν αὐτὰ ποῦ σὰς λέγω. Νὰ μὴ τῆ εἰπῆτε ὅμως ὅτι ἤμην ἐπάνω εἰς τὸ δένδρον, διότι θὰ τὸ εἰπῆ εἰς τὸν πατέρα, καὶ ἐκεῖνος θὰ μὲ μαλώσῃ, καὶ ἔπειτα ἐκεῖνος μαλώνει πολὺ ἄσχημα· δὲν εἶναι σὰν τὴν μητέρα. Μὲ τὸ ὑπόσχεσθε λοιπὸν ὅτι δὲν θὰ τὸ εἰπῆτε;

— Σοὶ τὸ ὑπόσχεσθε, μικρὰ μωρὸ. Τώρα ὅμως ποῦ εἴμεθα φίλοι καὶ ἐπιθυμοῦμε τὴν εὐτυχίαν μου, καθὼς ἐγὼ ἐπιθυμῶ τὴν ἰδικήν σου, θὰ σὲ εἰπῶ κ' ἐγὼ τί σκεπτομαι. Δὲν ἀγαπῶ τὴν μεγάλην σου τὴν ἀδελφήν.

— Ἀλήθεια; Κρίμα διότι αὐτὸ τὴν εὐχαρίσται πολὺ. Τότε λοιπὸν ἀγαπάτε τὴν Μιννῆ; Εἶναι πολὺ εὐμορφή ἡ Μιννῆ. Μὲ διηγείται ἱστορικὰ, ἐνῶ ἡ ἀδελφή μου μὲ διώκει καὶ μὲ λέγει νὰ ὑπάγω νὰ παίξω μὲ τῆς κούκλαις μου, ὡσὰν τάχα ἐγὼ νὰ ἤμουν ἀκόμη μωρὸ! Αἱ μεγάλα ἀδελφαὶ ἄκουον πάνποτε τῆς μικραῖς, ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι δίκαιον οὔτε σωστόν. Τάχα κ' ἐγὼ δὲν ἀξίζω ὅσον καὶ ἡ Κάτ; . . . Εἰπέτε μου ὅμως, σὰς παρακαλῶ, ἀγαπάτε τὴν Μιννῆν;

— Δὲν ἀγαπῶ καμίαν. Εὐρίσκομαι ἐδῶ διὰ νὰ ἐργασθῶ καὶ κερδήσω ὀλίγα χρήματα, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ρωμαντικόν. Ἐὰν δὲ ἡ δεσποινὶς Κάτ, διὰ νὰ περάσῃ τὸν καιρὸν τῆς, ὁ ὅποιος ἐνίοτε εἰς τὴν ἐξοχὴν φαίνεται μακρὸς, εὐχαριστῆται νὰ μὲ κἀμνη νὰ χάνω τὸν νοῦν μου, καὶ ἐγὼ ὅμως διὰ νὰ περάσω τὸν καιρὸν μου προσεφέρθη τιοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ νομίσῃ ὅτι δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Λοιπὸν εἴμεθα ἴσια ἴσια.

Ἄ Μάρκελλος ἀπεμακρύνθη, ἀλλ' ἡ Μῶδ ἐκραζε πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς διαπεραστικῆς αὐτῆς ὡς καρσιδὸς φωνῆς.

— Δὲν σὰς ἔλεγα ὅτι οἱ Γάλλοι εἶναι ψεῦσται; Ἐὰν τὸ πρᾶγμα δὲν σὰς ἐνδιέφερε, δὲν θὰ ἐθυμόνετο τόσο, καὶ ἡ ὄψις σας δὲν θὰ ἐγένετο ἄσπρη ὡς ἡ ἐμπροσθέλλα μου.

Ἄ Ζωγράφος, σπουδαίως ὀργισθεὶς τῇ φορᾷ ταύτῃ, ἐστράφη ἀποτόμως, ἡ μικρὰ ὅμως εἶχε γείνει ἀφανής. Ἦκούσθη τριγμὸς κλάδων δένδρου, εἶτα γέλωσ ὀξύς μακροῦθεν ἐρχόμενος, καὶ οὐδὲν ἴχνος τῆς Μῶδ ἀπέμεινεν.

Ἄ Μάρκελλος Λεροᾶ διετέλει ἔτι ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, ὅτε ἡ δεσποινὶς Κάτ Μάρκερσων ἔφθασε διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πάλιν ὡς πρότυπον, ἀλλὰ διὰ τελευταίαν ἤδη φορᾶν. Εὗρε τὸν ζωγράφον λίαν ἀπησχολημένον εἰς τὸ νὰ ἐξετάξῃ εἰκόνας τινάς, ἐφ' ὧν ὑπῆρχον μορφαὶ μόλις φαινόμεναι.

— Βλέπω, κύριε Λεροᾶ, ὅτι ἐργάζεσθε καὶ κατὰ μόνας, διότι ἔχετε ἤδη ἔτοιμον ἀξιολογησάστον ἀριθμὸν προγόνων.

— Μάλιστα, δεσποινίς. Ἡ ἐργασία προχωρεῖ, ἔχω ὅμως ἀκόμη ν' ἀσχοληθῶ ἐπὶ πολὺ· ἀκριβῶς ἐπησχολούμην εἰς τὸ νὰ ὑπολογίσω πόσος χρόνος χρειάζεται ἀκόμη διὰ νὰ περατώσω τὴν ἐργασίαν ὅλην.

— Βιάζεσθε νὰ μᾶς ἀφήσητε; εἶπεν ἡ Κάτ, συνοδεύσασα τὴν ἐρώτησιν αὐτῆς διὰ βλέμματος ἐλκυστικωτάτου ἐκσφενδονισθέντος ἀνὰ μέσον τῶν θελκτικωτάτων αὐτῆς βλεφαρίδων.

Ἐὰν ὁ Μάρκελλος δὲν ἦτο προειδοποιημένος, θὰ ἔσπευδε νὰ πέσῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς νεάνιδος. Ὑπέστη ὅμως τὸν κλονισμόν τοῦ βλέμματός ἐκεῖνου καὶ δι' ὑπεραθρώπου γαλήνης ἀπεκρίθη, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξὺ προητοίμαζε τοὺς χρωστήρας.

— Τῆ ἀλήθειᾳ, δεσποινίς, θὰ ἤμην ἀγνώμων ἐὰν ἀπεκρινόμην καταφατικῶς. Ἡ ἀμερικανικὴ ξενία ἔχει πολλὰ τὰ θέλητρα, ὅταν δὲ ὁ ξενίζων ἦναι νεῖνις κεκτημένη ἅπαντα τὰ θέλητρα καὶ ἀπῆσας τὰς χάριτας, καθιστᾶ τὴν ἐκ τῆς πατρίδος ἀπομάκρυνον σχεδὸν ὑποφερτήν. Ἐν τούτοις οὐδέποτε λησμονεῖ τις ὅτι εὐρίσκεται μακρὰν τῆς πατρίδος του.

— Ὁ πατὴρ μου θὰ λυπηθῆ πολὺ διότι σὰς ἠνάγκασε νὰ ὑποστῆτε τὴν λυπηρὰν δι' ὑμᾶς ἐξορίαν ταύτην, ἀπήντησεν ἡ Κάτ προσβληθεῖσα.

Ἄ Μάρκελος ἤρξατο νὰ γελά.

— Ὁ κύριος πατὴρ σας θὰ θέσῃ ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ ζυ-

γοῦ τὰ δολλάρια, τὰ ὅποια θὰ μοὶ μετρήσῃ, καὶ ἐξ ἄλλου τὴν λύπην μου μακρὰν τῆς πατρίδος αὐτοῦ εὐρισκομένου, καὶ θὰ εὖρη ὅτι πληροῖνι μὲ τὸ παραπῆνω τὴν μὲν διὰ τοῦ δέ. Καὶ θὰ ἔχῃ δίκαιον. Θεωρῶ ἐμαυτὸν εὐτυχῆ διότι ἀπεδέχθη τὴν προσφορὰν αὐτοῦ, ἥτις ἐκ πρώτης ὄψεως μοὶ ἐφάνη ὀλίγον ἐκκεντρικὴ, διότι δὲν ἤμην ἀκόμη συνειθισμένος εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ἐκκεντρικότητας. Θεωρῶ ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, διότι ἡ προσφορὰ ἐκεῖνη μὲ ἀπῆλλαξε θέσεως πρὸς στιγμὴν δυσχεροῦς. Ὅταν ἐπιστρέψω εἰς Παρισίους, θὰ μοὶ εἶναι εὐκολον, χάρις εἰς τὸν χρωστήρα μου, νὰ ἐπανάλαβω τὸν βίον μου ὡς ἀνθρώπος σπουδαῖος καὶ σοβαρὸς καὶ νὰ σχηματίσω οἰκογένειαν. . . .

— Ὅθ νυμφευθῆτε; Μήπως ἦσθε ἤδη ἡραβωνισμένος ὅταν ἤλθετε ἐδῶ;

Καὶ ἡ Κάτ ἔδραξε τὰ χεῖλη αὐτῆς, διότι ἐξέφυγον αὐτὴν λόγοι σπουδαιότεροι τῶν ὅσους ἠθελε νὰ προσφέρῃ. Τὸ ψυχρὸν καὶ ἐκπληκτὸν πῶς βλέμμα τοῦ ζωγράφου, ὅπερ ἐσήμαινε «Τί σὰς ἐνδιέφερε;», ἐταπεινώσεν αὐτὴν σπουδαίως. Δὲν ἦτο ὅμως ἐξ ἐκείνων, αἱ ὅποια ὀπισθοχωροῦσιν εὐκόλως, ἐπομένως ἐξηκολούθησε μειδιῶσα.

— Πόσον εἰσθε ἐνῆρετος! Ὅθ ἐκίμετε πολὺ καλὰ νὰ ἐνυμφεῖσθε, καὶ τὸ ταχύτερον μάλιστα. Ἐὰν ἤμην ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ θέσει σας, σὰς βεβαιῶ ὅτι θὰ ἔκαμνα τὸ ἴδιον, ὅπως ἔχω παρ' ἐμοὶ πρόσωπον, τὸ ὅποιον νὰ κατηγορῶ διὰ τὰ ἴδια μου σφάλματα, τὸ ὅποιον νὰ μὲ προετοιμάξῃ τὰ ἐνδύματά μου καὶ νὰ κρύπτῃ τὰ χρήματά μου. . . .

— Βλέπω, δεσποινίς, ὅτι περὶ γάμου ἔχετε πολὺ ὀλίγον ποιητικὴν ιδέαν.

— Ἄ! ὑπάρχει γάμος καὶ γάμος, ἐγὼ δὲ ὀμιλῶ περὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν χώραν εἰς τὴν τᾶξιν, εἰς ἣν ἀνήκετε.

— Οἱ ὅποιοι ὅμως ἐνίοτε ἀξίζουσι περισσότερον ἀπὸ τὰς ὀλίγων ἐντίμους δοσοληψίας μεταξὺ ἑκατομμυρίων καὶ τίτλων. . . .

Ἡ Κάτ ἠτένισεν αὐτὸν μετὰ μεγάλῃς ἀγερωχίας, θὰ ἔλεγε τις ὅτι ἦν ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ κεραυνοβολοῦσα ὑπήκοον ἀπειθῆ.

— Δὲν ἐννοῶ. . . Στέκομαι καλὰ;

Ἐν τούτοις δὲν ἔστη ἐπὶ πολὺ. Ἡ Μῶδ εἰσῆλθε τρέχουσα ὅπως ἀναγγεῖλη ὅτι ἔφθασεν ὁ πατὴρ. Ἡ Κάτ δὲν ἐσκόπει νὰ συντομεύσῃ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἔδει νὰ σταθῆ, διότι ἠθελε νὰ φανῆ ὀλοσχερῶς ἀδιάφορος· ἡ προσπάθεια ὅμως ἦν πρὸς τοῦτο κατέβαλλε τὴν ὑπὲρ τὰς δυνάμεις αὐτῆς. Οὐδαμῶς ἀμφέβαλλεν ὅτι ἐν τῇ αἰφνιδίᾳ ταύτῃ μεταβολῇ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ζωγράφου ἐκρύπτετο ὀργὴ ὑπόκωφος. Τίς ὅμως ὁ προκαλέσας ταύτην; Μῆτοι ἡ Μιννῆ ἐπρόδωκεν αὐτήν; Ἐγνώριζεν ὅμως λίαν καλῶς τὴν φίλην αὐτῆς, ὥστε δὲν ἀπεδέχθη τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἄλλως τε ὀργὴ ἐρωτύλου ἀνθρώπου εἶναι λατρεία ἰδιᾶζοντος ὅλων εἶδους.

Ἡ ἀφιξὶς τοῦ κ. Μάρκερσων μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Λευκῆς μετέβαλεν ἐξ ὀλοκλήρου τὸν τρόπον τοῦ βίου ἐν τῷ πύργῳ. Ὁ Μάρκερσων ἐπεσκέψατο τὸν ζωγράφον, ἐπεδοκίμασε τὴν γενομένην ἐργασίαν, συνέστησε ταχύτητα μεγαλύτεραν καὶ τὴν χρῆσιν πλειοτέρων σκιερῶν χρωμάτων καὶ παρεκάλεσε τὸν Μάρκελλον νὰ ἐλαττώσῃ ὅσον δύναται τὴν ὁμοιότητα τῶν δύο γυναικείων εἰκόνων. Ἡ Κάτ ἀφ' ἑαυτῆς διηγῆθη τότε εἰς τὸν πατέρα τῆς τὴν πρᾶξιν αὐτῆς, τὴν ἐκτίσασιν τῆς θύρας καὶ ὅτι ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον τῷ ζωγράφῳ.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.